

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTERAAD VAN GEMEENTE DORDRECHT D.D. 1 JULI 2025

Raadzaal

Voorzitter: De heer Mol
Raadsgriffier: Mevrouw Wepster
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Boom-Vos (VVD)
Dhr. Burakçin (GroenLinks)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. De Feijter (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. Gündogdu (Op ons Eiland)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Dhr. Den Hartog (GroenLinks)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Dhr. Klerk (CDA)
Mevr. Koene (Gewoon Dordt)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Dhr. Van der Net (VVD)
Mevr. Nieuwland-van den Bosse (CU/SGP)
Dhr. Noldus (VVD)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Safranti (DENK)
Dhr. Schalken-den Hartog (Beter voor Dordt)
Mevr. Schnabel (Partij van de Arbeid)
Mevr. Simon-van Waardhuizen (Op Ons Eiland)
Dhr. Van der Spoel (Fractie van der Spoel)
Dhr. Stolk (VSP)
Mevr. Stolk (VSP)
Mevr. Striebeck (VSP)
Dhr. Struijk (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Van den Tol (VVD)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
Dhr. In 't Veld (VSP) – afwezig in de avond
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)
Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)

Portefeuillehouders: de heer Burggraaf, mevrouw Van Benschop, de heer Van der Kruijff,
de heer Van der Linden, mevrouw De Jonge, de heer Merx

Opening

1. Opening en vaststellen agenda, mededelingen

De voorzitter: Goedemiddag. Sta ik aan? Goedemiddag, wilt u allemaal uw plekken gaan innemen? Leden van de raad. Mensen nog op de publieke tribune. En hierbij open ik deze raadsvergadering, vandaag op dinsdag 1 juli, en heet ik eenieder in deze zaal, leden van de gemeenteraad, het college, onze schrijvende en meekijkende pers, iedereen op de tribune van harte welkom. En ook iedereen die thuis of op een andere plek meekijkt. Het is mijn eerste raadsvergadering als uw voorzitter. En dat is heel bijzonder. Voor mij vooral. Ik heb ernaar uitgekeken, want het is ook meteen een vergadering met veel belangrijke onderwerpen. Met natuurlijk als hoogtepunt de Perspectiefnota. Allereerst wil ik u melden dat er afmeldingen zijn van de heer Stam van de Fractie Stam, de heer Van Leeuwen van Fractie van Leeuwen en van de heren Oostenrijk en Van Dam Timmers van het CDA. En ik hoop dat het u goed doet dat ik u kan melden dat de heer Oostenrijk zijn gezondheid weer aan de beterende hand is. We hebben ook persoonlijk contact gehad. Hij is weer thuis. En vanaf deze plek wil ik hem namens u allen veel sterkte wensen met het verdere herstel. En dat betekent wel dat wij met 35 leden vandaag aanwezig zijn. Wat natuurlijk fantastisch nieuws is, is dat mevrouw Nieuwland van de ChristenUnie/SGP weer terug is. En die heet ik ook van harte welkom. En ik heb begrepen dat u bevallen bent van een prachtige dochter, Evi. Wat een geweldig nieuws. En dat ook alles goed gaat. Heel mooi. De plaatsvervangend voorzitter en de griffier hebben inmiddels Evi mogen bewonderen, heb ik begrepen. En vanaf deze plaats wens ik u en Evi natuurlijk heel veel geluk en een fantastische toekomst toe. En natuurlijk ook fijn dat u het raadswerk weer heeft opgepakt. Dan is het u niet ontgaan dat het vandaag heel warm is. En we hebben er zoveel mogelijk aan gedaan om de temperatuur in de Raadzaal tot een aangenaam werkklimaat te maken. En ook hulde aan onze bodes en medewerkers die echt gisteren al aan de slag zijn gegaan om apparaten te plaatsen om het hier een beetje aangenamer te maken. Kijk, heel gepast. Echt overal staat water. En ik verklap ook dat u dadelijk een ijsje krijgt.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: En er zijn mobiele koelers neergezet. Maar ik streef naar een maximaal welzijn voor u allemaal. Als het te warm wordt of u heeft behoefte aan pauze, moet u dat even in de vergadering aangeven. We moeten wel fatsoenlijk het einde van de vergadering halen. En mevrouw Koene heeft een opmerking of een vraag. Gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Dank u wel, voorzitter. Even over de maatregelen die genomen zijn. Dat is nu hartstikke leuk natuurlijk, die airco's. Het maakt best wel een herrie. Ik denk dat we toch wel op moeten letten dat we niet al te veel andere geluiden produceren. Dat is even een oproep aan mijn collega's.

Maar ook gelijk even de oproep, als dit soort zomers blijven komen, dan zullen we toch over moeten gaan tot structurele maatregelen, lijkt mij. En dit is een noodoplossing. Misschien moeten we wel, als we hier willen blijven vergaderen, zorgen dat er hier in het gebouw iets aan de klimaatinstallatie wordt gedaan. Dat er iets met warmer in de winter en kouder in de zomer opgelost wordt. En hoe dat moet, dat weet ik niet. Natuurlijk, ik

heb daar wel ideeën bij. Maar ik laat het geheel aan u als voorzitter van de raad om daar eens voor op pad te gaan. En tegelijkertijd wil ik dan de opmerking maken dat u daar misschien dan ook gelijk bij mee kan nemen dat er in het Dordthuis wellicht voor een alternatieve locatie wordt gezorgd, voor als het hier niet op te lossen is. Dat is even wat ik kwijt wilde.

De voorzitter: Dank, mevrouw Koene. En ik denk, het feit dat u er aandacht voor vraagt, u spreekt het uit, maar ik denk dat er meerdere zijn onder u, wat een gepaste oplossing is. Ik zal dat meenemen naar het Presidium. Eens even zien. Dan meld ik dat ik zojuist een petitie in ontvangst heb mogen nemen van diverse Dordtse maatschappelijke organisaties. En de petitie heet Dordrecht over Gaza. En afgelopen zondag hebben velen van u, net als ik, kunnen zien hoe indrukwekkend en druk het in de stad was tijdens de Rode Lijn-demonstratie in Dordrecht. Ongelooflijk veel mensen liepen mee in een vreedzame en krachtige oproep tot solidariteit met de mensen in Gaza. Als burgemeester van Dordrecht en voorzitter van uw raad heb ik voorafgaand aan deze vergadering een petitie in ontvangst mogen nemen. En deze petitie is ondertekend door meer dan duizend mensen. Volgens mij ruim meer nog. En roept de gemeenteraad op zich alsnog uit te spreken tegen mensenrechtenschending en de uithongering in Gaza. En om het kabinet op te roepen meer druk uit te oefenen op de Israëlische regering. Ik heb de petitie hier en de indrukwekkende doos met een indrukwekkende hoeveelheid handtekeningen. De petitieaanbieders zijn gaan staan op de tribune. U kunt ze daar zien. Ze zijn herkenbaar in het rood. Ik bied u als voorzitter van de raad de petitie hierbij formeel aan en vraag de griffie deze als ingekomen stuk in te boeken en zo bij de Agendacommissie te laten terugkomen. En ik heb ook gezegd, namens u allen, wat de politieke oplossing ook is en wat wiens rol in het Nederlands staatsbestel ook is, je moet wel echt een hart van steen hebben, wil je niet geraakt zijn door deze beelden. En ook mijn hart en de harten van velen van u bloeden bij het zien van de gruwelijke beelden die elke dag tot ons komen. Ik zal de petitie, via de Agendacommissie, onder uw aandacht brengen. Dan gaan we door naar het vaststellen van de agenda. En ik weet dat de VVD, GroenLinks, CDA en Beter voor Dordt de laatste maanden hard hebben gewerkt aan een initiatiefvoorstel en deze vandaag graag willen indienen. Het voorstel gaat over makkelijker thuis laden op straat. Allereerst complimenteer ik de indieners graag met het genomen initiatief. Het is altijd mooi als raadsleden niet alleen reageren op voorstellen die ze ontvangen, maar ook zelf initiatief nemen om onze stad nog beter en mooier te maken. Een initiatiefvoorstel. Ons Reglement van Orde schrijft voor dat deze desgewenst met een mondelinge toelichting tijdens een besluitvormende raadsvergadering schriftelijk wordt ingediend bij de voorzitter. En ik stel voor dat we hier even een moment voor nemen tussen de benoemingen en de hamerstukken. En dat is tussen de agendapunten 3 en 4. Dat is volgens mij wel akkoord? Dat is mooi. En dan is de vraag of u met deze aanpassing kunt instemmen met de agenda zoals deze voorligt? Is dat het geval? Ik zie u driftig en enthousiast knikken.

Mooi. En dan stel ik hierbij de voorliggende agendapunten agenda vast, waarbij we na punt 3 ruimte maken voor het indienen van het initiatiefvoorstel.

2. Vaststellen van de notulen van de Gemeenteraad van 27 mei en 5 juni 2025 en de Dordtse Dinsdag van 13 mei, 20 mei, 3 juni en 10 juni 2025 Vergaderzalen 1, 3 en 5

De voorzitter: En dan gaan we nu door naar het tweede agendapunt. En dat is het vaststellen van de notulen van de gemeenteraad van 27 mei en die van 5 juni van het afgelopen jaar en de Dordtse Dinsdag van 13 mei, 20 mei, 3 juni en 10 juni, in de vergaderzalen 1, 3 en 5. Kunnen we deze notulen vaststellen? Wenst iemand er nog stemming over? Dat is niet het geval. Dan zijn ze vastgesteld. Die doet het ook.

Benoemingen

De voorzitter: En dan komen we bij een benoeming.

3. Benoeming van mevrouw A. Redko tot commissielid namens fractie Forum voor Democratie - Raadsvoorstel

De voorzitter: En dat is altijd mooi. Benoeming van mevrouw Redko tot commissielid namens de fractie van Forum voor Democratie. En ik kijk even rond. U kunt allemaal instemmen met de benoeming? Dat is het geval. En dan vraag ik mevrouw Redko naar voren te komen voor het afleggen van de eed. En ik verzoek u allemaal, indien mogelijk, te gaan staan. Volgens mij bent u goed geïnstrueerd en weet u wat u moet doen. Ik lees de tekst van de eed uit de Gemeentewet voor. En dan sluit u hem af met Zo waarlijk helpe mij God Almachtig. En u steekt uw rechterhand omhoog en u sluit uw wijsvinger en middelvinger. Daar gaan we. Ik zweer dat ik, om tot commissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, en onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. En ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet en dat ik de wetten zal nakomen. En dat ik mijn plichten als commissielid naar eer en geweten zal vervullen. Van harte gefeliciteerd. U bent commissielid. En er zal vast een ander moment komen in de vergadering om ons nieuwe commissielid te feliciteren, maar voor nu gaan we even door.

Initiatiefvoorstel Makkelijker thuis laden op straat

De voorzitter: Want we zijn aangekomen bij het ingelaste agendapunt, het indienen van het initiatiefvoorstel. En dat wordt ingediend door de VVD, GroenLinks, CDA en Beter voor Dordt. En de heer Kuhlmann zal deze kort toelichten. Mijnheer Kuhlmann, ik wil u graag vragen achter de kathedraal te gaan plaatsnemen. U bent al onderweg. Gaat uw gang. Waar ben je in het leven zonder pasje. Er verschijnt een collectief bij de kathedraal.

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: Graag stilte, alstublieft. Mijnheer Kuhlmann, u krijgt twee minuten, gezien de agenda.

De heer Kuhlmann: Dank u. Voorzitter, collega-raadsleden, geacht college, mevrouw de griffier, vandaag dien ik namens de Dordtse VVD, en samen met Paul den Hartog, Jan-Willem Winger en Albert Klerk, ons initiatiefvoorstel in, dat thuis laden op straat

makkelijker maakt in Dordrecht. Steeds meer Dordtenaren rijden elektrisch. Dat is goed voor het klimaat, maar het vraagt ook om slimme oplossingen. Een van die oplossingen is thuis laden vanaf je eigen oplaadpunt naar je auto op straat. Dat is goedkoper voor Dordtenaren, verlicht de druk naar het elektriciteitsnet en maakt efficiënter gebruik van de schaarse parkeerruimte. Toch blijkt dat bijna niemand in Dordrecht een vergunning krijgt voor deze manier van opladen, terwijl gemeenten als Noordwijk, Haarlemmermeer en Amersfoort laten zien dat het wel kan. Veilig, overzichtelijk en juridisch goed geregeld. Wat wij vandaag voorstellen, is simpel. Wijzig de APV, zodat thuis laden op straat vergunningsvrij wordt in onze stad, mits aan duidelijke en zorgvuldige spelregels wordt voldaan. Die regels leggen we via een motie meteen naast dit voorstel, zodat bewoners weten waar ze aan toe zijn. Voorzitter, dit voorstel gaat over vertrouwen in onze mede Dordtenaren, over meer regie voor onze stadsgenoten, over de manier waarop zij hun auto willen opladen, over verduurzaming die haalbaar en betaalbaar is en over ruimte geven aan oplossingen die de stad vooruithelpen. Mede namens Paul den Hartog van GroenLinks Dordrecht, Jan-Willem Wringer van Beter voor Dordt en Albert Klerk van CDA Dordrecht vraag ik de raad dan ook van harte om dit voorstel in behandeling te nemen en te steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer Kuhlmann en uw collega's van GroenLinks, CDA en Beter voor Dordt. En onze griffier brengt het voorstel zo spoedig mogelijk ter kennis van het college. En het college zal schriftelijk wensen en bedenkingen ter kennis van de raad brengen. En het voorstel wordt geagendeerd bij de eerstvolgende vergadering van de Agendacommissie. Die vervolgens bepaalt wanneer en hoe het voorstel en de eventuele wensen en bedenkingen van het college in de commissie worden behandeld. Uiteindelijk zal uiteraard in de raad over het initiatiefvoorstel worden besloten.

Hamerstukken

De voorzitter: Dan zijn we aangekomen bij de hamerstukken. Ik loop ze een voor een langs, waarbij u desgewenst de mogelijkheid krijgt voor het afleggen van een korte stemverklaring. Maar let wel goed op.

4. Vaststellen Prognose Grondbedrijf 2025 - Raadsvoorstel

De voorzitter: Ik kom bij het vaststellen van de Prognose van het Grondbedrijf voor 2025. Wenst iemand daar stemming over? Dat is niet het geval. Dan is hij hierbij vastgesteld.

5. Vaststellen tweede wijziging omgevingsplan voor bodem, Bouwhuyslocatie, Zuidbuitenpoldersekade en bedrijventerreinen - Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan kom ik bij het vaststellen van de tweede wijziging van het omgevingsplan voor bodem, Bouwhuyslocatie, Zuidbuitenpoldersekade en bedrijventerreinen. Wenst iemand daar stemming over?

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: Even kijken. De heer Groenewege en mijnheer Noldus wensen daar een verklaring over. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Stemverklaring, voorzitter. De Partij voor de Dieren wordt geacht tegen dit voorstel te hebben gestemd. De bestemming recreatie maakt het aanleggen van een visvijver mogelijk. Uiteraard kan de Partij voor de Dieren niet akkoord gaan met het faciliteren van deze vorm van dierenmishandeling.

De voorzitter: Duidelijk. Dan de heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Stemverklaring met betrekking tot het aspect in dit plan voor de locatie Zuidbuitenpoldersekade 3 en 3A. En in navolging op de eerder gestelde technische vragen, roepen wij hierbij het college op om te komen tot een goede en planmatige invulling voor de locatie voor beide bedrijven. Dordrecht heeft zowel hoveniers als groenbedrijven nodig. Dus zullen we moeten werken aan een goede inbedding van deze bedrijven, ook in onze ruimtelijke plannen. We hopen dat het college en de belanghebbenden snel tot een invulling komen en dat dit leidt tot een voorstel.

De voorzitter: Duidelijk. Helder. Kan ik dan hierbij het hamerstuk vaststellen, in achtneming van het feit dat de Partij voor de Dieren wordt geacht tegen te hebben gestemd? Daar is geen fysieke stemming dan voor nodig? Nee. Dan gaan we door. Dan is het hierbij vastgesteld.

6. Vaststellen Wijziging Gemeenschappelijke regeling GEVUDO - Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan kom ik bij het vaststellen van de Wijziging Gemeenschappelijke regeling GEVUDO. Jongens, het komt vanzelf goed. Wenst iemand daar stemming over? Dat is niet het geval. Dan is hij hierbij vastgesteld.

7. Beschikbaar stellen investeringskrediet voor omzetting van grasmasterveld naar kunstgras - Raadsvoorstel

De voorzitter: Het beschikbaar stellen van een investeringskrediet voor omzetting van grasmasterveld naar kunstgras. Wenst iemand daar stemming over? Even kijken. De heer Venderbos-Lambinon, gaat uw gang.

De heer Venderbos-Lambinon: Voorzitter, stemverklaring. De Partij voor de Dieren stelt de gezondheid van mens, dier, van natuur en milieu ver boven plastic. De Partij voor de Dieren wordt dan ook geacht tegengestemd te hebben.

De voorzitter: Dank. De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, mooi en positief om te zien dat de beschikbaar gestelde middelen vanuit onze Sportvisie hier ook echt effectief worden besteed en dat dit veld er gaat komen, zodat Oranje Wit optimaal gebruik kan maken van deze velden voor haar trainingen en wedstrijden.

De voorzitter: Hartstikke goed. Kan ik dan hiermee het voorstel vaststellen?

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Wie? Mevrouw Stolk, gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: De VSP sluit zich aan bij de stemverklaring van de VVD.

De voorzitter: Dank. Het is genoteerd en we brengen hem over. Dan stel ik hierbij het hamerstuk vast, waarbij de Partij voor de Dieren wordt meegenomen als zijnde te hebben tegengestemd.

8. Beschikbaar stellen van budget voor uitvoering van de gebiedsprioritering Dordt Oost en Centrum - Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan het beschikbaar stellen van het budget voor de uitvoering van de gebiedsprioritering Dordt Oost en Centrum. Wenst iemand daar stemming over? Dat is niet het geval. Dan is hij hierbij vastgesteld.

9. Uitbrengen Zienswijze gemeente Dordrecht op Begroting 2026 en Bestemming Jaarresultaat 2024 Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid - Raadsvoorstel

De voorzitter: Uitbrengen van de Zienswijze gemeente Dordrecht op de Begroting en het Bestemming Jaarresultaat 2024 van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Wenst iemand daar stemming over? Dat is niet het geval. Dan is hij hierbij vastgesteld.

10. Vaststellen van de Nota Verbonden Partijen 2025 - Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan kom ik bij het vaststellen van de Nota Verbonden Partijen 2025. Wenst iemand daar stemming over? Ik heb hier een stemverklaring van mevrouw Schnabel van de Partij van de Arbeid. Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Samen met ChristenUnie/SGP en GroenLinks kondigen we alvast een agenderingsverzoek aan om het in september in de commissie te hebben over een gezamenlijke adviescommissie Dienst Gezondheid & Jeugd. We staan voor grote uitdagingen als het gaat om sturing op en het welzijn van jongeren. Hiermee kunnen we efficiënter en effectiever beleid voeren en kennis uitwisselen.

De voorzitter: Dank. En de gemaakte opmerking zullen we doorgeven. Kan het voorstel daarmee ... Ik zie mensen in de aanslag. Mevrouw Kroeger.

Mevrouw Kruger: Dank u wel, voorzitter. Wij sluiten ons als GroenLinks Dordrecht aan bij de stemverklaring van mevrouw Schnabel.

De voorzitter: Mooi. Dank. Dat doen we. Even, ik hoor best wel wat ruis van alle apparaten om mij heen, maar ik wil toch het klimaat aangenaam houden. Het helpt wel als u duidelijk kenbaar wil maken als u het woord wil voeren, want het is voor ons rumoerig hier. Dan met de gemaakte opmerkingen stellen we hem hierbij vast.

11. Vaststellen Jaarstukken 2024 - Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan het vaststellen van de Jaarstukken over 2024.

De heer Groenewege: Voorzitter. Het moest duidelijk

De voorzitter: Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u. Voorzitter, de Partij voor de Dieren wordt geacht tegen de jaarstukken te hebben gestemd. De jaarstukken beweren doodleuk dat het college erin is geslaagd om met een nieuw dierenwelzijnsbeleid aandacht te hebben voor de leefomgeving van dieren. Maar dat dierenwelzijnsbeleid wordt helemaal niet uitgevoerd, omdat de coalitiepartijen dieren niet belangrijk genoeg vonden om er budget voor te reserveren. Met deze halve leugen kan de Partij voor de Dieren niet instemmen.

De voorzitter: Duidelijk. Ik ga weer even van mijnheer Groenewege terug naar hier, want het was een hele rij. Ik kom vanzelf bij u, mevrouw Koene. De heer Katif was als eerste namelijk.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Dank aan het college en alle medewerkers die hebben bijgedragen aan de jaarstukken. Het is echt prettig om te merken dat de stukken steeds tijdiger en zorgvuldiger tot stand komen, met oog voor structuur en leesbaarheid. Dat verdient op zijn minst een compliment. We hopen dan ook dat deze positieve ontwikkeling zich voortzet en dat we volgend jaar, samen met de portefeuillehouders, de tijd nemen om de jaarstukken inhoudelijk te bespreken, zoals ze dat ook echt waard zijn. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer Katif. Ik kijk even door. Dan kom ik bij mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Dank, voorzitter. Niet inhoudelijk, want wij stemmen in met de jaarstukken, maar wel wat betreft de gebruikte taal. Het had best op Burger op 1 gemogen een keer. Het is gewoon nu net nog te ingewikkeld. En buiten dat staan er nog steeds kreten in wat wij campagneleuzen vinden. En dat vinden wij lelijk

De voorzitter: Duidelijk. Dan mevrouw Boom. Excuus.

Mevrouw Boom-Vos: Dank u wel, voorzitter. De Dordtse VVD stemt in met het jaarverslag als hamerstuk. Hier wijken wij eigenlijk af van onze uitgangspunten om altijd de jaarrekening te bespreken. Deze is vooral belangrijk om terug te kijken en te leren.

We hebben eigenlijk gekozen om deze tijd juist te besteden aan de Perspectiefnota, waarbij we vooruitkijken vandaag. Deze hamering is eigenlijk, net als de heer Katif zei, ook te danken aan de stappen die de financiële afdeling van de gemeente Dordrecht de afgelopen jaren heeft gezet. Wij zijn kritisch geweest bij het financiële fundament weer op orde te krijgen. Maar daar hoort ook bij dat je een compliment bij goede vooruitgang moet geven. En dat is vandaag. Wij danken hun voor het goede werk en dit mooie jaarverslag.

De voorzitter: Dank. Ik kijk nog even door. Mijnheer Van der Meer. Het gaat vanzelf sneller, met de namen bij mij. Excuus.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Aansluitend bij wat er al gezegd is, hopen wij dat er in de toekomst inderdaad ruimte is om inhoudelijk over de beleidsverantwoording van het college te spreken. Maar verder akkoord met dit jaarverslag.

De voorzitter: Dank. Een duidelijke oproep. Ik kijk even door.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Dan kom ik bij mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt: Dank u wel. We houden het kort. We sluiten ons aan als CDA bij het eerste deel van de stemverklaring van Beter voor Dordt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kom ik bij mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, wij sluiten aan bij de stemverklaring van Beter voor Dordt, maar dan de volledige stemverklaring.

De voorzitter: Dank. Er wordt hier en daar aangesloten, maar de oproep is duidelijk. En ook met name de oproep over het taalgebruik. Dat is altijd een belangrijke oproep aan het gemeentebestuur om toegankelijk taalgebruik te gebruiken. Maar volgens mij kunnen we de jaarstukken vaststellen, waarbij wij in acht nemen dat de Partij voor de Dieren tegen heeft gestemd. Dan zijn hierbij de jaarstukken vastgesteld.

12. Jaarverantwoording 2024 en Uitvoeringsprogramma 2025 Smart Delta Drechtsteden inzake Groeiagenda 2030 Drechtsteden - Raadsvoorstel

De voorzitter: Kom ik bij de Jaarverantwoording over 2024 en het Uitvoeringsprogramma 2025 Smart Delta Drechtsteden inzake de Groeiagenda.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wij hebben in de commissie onvoldoende inzicht gekregen in wat Smart Delta nu precies oplevert. Daarom stemmen we op dit moment niet in met het voorstel. Het zou het college sieren om aan het einde van dit jaar duidelijk te maken welke bereikte resultaten deze collegeperiode door Smart Delta zijn behaald.

De voorzitter: Dank. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u wel. Voorzitter, de Smart Delta Drechtsteden is er, als organisatie die inzet op groei van de economie, in geslaagd om zich los te zingen van wat klimaatwetenschappers al tientallen jaren zeggen, groene groei bestaat niet op een planeet die niet meegroeit. De Partij voor de Dieren is tegen deze doelstelling van de Smart Delta Drechtsteden. En is dan ook tegen het uitvoeringsprogramma.

De voorzitter: Duidelijk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: Waar? Mevrouw Stolk, gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de Partij van de Arbeid.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, ik heb een tweetal opmerkingen. Ten eerste, de veel te late behandeling van het uitvoeringsplan. Dat betekent dat wij vanuit de raad ook niet veel mee hebben kunnen geven aan het hele uitvoeringsplan. En het tweede is dat de ondernemers steen en been klagen dat hun inbreng veel te laat en veel te weinig is verwerkt in de uitvoeringsplannen. Immers, het is een coproductie. En daar moet echt voor gewaakt worden. Dank u wel.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Katif: Voorzitter, ik hecht eraan om even aan te sluiten bij de stemverklaring van mevrouw Schnabel van de Partij van de Arbeid.

De voorzitter: Duidelijk. Dat zijn veel gemaakte opmerkingen die we meenemen. Kan ik dan wel het voorstel vaststellen, waarbij in acht wordt genomen dat de Partij voor de Dieren tegen heeft gestemd, de Partij van de Arbeid ook, VSP ook, Beter voor Dordt ook. Jongens, we gaan even fysiek stemmen. Dit wordt niks. De partijen die het voorstel steunen, kunnen die het kenbaar maken met een handgebaar? Is dat ongebruikelijk? Jongens, het helpt mij eventjes voor nu. Duidelijk. Daarmee is het voorstel aangenomen. Dank.

13. Vaststellen Instructie voor de griffier van de gemeente Dordrecht en Generiek functieprofiel griffier - Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan het vaststellen van een Instructie voor de griffier van de gemeente Dordrecht en een Generiek functieprofiel voor de griffier. Dat kunnen we vaststellen, toch? Dan is het hierbij aangenomen.

14. Vaststellen fractievergoedingen 2023 - Raadsvoorstel

De voorzitter: En kom ik bij het vaststellen van de fractievergoedingen voor 2023. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u wel. Voorzitter, dit raadsvoorstel bedekt afwijkingen, die er wel degelijk waren, met de mantel der liefde, waardoor die niet openbaar worden. Bijvoorbeeld een afwijking die we als Partij voor de Dieren zelf hadden, en waar ik dan maar meteen open over zal zijn, kaartjes voor het bijwonen van een documentaire die we, bleek later, niet hadden mogen declareren. Als Partij voor de Dieren vinden we het principe van een openbare overheid heel belangrijk. Wij zien geen goede redenen om de afwijkingen niet openbaar te maken, behalve dat we onszelf immuun zouden willen

maken voor kritiek. Maar als je dat wilt, dan moet je niet de politiek in. We kunnen niet instemmen met dit raadsvoorstel.

De voorzitter: Duidelijk. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Wij sluiten ons daarbij aan, maar wij stemmen wel in.

De voorzitter: Ik kijk nog even rond. Ik zie geen andere handen. Met in achtung het feit dat Gewoon Dordt en de Partij voor de Dieren hebben tegengestemd, stel ik hierbij dan het voorstel vast. Gewoon Dordt heeft ingestemd. Excuus. Correctie. We stellen het vast, waarbij in acht wordt genomen dat Partij voor de Dieren heeft tegengestemd.

Stukken ter kennisname

De voorzitter: Dan kom ik bij de stukken ter kennisname. Ik kijk even rond. Kunnen we gewoon kennis nemen van de stukken bij agendapunt 15 tot en met 26? Ik zie in ieder geval mevrouw Kroeger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, dank u wel. Het is gewoon Kruger en niet Kroeger.

De voorzitter: Kruger.

Mevrouw Kruger: Maakt niet uit. Voorzitter, op 3 juni hebben we in de commissie in een commissie gesproken over het Rekenkamerrapport over de ondermijning in Dordrecht.

Toen hebben we als commissie besproken, het wordt een hamerstuk, maar we willen wel graag dat er in beslotenheid vergaderd blijft over dit onderwerp. En twee keer per jaar dat dat georganiseerd wordt. Daarvoor is een technisch amendement nodig.

De voorzitter: Mevrouw Kruger, u heeft een jaloersmakende voortvarendheid, maar we hebben nog een aantal bespreekstukken te behandelen en kennisname stukken te behandelen.

Mevrouw Kruger: Maar dit staat toch bij de kennisname, of niet?

De voorzitter: Nee, dit is het stemstuk onder 27.

Mevrouw Kruger: Sorry. Excuus. Dan ga ik zo op de repeat, of jullie hebben het nu allemaal gehoord.

De voorzitter: Het is warm. Ik ga gewoon vanaf deze kant kijken. Mevrouw Schnabel, gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wij hebben een stemverklaring bij 23, Onderzoek Dordrecht, slavernij en autonomie. We vinden het vreemd dat dit stuk achter een slotje zit. Wellicht is het een administratieve fout en is vergeten om het embargo eraf te halen. We zien graag dat het slotje eraf gehaald wordt.

De voorzitter: Duidelijk. We kijken hoe dat komt. We kunnen geen stemverklaringen doen bij deze stukken, maar we nemen even uw opmerking mee waarom er een slotje staat. Ik kijk nog even verder de rij af. Kom ik bij de heer Van der Net.

De heer Van der Net: Klopt. Geen stemverklaring. Alleen een opmerking, ook over punt 23. De meningen zijn wat verdeeld over het feit of er excuses hadden moeten worden aangeboden. Niemand die nu leeft, heeft schuld aan slavernij. Maar wij willen ons op dit punt wel inzetten tegen discriminatie en racisme, in ieder geval in de huidige tijd en in de toekomst. Dat was hem, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk nog door. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Vind ik een mooie, wat mijnheer Van der Net zegt. En daar sluit ik me bij aan.

De voorzitter: Duidelijk. Ik kijk nog even door. De heer Hartmeijer, gaat uw gang.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Bij nummertje 20. Een mooi resultaat werd bereikt op het VNG-congres vorige maand, waarbij de motie van onze wethouder De Jonge om te pleiten voor een landelijk PFAS-verbod werd aangenomen. Wat ons betreft een sterk signaal. Compliment voor deze wethouder.

Mevrouw Wepster: Welk nummer?

De voorzitter: 20. Dank. En we brengen de complimenten over. Dat heeft onze wethouder toch maar hartstikke goed gedaan.

15.Raadsinformatiebrief over Verloop Pasen en Koningsdag tijdens sluiting parkeergarage Spuihaven - Raadsinformatiebrief

16.Raadsinformatiebrief over Benoemen 3 straatnamen Wilgenwende - Raadsinformatiebrief

17.Raadsinformatiebrief over Stand van zaken bodemsanering door planten - Raadsinformatiebrief

18.Raadsinformatiebrief over Actieplan Geluid 2024-2029 gemeente Dordrecht - Raadsinformatiebrief

19.Raadsinformatiebrief over Beantwoorden motie M9 Meer Vereenvoudigen en Toegankelijkheid van de Begroting - Raadsinformatiebrief

20.Raadsinformatiebrief over Beantwoorden motie M13 Eis een landelijk PFAS-verbod! - Raadsinformatiebrief

21.Raadsinformatiebrief over Onderzoek proces rond verbeteren keldergraven Essenhof - Raadsinformatiebrief

22.Raadsinformatiebrief over Voortgang Maakfabriek Leerpark - Raadsinformatiebrief

23. Raadsinformatiebrief over Onderzoek Dordrecht, slavernij en autonomie van 1572 tot nu - Raadsinformatiebrief

24. Raadsinformatiebrief over Resultaten OCD onderzoek Kromhout Kasperspad 2024 - Raadsinformatiebrief

25. Raadsinformatiebrief over Vierjaarlijkse Monitor Agenda Dordrecht 2030 - Raadsinformatiebrief

26. Raadsinformatiebrief over Decemercirculaire 2024 - Raadsinformatiebrief

Stemstuk

De voorzitter: Dan kom ik bij het stemstuk.

27. Kennis nemen van onderzoeksrapport naar ondermijning Rekenkamer Dordrecht - Raadsvoorstel

De voorzitter: Kennis nemen van het onderzoeksrapport naar ondermijning van de Rekenkamer. En ik geef het woord aan mevrouw Kruger, want ik weet dat die het woord wil voeren hier. Dat voel ik aan.

Mevrouw Kruger: Dank u wel. Ik heb net al een hele inleiding gegeven. Ik wil nu een technisch amendement indienen, waar we al over gesproken hadden tijdens de commissievergadering op 3 juni, om twee keer per jaar een besloten commissievergadering te houden over ondermijning, aan de hand van concrete cases.

De voorzitter: Kunt u nog heel even kort het amendement toelichten? Ik heb het niet goed gehoord. Excuus.

Mevrouw Kruger: Ik dacht dat ik dat net verteld had. Maar goed, ik ga wel in de repeat. In de commissie van 3 juni is er een Rekenkamerrapport over ondermijning in Dordrecht besproken. Daar hebben we toen met elkaar goed naar gekeken. En we hebben een casus besproken. En toen hebben we met elkaar besloten om via een technisch amendement het zo te regelen dat er nu twee keer per jaar een besloten vergadering komt, aan de hand van casussen, over ondermijning. En daar hoeft niet apart dan een agenderingsverzoek voor te worden ingezet.

De voorzitter: Dat lijkt mij een duidelijk amendement. Ik kijk nog even naar andere partijen die het woord willen voeren. Hij is ingediend, neem ik aan? En dat is amendement nummer A1. Ik kijk nog naar andere partijen.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, wij kennen dit hele amendement niet.

De voorzitter: Mevrouw Stolk, gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: Wij kennen het hele amendement niet. Ik zou wel, voordat we hier over gaan stemmen, het eerst even tot ons te laten komen.

De voorzitter: Ik heb begrepen dat het amendement gewoon aan het agendapunt hing. Bij agendapunt 1 achter een slotje.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene, gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Met alle respect, we hebben 723.000 stukken op de agenda staan de komende dagen. Ik kan echt niet overal van kijken of er eventueel een amendement ergens onder hangt. Ik wil ook graag even 2 tellen de gelegenheid krijgen om dit te lezen, want ik snap er helemaal niks van.

De voorzitter: Ik heb een voorstel. Ik ga het even op mijn manier doen. Wat we ook kunnen doen, is dat we gewoon de rest van de agenda afwerken. Het is geen ingewikkeld amendement. Dan heeft u gedurende de avond het even kunnen lezen. En dan voor de sluiting vanavond stemmen we nog over het amendement. Want het lijkt mij een heel duidelijk amendement. Doen we dat zo. Want u heeft daar gewoon helemaal gelijk in. U moet tussen alle stukken ook alles goed kunnen doorgronden. Dan stellen we die nog even uit tot vlak voor de sluiting.

Stukken ter bespreking

28.Vaststellen Perspectiefnota 2026 - Raadsvoorstel

De voorzitter: En kom ik bij het onderwerp, de Perspectiefnota. En we behandelen vandaag alleen de eerste termijn. Dat zijn de algemene beschouwingen. Volgende week spreekt u dan in commissieverband hierover verder. En de tweede en eventueel derde termijn en besluitvorming volgt dan in de raad van 15 juli. Bij de Perspectiefnota kunt u desgewenst de stukken die staan bij de agendapunten 29 tot met 32 betrekken. En artikel 18 lid 1 van ons Reglement van Orde stelt dat u bij de behandeling van P&C-documenten vanachter de kathedraal spreekt. Hierbij geldt een afwijkende spreekvolgorde. Om en om spreken oppositie en coalitie, te beginnen bij de grootste oppositiepartij. Daarna de grootste coalitiefractie. En zo verder. Ook hier is de grootte van de fractie bij de laatste gemeenteraadsverkiezing van toepassing. U heeft allen in de eerste termijn een spreektijd van 7 minuten per fractie. Dat is inclusief toelichten en indienen van eventuele moties en amendementen, en exclusief interrupties. Maar ook daar ga ik wel scherp op zijn. En ik verzoek u uw eventuele interrupties, zoals afgesproken, kort en krachtig te doen en snel uw vraag te stellen. En nadat alle fracties hun woordvoeringen hebben gedaan, krijgt ieder lid van het college 5 minuten om hierop te reageren, met uitzondering van de wethouder Financiën, die krijgt 10 minuten. Ook deze tijden zijn exclusief interrupties. En dan starten we met de eerste woordvoering. En kijk ik naar de fractie van Beter voor Dordt. Mijnheer Schalken, mag ik u het woord geven?

De heer Schalken-den Hartog: En alles doet het. Dank u wel, voorzitter. Collega's, collegeleden, gasten op de tribune, kijkers en luisteraars op afstand, we bespreken vandaag de Perspectiefnota 2026. Allereerst dank aan iedereen die aan dit document

heeft gewerkt. Het proces begon met een ambtelijke inventarisatielijst, die een grote schokgolf in Dordrecht veroorzaakte. Ombuigingen en bezuinigingen zijn nooit leuk. Waar het college vooral bleef zeggen dat het niet hun lijstje was, maar een ambtelijke inventarisatie, is wat Beter voor Dordt betreft wel datzelfde college echt verantwoordelijk voor wat de stad in werd geslingerd. Maar goed, er ligt nu een Perspectiefnota met maatregelen die dit college wil gaan nemen. En dat gaat pijn doen in de stad, want de maatregelen gaan mensen en organisaties raken. Omdat alle bezuinigingen grote gevolgen hebben en veel zaken het daarvan ook nog maar de vraag is of ze echt te realiseren zijn, hebben we samen met de VSP een motie met betrekking tot een evaluatie. Gelukkig zijn ook een aantal voorstellen inmiddels alweer gesneuveld, zoals het sluiten van Zwembad De Dubbel, de Sterrenwacht of de filialen van de bibliotheek. Maar het opheffen van de dierenparkjes staat nog op de reservelijst. Wat Beter voor Dordt betreft, en gelukkig ook een aantal andere fracties, is dit een onbespreekbaar voorstel en komt er later hier vanmiddag een motie op dit punt. Ik loop de meeste programma's kort even langs, voorzie ze van een eerste Beter voor Dordt reactie en kom aan het einde met wat Beter voor Dordt als bezuinigingsoptie ziet, waardoor wellicht een aantal bezuinigingsvoorstellen kunnen vervallen. Om te beginnen met wat laaghangend fruit, waarvan wij in onze eerste reactie tegen elkaar zeiden dat het eigenlijk bizar is dat dit al niet allemaal veel eerder was ingezet.

Het slimmer inzetten van Europese subsidies om middelen vrij te spelen en het actief inzetten op lobby en subsidies lijkt ons iets om gewoon altijd te doen. En hetzelfde geldt voor de groei van toeristisch bezoek, het versneld verleden van openbare verlichting, realistisch begroten van maatwerkvoorzieningen en het doorberekenen van overheadkosten aan de regiogemeenten. Allemaal zaken waarvan wij denken dat het eigenlijk vanzelfsprekend is dat dat eigenlijk ook allemaal al eerder ingezet had kunnen worden. Ik kom tot de ozb. Vaak de makkelijkste boom om aan te gaan schudden. Gezien de bezuinigingsopgave zal Beter voor Dordt er nu niet gelijk voor gaan liggen, maar we hebben wel moeite met de stapeling waar onze Dordtenaren mee te maken krijgen. Want naast de verhoogde ozb gaan we ook de kosten van het handhaven op afval doorberekenen in de afvalstoffenheffing. Hierdoor gaan de lokale lasten ook stijgen. We blijven ons sterk maken voor een zo laag mogelijk lokale lasten voor onze Dordtenaren. En we blijven daarbij ook vasthouden aan het streven om de belastingdruk onder het landelijk gemiddelde te houden.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De heer Schalken-den Hartog: Ik dacht een interruptie te horen.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De heer Schalken-den Hartog: Toch.

Mevrouw Van Engelen: Wel.

De voorzitter: Excuus. Mevrouw Van Engelen, een interruptie, gaat uw gang.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel. Ik zit het allerverste weg. Ik begrijp het wel. De heer Schalken, voorzitter, stipt net eventjes de handhavingskosten op afval aan. Maar toen

we het diftar onderwerp hier bespraken in de raad, wist Beter voor Dordt heel goed wat de consequenties waren als de Dordtenaren niet per grijze zak zouden betalen. En zij hebben hier zelf mee ingestemd. Ik vind het toch een beetje oneerlijk als de heer Schalken dat nu op het college gooit.

De voorzitter: En wat is uw vraag?

Mevrouw Van Engelen: Of de heer Schalken zich dat nog herinnert, of dat hij toch van mening is veranderd in de tussentijd?

De voorzitter: De heer Schalken, even voor komende interrupties, dat zijn echt verduidelijkende vragen. Probeer de eigen politieke inbreng echt te beperken tot de eigen termijn. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, om daar kort op te reageren. Natuurlijk weet Beter voor Dordt heel goed waarom ze tegen de invoering van diftar hebben gestemd. Maar daarmee is dat niet een vrijbrief om die kosten voor handhaving dan maar in de afvalstoffenheffing te berekenen. Dat is volgens mij geen koppeling die wij in ieder geval zo zouden maken.

Voorzitter, het niet toepassen van de gemeentelijke indexering voor subsidies. Het klinkt als een makkelijke maatregel, maar laten we niet vergeten dat dit ook pijn gaat doen bij organisaties. Ik kom tot een aantal uitvoeringsprogramma's. In uitvoeringsprogramma 2 vindt Beter voor Dordt het verkleinen van het budget voor evenementensubsidies, gekoppeld aan het meer doorberekenen van kosten, onbespreekbaar, want door beide maatregelen worden evenementenorganisaties echt 2 keer geraakt. Ik zag al een aankondiging van een motie op dit punt. En ik kan me zo voorstellen dat wij als Beter voor Dordt daarin mee kunnen gaan. En wat dat betreft bij programma 2, ook de bezuinigingen in de culturele sector vinden we echt te fors. Programma 3, het aanpassen van de kwaliteit van het groenonderhoud naar niveau B voor de gehele stad. Het is een kleine besparing, maar Beter voor Dordt zegt in ieder geval, doe dit voor de binnenstad en voor de parken niet. Onze binnenstad is de huiskamer voor alle Dordtenaren en het visitekaartje voor de toeristische bezoeker. En de parken zijn de groene longen en de achtertuinen van alle bewoners die eromheen wonen. En in het verlengde van het groenonderhoud ook nog een keer aandacht voor het bomenonderhoud. Eerder heeft Beter voor Dordt hier al een motie over ingediend. En de bomen zijn wat ons betreft het groene goud voor de stad. En we onderhouden ze op dit moment alsof het geen sieraad is. We snappen echt niet dat de groene ridders uit deze raad en het college zich niet sterker maken voor een beter groenonderhoud. Voorzitter, ik kom naar programma 4, het sociaal domein. Beter voor Dordt beperkt zich hier ook tot een aantal opmerkingen en komen inhoudelijk in de commissie terug op voorstellen. Meer participatie plekken. Deze maatregel zou 2 ton per jaar moeten opleveren. Maar ons inzien is dat boterzacht, want er is een wezenlijk verschil tussen dagbesteding op basis van een Wmo-indicatie enerzijds en vrijwillige inzet anderzijds. Voorzitter, algemene voorzieningen, scootmobielen en deelscootmobiel. Deelscootmobielen lijkt leuk, maar ook vaak wel onhandig. Want vaak hebben die scootmobielen persoonlijke aanpassingen. En in combinatie met het geen gebruik meer mogen maken van de Drechthopper gaat dat wat ons betreft ook echt te ver. Want mensen kunnen immers niet altijd gebruikmaken van een scootmobiel. Zeker niet als ze die ook moeten delen. Voorzitter, een van de

insprekers maakte zich sterk voor het niet verhogen van de reserveertijd van de Drechtthopper. Beter voor Dordt vindt dat ook. En dit moeten we echt ook niet doen. Want tenslotte reserveren veel mensen al op tijd en is het vaak in korte tijd reserveren gekoppeld aan bijvoorbeeld een doktersbezoek. Bij programma 5 sta ik alleen stil bij de versoering van de dienstverlening van de bibliotheek. De huidige filialen hebben zich de laatste jaren steeds meer ontwikkeld tot een huiskamer voor de omgeving. Beter voor Dordt is uiteraard blij dat er geen filialen hoeven te sluiten. Maar alles openhouden met zo'n forse bezuiniging is wat ons betreft onverantwoord. Ik heb een opmerking over de minder wijkwensen, maar daar kom ik wel weer op terug in de commissievergadering. En ik sla de bizarre voorstellen van bijlage 3 maar even over. Die hebben al voldoende onrust veroorzaakt. Ik kom tot het laatste punt. Want we hebben ook nagedacht over alternatieven. We hebben kunnen lezen dat de externe inhuur van de organisatie in 2024 21 procent was.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Zou de heer Schalken kort willen toelichten over welke bizarre voorstellen het gaat?

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Sorry, ik heb de vraag gemist. Het spijt me.

De voorzitter: Nog een keer, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Zou de heer Schalken willen toelichten over welke bizarre voorstellen hij het heeft?

De heer Schalken-den Hartog: Volgens mij heeft u zelf in bijlage 3 kunnen kennis nemen van de voorstellen die zijn gedaan. En die vinden wij inderdaad ook niet bespreekbaar. En die zijn gelukkig nu niet op de bezuinigingslijst uiteindelijk gekomen.

De voorzitter: En daar gaan we het even mee doen. Dank, mevrouw Schnabel.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel. Ik wilde komen tot het voorstel wat wij hadden. We hadden het over de externe inhuur die nu gemiddeld 18 procent is in het land en in Dordrecht op 21 procent staat in 2024. Wij vinden echt dat onze gemeente alle taken en dienstverlening goed op orde moet houden, maar wat Beter voor Dordt betreft kunnen we strakker sturen op die externe inhuur. Natuurlijk moet dat niet betekenen dat specialistische expertise, die we kortdurend inhuren, dat we dat niet meer doen, maar dat kan echt een tandje minder. Wij vinden dat we in 2026 op het landelijk gemiddelde moeten zitten en op termijn aan de Roemernorm moeten kunnen voldoen. En volgens mij was ik die net vergeten te noemen, is dat 10 procent. De laatste punten. Ik ga tot de afronding komen.

De voorzitter: U moet tot een hele korte afronding komen.

De heer Schalken-den Hartog: Dat kan ik heel snel doen. Als laatste, maar zeker niet onbelangrijk, hebben wij een motie over het realistisch klimaatneutraal Dordrecht, een motie over digitale veiligheid, die ook meeondertekend zijn door de VSP. En in de commissie komen we nog terug op de antwoorden die we gekregen hebben op de vragen over de logiesheffing.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, nog een vraag even aan Beter voor Dordt, via u. Beter voor Dordt zou komen met een voorstel om al die bezuinigingen, die waarschijnlijk onnodig zijn uw ogen ... Ik heb bij elkaar opgeteld voor zo'n 11 miljoen gehoord waar u het niet mee eens bent. En de maatregel die u voorstelt komt niet aan 11 miljoen. Wanneer komt de rest van uw voorstel?

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, als we het hebben over de externe inhuur, krijgen we nog een verduidelijking op vragen die we hebben gesteld en of dat 11 miljoen is niet. Maar volgens mij hebben wij ook aangegeven dat niet bij alle bezuinigingen wij het helemaal van tafel willen geven, maar we het ook willen temporiseren. Ik kom daar graag in de commissie op terug bij u.

De voorzitter: Dank. Dan laten we het hierbij. Er is nog een vraag. De heer Hartmeijer, van de SP.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. De heer Schalken noemde volgens mij Wmo, het vervoer. Daar ging hij heel snel overheen. Toch weten we dat er krapte is met budgetten, krapte is met chauffeurs. Wat zijn de ideeën van Beter voor Dordt daarin? Je zou een combinatie kunnen maken met busvervoer bijvoorbeeld. Want er moet toch wel iets gebeuren. Hoe kijkt de heer Schalken daartegenaan?

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Ik heb op dit punt zelf geen voorstellen, maar er zijn zeker slimme combinaties te maken, zoals u het zelf ook noemt. En ik denk dat we hier heel goed met elkaar in de commissie verder over kunnen spreken.

De voorzitter: De heer Uysal, gaat uw gang.

De heer Uysal: Voorzitter, ik denk dat mijn collega daar ook een opmerking over wilde maken, over klimaatambitie. Beter voor Dordt stelt voor om onze klimaatambities te temporiseren, terwijl iedereen, werkelijk waar echt iedereen, alle wetenschappers, alle experts juist erop aandringen dat we moeten versnellen. Dat we alles op alles moeten

zetten om nu de maatregelen te gaan nemen. En vindt Beter voor Dordt ook dat uitstel later gaat leiden tot meer kosten?

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, als u goed kijkt naar hoe onze motie is opgesteld, dan staat erin dat een aantal maatregelen nu eigenlijk nog niet zo makkelijk uitvoerbaar zijn. En door daar nu niet op te investeren en andere dingen wel te doen, en die wellicht later te doen, kun je juist kosten besparen.

De voorzitter: Dank, mijnheer Schalken. Dank voor uw algemene politieke beschouwingen en de moties en amendementen. Die zijn al door u genoemd in uw inbreng. Het zijn er inderdaad vier. En dan geef ik nu het woord aan de fractievoorzitter van de VVD. Wij beschouwen de moties als ingediend. Duidelijk. Het woord is aan de heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Voorzitter, aan iedereen die gewerkt heeft aan deze Perspectiefnota, dank. En wat een mooi begin van uw avontuur hier in onze stad. En u verwees bij uw beëdiging naar Johan de Witt. En dit jaar herdenken wij zijn 400^e geboortedag. En een verhaal over hem leert ons hoe hij in de 17^e-eeuw concludeerde dat de republiek meer geld uitgaf dan dat het binnenkrijg. En dat mede door de uitgifte, want ik hoor u allemaal denken, van de leefrentes. En hij rekende het haarfijn uit, met sterftetabellen, kansberekeningen. En zijn conclusie was, sommige uitgaven zijn onhoudbaar, hoe goed bedoeld ook. En dat leverde hem niet alleen lof op, want ook toen gold, wie keuzes maakt, krijgt kritiek. En vandaag staan wij voor dezelfde vergelijkbare keuzes. Niet eenvoudig, maar wel nodig. En wij vinden dat een verstandig lokaal bestuur luistert, kijkt naar wat houdbaar is, wat werkt en ingrijpt waar dat moet. En met 15.000 gesprekken aan de deur hebben wij ergens wel een idee wat er leeft. En Dordtenaren verwachten dat we hun stad veilig, schoon, betaalbaar en gezellig houden. En daarop beoordelen wij deze Perspectiefnota. Door de lagere bijdrage van het Rijk moet Dordrecht 17 miljoen euro bezuinigen. En toch blijven belangrijke voorzieningen overeind. We namen ook de complimenten van Beter voor Dordt al reeds in ontvangst. De Dubbel, het Wantijbad en de bibliotheken blijven beschikbaar. Inzet op veiligheid is stevig. Meer camera's, meer boetes bij afvaldumping, meer handhavers. En sinds kort ook tegen straatintimidatie. We fouilleren weer preventief en grijpen hard in bij ondermijning. Maar dit rust op tijdelijke middelen. En als we nu niets doen, verdwijnen camera's, zie je minder blauw op straat en verdwijnt de aanpak van ondermijning naar de achtergrond. En dan keren we de rug toe aan inwoners die dagelijks last en criminaliteit ervaren. En dat vinden wij onacceptabel. We verwachten van het college dat ook structureel de middelen op orde zijn. En dat blijven wij kritisch volgen. Dordtenaren verwachten ook dat wij knopen doorhakken op woningbouw. We zijn op koers richting de 4.500 huizen. De betaalbare koop blijft echter achter, eerder al naar gerefereerd, terwijl we veel meer sociale huur bouwen dan afgesproken. Een diverse wijk, voorzitter, bestaat niet alleen uit sociale huur, villa's of penthouses. En ons geduld begint ook wel een beetje op te raken. Wat is onze boodschap aan de Dordtenaar, die niet in aanmerking komt voor sociale huur, maar wel op zoek is naar een woning? Of aan de jonge verpleegkundige, monteur of agent die

nu vastzitten in een dure huurwoning, omdat zijn stap naar een bescheiden koopwoning steeds uit de plannen wordt geschrapt door politici in deze raad. En dan het Maasterras.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De heer Van der Spoel: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor het verhaal van de heer, Noldus wilde ik zeggen, Den Heijer aan. Mijn excuus. Dit verhaal hoorde ik ook tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. Wat is de oorzaak ervan dat de VVD, die nu een al paar termijnen in het college zit, dit dan niet voor elkaar krijgt?

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: De heer Noldus zegt vaak ook wat mijn gedachte is. Ik snap de verwarring. Maar wat u aanstipt, is overigens niet waar de VVD voor aan de lat staat. U en ik staan daar samen voor aan de lat. En waar deze gemeenteraad daarin grossiert, is het dominant maken, het debat alleen maar voeren over sociale huur. En laat ik hier helder schetsen dat wij vinden dat sociale huurwoningen gebouwd moeten worden in deze stad. En wij verlenen ook bijna automatisch steun aan de plannen die dat ook realiseren. En tegelijkertijd worden ook bij woningbouwplannen goedkope koopwoningen steeds weggestreept, omdat de gemeenteraad hier een wens heeft om steeds sociale woningen erbij te willen bouwen. Terwijl we zien dat het aantal goedkope koopwoningen op 600 blijft steken in plaats van 1.500 en dat op sociale huur nu ruim 30 procent gerealiseerd wordt. In de jaarrekening stond zelfs 45 procent. En dan moet ik zeggen, voorzitter, begint mijn geduld inderdaad wel een beetje op te raken.

De voorzitter: Dank, mijnheer Den Heijer. Korte interrupties zijn een kunst, kort antwoorden ook. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Eigenlijk in aanvulling op de vraag van de heer Van der Spoel ook. Ee VVD vindt Beter voor Dordt aan zijn zijde, dat we ook inderdaad die goedkopere koopwoningen moeten bouwen. Maar wat is een concreet plan van de VVD?

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Daar wilde ik nu naartoe. Er ligt namelijk morgen een kans. En dat is het Maasterras. En over die plek werd in de jaren 80 al gezegd dat dat kansen bood.

De voorzitter: Even stoppen. Geeft u een antwoord op de interruptie of gaat u door met uw betoog?

De heer Den Heijer: Ik geef antwoord op de interruptie naar aanleiding van mijn betoog.

De voorzitter: Want ik zie hem u oplezen. Gaat u de interruptie beantwoorden.

De heer Den Heijer: Als ook de voorzitter enig geduld heeft, dan zal ik het antwoord geven aan mijn geachte collega. Het Maasterras, in de jaren 80 al een enorme kans. Die kansen liggen er nog steeds, maar de huizen staan er niet. Morgen ligt het bestemmingsplan op tafel, met heel veel goedkope, betaalbare koopwoningen daarin. Waarin we de doelstelling kunnen gaan halen om goedkope koop te realiseren. En blijven wij als raad onderdeel van die stilstand of kiezen we voor een plan wat straks 4.000 Dordtenaren hun thuis gaan noemen? Het is aan ons. Voorzitter, na onze eerdere signalen komt er eindelijk beweging in het sociaal domein.

De heer Den Hartog: Voorzitter. Hier, aan deze kant. Hallo.

De voorzitter: Mijnheer Den Hartog, gaat uw gang. Handen omhoog. Dat helpt.

De heer Den Hartog: Uitstekend. Ik zal eraan denken. Dank u wel. Ik wachtte even het antwoord af, omdat ik nog niet wist of de interruptie van de heer Schalken al afgelopen was. Als het dan gaat om betaalbare koopwoningen, kunnen wij dan de VVD aan de zijde van GroenLinks zien te krijgen in ons onophoudelijke pleidooi om kleinere woningen te bouwen dan alleen maar die minimale woonoppervlak van 70 vierkante meter? Want dan kan je op hetzelfde oppervlak meer en goedkopere woningen gaan bouwen.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dat doen we al op verschillende plekken in de stad. En daarnaast vinden we elk voorstel wat u daartoe aandraagt, bijvoorbeeld morgen, daar hebben we een voorstel van voorbij zien komen, dat kan op onze sympathie rekenen. Dat kan ik u nu alvast vertellen.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, mijnheer Den Heijer geeft aan dat zijn geduld opdraakt. En dat zou best kunnen. Maar wat doet hij dan concreet, dat zijn geduld weer terugkomt? Want hij heeft met de andere coalitiepartijen hier een meerderheid. En hoe komt het dat u dan niet tegen hem blijkbaar durft aan te geven dat uw geduld op raakt, of is dit ook een beetje verkiezingsretoriek?

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Nu verbindt u twee hele mooie zaken aan elkaar. Want er is volgens mij geen transparantere manier om dat kenbaar te maken dan hier. Want dit is het hoogste orgaan van de stad. Dit is de gemeenteraad van Dordrecht. En als het ergens een plek is om te doen, is het hier. En ik ken u niet anders als iemand die ook ongeduld heeft. Dat het ook maar 600 koophuizen zijn die er gerealiseerd worden. En we kunnen morgen een flinke sprong wagen. Dan komt het in de buurt van de 1.500 afgesproken. Maar ook wij als eiland hebben te maken met de stijgende kosten en de moeilijke marktomstandigheden. Als deze raad het de hele dag over natuurlijk een belangrijk

onderdeel sociale woningen heeft, maar die die goedkope koopwoningen vergeet, dan moeten we ook achteraf niet gek opkijken dat ze niet gebouwd worden. Maar ik zie aan u, dat komt morgen vast goed.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Den Heijer: Na onze eerdere signalen komt eindelijk beweging in het sociaal domein. Er moet 6 miljoen worden bespaard. En dat vraagt om scherpe keuzes, minder vrijblijvendheid en meer beweging naar werk. De zorg moet houdbaar blijven. Dat betekent ook duidelijke grenzen stellen aan wat de gemeente wel en niet kan bieden. Wie niet op komt dagen, betaalt mee. Logisch. Maar de zorg moet bereikbaar blijven voor wie dat echt nodig heeft.

En daarom steunen wij het voorstel voor een fonds tegen stapeling van kosten. Dat moet niet alleen kwetsbaren helpen, maar ook de mensen die altijd hun eigen boontjes gedopt hebben en nu het misgaat echt een enorme tegenslag hebben. En de motie die door het CDA daarop voorbereid wordt geniet onze sympathie, maar die zullen we ook langs die lijn toetsen. Voor de stad zitten er pijnlijke keuzes in deze bezuinigingen. Maar we kijken kritisch mee en grijpen in waar nodig. Zo zijn we trots op Dordt als evenementenstad. Wat ons betreft doen we er alles aan om dat te behouden. Maar dan moet de regeldruk boven op de financiële maatregelen, waar de heer Schalken terecht over begon, geen strak korset worden. Daarom dienen we een motie in om de stapeling en de regeldruk structureel te verlagen. En dan de wijken. Voor spelen is gekozen voor scenario D, verschrallen. Dat betekent minder speelplekken, minder kwaliteit. Dat raakt de leefbaarheid en het plezier in alle wijken. Een veelgehoorde zorg aan de deur. En wat doet het college nu? Komt er een alternatief? Kunnen bewoners, ondernemers bijdragen aan bijvoorbeeld het onderhoud? We overwegen een motie voor uitstel en concrete stappen, maar gaan graag het gesprek hierover aan in de commissie. Voorzitter, dankzij VVD moties bij de Kadernota en begroting vorig jaar stijgen de lasten deze periode niet, en daarna alleen beperkt. De inflatie schommelde het afgelopen decennium tussen de 0,5 en 2 procent. De afgelopen crisisjaren liep die op tot bijna 10 procent. Juist dan moet je geen automatische belastingverhoging opleggen. Het leven is dan al duur genoeg. Vraag aan de wethouder Financiën, kan hij toezeggen dat we in uitzonderlijke situaties nooit meer dan 2 procent inflatiecorrectie toepassen? En wat ons betreft blijft de hondenbelasting op 0 euro. Geen misverstand. Dat scheelt gewoon in de portemonnee. Helaas denkt niet iedereen daar in dit huis hetzelfde over. Er zijn ook onderdelen in de nota die wij anders zien. Op de reservelijst staan maatregelen zonder besluit, maar met grote gevolgen, zoals de toekomst van het Onderwijsmuseum en het schrappen van het hertenkamp in Park Merwestein. Voor een paar duizend euro. Je bespaart wellicht wat op hooi, maar je verliest iets onbetaalbaars, een stukje Dordtse traditie en een reden voor jong en oud om naar het park te gaan. De raad sprak zich eerder hierover uit. En wat ons betreft blijft dit zo. Vandaar de breed ingediende motie om dit te herstellen. Dan de logiesheffing. Wie blijft slapen betaalt. En iedereen draagt bij, behalve het COA. Voor de opvangplekken in azc's en hotels wordt op basis van onze verordening geen logiesheffing geheven. Tientallen plekken, 0 bijdrage. Terwijl de impact op onze stad aanzienlijk is. En ook door collega's in de raad goed opgespoord. We willen de vrijstelling schrappen. En dat levert ook direct geld op voor het behoud van speeltoestellen in de

wijken. Daarover gaan we graag het gesprek verder aan in de commissie. Dan het Energiehuis. Sinds het vertrek van de commerciële huurder loopt dit gebouw ...

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De heer ...: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene, gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Ik kon helaas de heer Den Heijer op dit laatste punt niet verstaan.

De voorzitter: Hij zal het even herhalen. Ik hou rekening met de spreektijd.

De heer Den Heijer: Ik ga even kijken wat ik erbij kan snoepen. De VVD wil dat we die vrijstelling gaan schrappen, maar we willen dat wel op een verstandige manier doen. En daarover willen we graag het gesprek voeren in de commissie. En dan gaat het specifiek op het toepassen van logiesheffing bij hotelkamers, die verhuurd worden voor de opvang van het COA.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Den Heijer: Energiehuis. Sinds het vertrek van de commerciële huurder loopt het gebouw structureel inkomsten mis. Renovatie is nodig, maar de winkel is open en er komt te weinig geld in het laatje. Onze motie vroeg om een plan voor een betere bezetting en inkomsten. Onze vraag, wanneer komt dat plan en hoe wordt de raad betrokken bij de keuzes over functies, investeringen en dekking? Tot slot, voorzitter, de resultaten van Agenda 2030 zie je niet in 1 raadsperiode. Maar wie koers houdt, komt verder dan wie bij elk zuchtje wind van richting verandert. En onze fractie werkt mee aan de moeilijke keuzes, maar trekt de streep bij maatregelen die onze stad op de lange termijn verzwakken. We staan open voor de moties van andere partijen. En met Johan de Witt in het achterhoofd, bezuinigen is geen populariteitswedstrijd. Het is soms onze taak om het ongemakkelijke toch te doen. Het is in het belang van onze stad. En al hopen wij op een wat vriendelijkere afloop ...

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, weet mijnheer Den Heijer hoe het met mijnheer De Witt is afgelopen?

De voorzitter: De heer Den Heijer, gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Voorzitter, ik beschouw dit maar niet als een oproep tot geweld. Maar ik wilde inderdaad zeggen, en ik kijk u ook allemaal met mijn blauwe ogen daarvoor aan, ik hoop dat het met ons wat vriendelijker afloopt dan hem in 1672 ten deel viel. En dat zeg ik uiteraard met een gepaste historische knipoog. Dat was onze inbreng, voorzitter.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De heer Van der Spoel: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Hartmeijer, gaat uw gang.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. De heer Den Heijer noemde eventjes het Energiehuis. Hij noemde niet cultuur in de brede zin. De VVD pleit altijd voor een gezellige binnenstad, veel terrasjes, veel bezoekers. Toch staan er op de cultuurbegroting best wel forse ombuigingen. Dat wordt steeds hoger. Is Den Heijer, de heer Den Heijer, pardon, niet bereid om te kijken of we dat kunnen repareren?

Want zonder dat cultuuraanbod is het misschien ook wel de angst dat die mensen wegblijven. En dan krijgen we die gezellige stad ook niet. Hoe kijkt hij daartegenaan?

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: De SP refereert gewoon volkomen terecht aan de moeilijke keuzes tussen, houden we een zwembad open, gaat de ozb naar 15 procent, houden we het cultuuraanbod in stand, blijft de binnenstad gezellig? En als je kijkt naar de economische spin-off van evenementen, Big Rivers is 15 miljoen, alleen al de Sinterklaasintoelt 2 miljoen, uitgaven van bezoekers 63 euro van de riviercruise. Dat zijn allemaal economische belangen die wij gewogen hebben. En in dat totaalpakket zijn we uitgekomen op deze taakstelling op de culturele sector. Laat helder zijn, daarmee voorkomen we de kaalslag, maar ook de culturele sector zal, net als iedereen, een bijdrage moeten leveren om een tekort van 17 miljoen te kunnen dichten.

De voorzitter: Dank. De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Het moest eventjes bij mij bezinken. Ik wil nog even terug naar de sociale woningbouw. Want de VVD maakt er eigenlijk een discussie van, sociale woningbouw versus betaalbare koopwoningen. Maar er is ook nog zo iets als de wat duurdere koopwoningen. En daar gaat de VVD toch met enige regelmaat voorliggen om daar wellicht in te snijden. Is de VVD bereid om daar met de raad, die altijd maar ervoor gaat liggen met de sociale huurwoningen, eens te gaan kijken of we daar misschien wat van af kunnen halen.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: De VVD staat allereerst voor een financieel degelijk stadsbestuur. En als je zegt, we gaan de pijlers van een groot woningbouwproject, want het is simpel als wat, dat kan ik aan mijn dochter van 5 uitleggen, dat de duurste woningen het meeste geld opleveren, waardoor we ook goedkope koopwoningen en sociale woningen kunnen betalen. En als u zegt, ik ben bereid om bijvoorbeeld de sociale grondprijs, die in Dordrecht veel lager is dan in de rest van Nederland, iets omhoog te doen, zodat we minder dure woningen nodig hebben om in het goedkope koopsegment meer huizen te bouwen, dan schudden wij vandaag de hand. Dan gaan we dat gewoon doen.

De voorzitter: Dank, mijnheer Van der Spoel.

De heer Den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Ik hoorde nog ...

De heer Den Hartog: Ik zou mijn hand omhoog steken.

De voorzitter: Mijnheer Den Hartog. Mevrouw Koene daarna. Gaat uw gang.

De heer Den Hartog: Als ik dit zo hoor, dan lijkt mij de oplossing nogal duidelijk. Kijk, in het Maasterras komen ook dure koopwoningen van bijvoorbeeld 140, 150 vierkante meter. Dat is voldoende oppervlakte om 3 kleinere, sociale, goedkope woningen te bouwen, zonder dat je meer grondoppervlak nodig hebt. Dat is betaalbaar en meer sociale ook koop. Klopt het dan dat de heer Den Heijer daarmee akkoord gaat?

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Als de heer Den Hartog van GroenLinks een optelsom plaatst en vraagt of ik daarmee akkoord ga, dan doen we dat niet zomaar zonder slag of stoot. Dat is 1. En 2, nee, want ik ben het gewoon niet eens met uw redenering, zeg ik via de voorzitter. Als we kijken naar 2022-'24, 736 sociale woningen opgeleverd. Totaal 1.222 woningen in de periode tot en met '26. Dat is 31 procent van de 4.000 woningen die gepland staan in 2026. Ik weet het. We hoeven elkaar hier niet te vermoeien met allerlei getallen. Daar hebben de mensen buiten niks aan. Maar het zegt wel iets over de disbalans die dreigt te ontstaan in de huizen die wij bouwen. En daarmee bieden we eigenlijk helemaal geen toekomst aan die politieagent, aan die monteur, aan de tweeversdiener, aan het oudere stel in Stadspolders of Sterrenburg, wat gewoon dichterbij de stad wil wonen en daardoor een gezinswoning achterlaat. Al die mensen doen we dan helemaal niets of veel te weinig voor. En daar staat onze partij voor.

De heer Den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

De heer Den Hartog: Voorzitter, als ik daar nog een korte vervolgvraag op mag doen?

De voorzitter: Gaat uw gang, mijnheer Den Hartog. Ja, kort. Mijnheer Den Hartog, u moet even weten, hier zitten is net alsof je in een vliegtuighangar zit.

De heer Den Hartog: Ik moet harder praten, begrijp ik. Ik zal harder praten.

De voorzitter: We kunnen ook alle ventilatie uitzetten, maar dan wordt het heel onaangenaam.

De heer Den Hartog: Nee hoor.

De voorzitter: We moeten een beetje hard werken. Gaat uw gang.

De heer Den Hartog: Ik zal eraan denken. Ik wil er alles aan doen om de afkoeling te laten plaatsvinden. Het enige wat ik dan wil vragen is, het laatste antwoord van de heer Den Heijer komt wat mij betreft niet overeen met het een na laatste antwoord wat hij

aan de heer Van der Spoel gaf, waarin hij zich daar wel voor wilde inzetten. Ik wil wel weten wat dat is. Bovendien, 400.000 is dat dan wel betaalbaar voor die groepen agenten, verpleegsters, enzovoort.

De voorzitter: Ik kijk even naar mevrouw Koene. Sluit uw interruptie op woningbouw aan? Mijnheer Den Heijer, gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Volgens mij moeten we dingen zo simpel houden, zoals ze zijn, voorzitter. We hebben gewoon een afspraak staan, 1.500 goedkope koopwoningen. Kunt u hoog of laag springen als GroenLinks, de VVD vindt dat die woningen er moeten komen. We zitten op een realisatie van 600 woningen op dit moment. Komen we 900 woningen tekort. En morgen ligt er een plan voor om dat gelijk te trekken. En anders is het gedeelte van de VVD op. Punt.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Dank, voorzitter. Voorzitter, heeft Den Heijer, de heer Den Heijer, ik kan ook niet meer praten, wel of niet een motie ingediend die over een gezellige stad gaat?

De voorzitter: De heer Den Heijer.

Mevrouw Koene: Ik kan het heel slecht horen.

De heer Den Heijer: Dat kan ik bevestigen.

Mevrouw Koene: Dan heb ik daar namelijk een vraag over, want ik heb hem natuurlijk wel vaag voorbij zien komen. Kan hij misschien ook in twee zinnen concreet maken wat hij wil met deze motie? Want ik kon er geen touw aan vastknopen.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Mevrouw Koene heeft recht op daar een stevig knieval, want we hebben kort voor de aanvang van deze vergadering de motie wat herschreven, waardoor het ook voor de mensen waar mevrouw Koene zich altijd hard voor maakt hopelijk iets beter te lezen is. Waar het in het kort op neerkomt, aan de ene kant is er een stapeling van maatregelen die binnen de evenementen komt te vallen. En daarvan zeggen wij, in de grote plaat is dat helaas het deel wat ook de evenementensector bij moet dragen. Die wordt gefaseerd gedaan. En er moet goed gekeken worden wat de stapeling is. Doen we binnen het sociaal domein ook. Zouden we bij de evenementen ook moeten doen. Aan de andere kant horen wij heel veel evenementenorganisatoren die zeggen, de afgelopen tien jaar is er ook een soort tsunami aan onzinregels over ons uitgestrooid. En dat valt in Dordrecht nog relatief mee. Maar ook als het relatief meevalt, vinden wij dat wij moreel verplicht zijn als we aan de ene kant een bijdrage verwachten dat we ook aan de andere kant iets loslaten.

De voorzitter: En volgens mij was dat hem. Dank, mijnheer Den Heijer van de VVD, voor uw algemene politieke beschouwingen en uw moties. Die zijn hierbij ingediend. Dank. Dan ga ik naar mevrouw Stolk. Of mevrouw Stolk komt naar ons toe, naar het spreekgestoelte. De fractie van de VSP.

Mevrouw Stolk: We zetten de bril er even bij op. Voorzitter, allereerst een woord van dank aan Anneloes en haar griffiemedewerkers, die de afgelopen tijd keihard gewerkt hebben om alle partijen te ondersteunen. Vanuit de VSP complimenten daarvoor.

En voorzitter, dan de woordvoering over de Perspectiefnota. Allereerst dank voor de wijze waarop de Perspectiefnota deze keer is gepresenteerd. Een makkelijk leesbaar document, waar je het natuurlijk in meer of mindere mate mee eens bent of oneens kunt zijn. De Perspectiefnota 2026 is door de VSP bestudeerd, met bijzondere aandacht gelezen. Mede vanuit het oogpunt van de bezuinigingen en de plannen rondom de bouw van het Maasterras. Ook het feit dat deze Perspectiefnota 2026 uitwerking heeft op een periode na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 maakt haar speciaal. Een nieuw college krijgt te maken met beslissingen die nu door de raad worden aangenomen of afgewezen. Voor de VSP weegt, om tot een besluit over de Perspectiefnota 2026 te komen, het plan Maasterras fase 1, zeker mee. Dit gelet op de voorgestelde vrijval van bijna 44 miljoen, ter dekking van de risico's bij de ontwikkeling van het Maasterras. Als we het hebben over perspectief, dan is er naar onze mening, en dat is niet de eerste keer dat ik dit aangeef, niet voor de bewoners van de Weeskinderendijk en de woonwagenbewoners ... Ook ziet de VSP geen perspectief voor de woningzoekende Dordtenaren, zoals ouderen, starters en minder kapitaalkrachtigen, die zeker geen woning kunnen permitteren van minimaal 4 ton. De VSP blijft aangeven dat wij het uitgangspunt dat dure woningbouw, appartementen en penthouses het mogelijk moeten maken om sociale woningbouw te kunnen realiseren niet delen.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

Mevrouw Stolk: De VSP vindt dit een niet toekomstbestendig businessmodel om tot betaalbare woningen te komen in Dordrecht.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Den Heijer, van de VVD.

De heer Den Heijer: Korte conclusie, de VSP stemt tegen.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Daar gaan we het morgen uitgebreid over hebben, voorzitter. Volgens mij hebben we morgenavond een uitgebreide vergadering over de woningbouw in Dordrecht. En dat ligt er helemaal aan welke kant we morgen opgaan. Wij komen morgen met amendementen en amendementen die we mede indienen. En daar wil ik graag met de heer Den Heijer de discussie over gaan voeren.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Voorzitter, vind ik echt een beetje slappe hap van de Verenigde Senioren Partij. Ik vraag gewoon heel duidelijk ja of nee. Er worden allerlei beren op de weg geworpen. In het verkiezingsprogramma van de VSP staat zelf dat ze luxe appartementen op het Maasterras willen toevoegen. Wat is het? Gaat u morgen lopen wikken en wegen, of is het gewoon ja of nee? Daar heeft de stad ook duidelijkheid aan.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik snap dat de heer Den Heijer een ja of een nee wil hebben. Maar dat gaan we niet doen, want u heeft net een mooi staatje op gehouden over sociale woningbouw. Daar zegt u van, en we hebben zoveel sociale woningbouw. Maar u vergeet er wel bij te vertellen het eerlijke verhaal dat we de afgelopen jaren heel veel sociale woningbouw hebben afgebroken en waarbij bijna geen extra woningen zijn bijgebouwd.

De heer Den Heijer: Voorzitter. Tot slot, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Hier wandelt de Verenigde Senioren Partij iets te ver weg weer van het onderwerp. Ik heb gevraagd of u daar steun op verleent. Volgens mij blijft u nog even een dag wikken en wegen. We zullen kijken welk ei u morgen zult leggen. Maar u heeft nog geen antwoord gegeven op wat er in uw verkiezingsprogramma staat. Daar staat dat u luxe appartementen wilde toevoegen aan het Maasterras. Staat u nog achter uw eigen verkiezingsprogramma?

Mevrouw Stolk: Jazeker.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Maar in ons verkiezingsprogramma staat 30-30-40. En op het Maasterras was het 18,8 procent. Dat gaan we nu opkrikken, omdat het in de GREX ingeboekt is naar 22 procent. Wij vinden dat op dit moment veel te weinig. En tegelijkertijd zegt u, het geduld raakt op. In 2030 gaat de eerste paal pas de grond in voor die woningzoekenden, waar de Dordtse VVD het over heeft. Wij hebben daar al helemaal geen geduld meer voor. Er moet nu gebouwd gaan worden voor de Dordtenaren.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: Jongens, morgenavond hebben een hele avond over het Maasterras.

De heer Den Heijer: Dat is ook zo.

De voorzitter: Vanavond laten we de Perspectiefnota ook even de tijd geven die het verdient. En volgens mij is het is wel duidelijk nu. U krijgt allemaal nog voldoende gelegenheid om over andere onderwerpen de degens te kruisen. Gaat uw gang, mevrouw Stolk.

De heer Den Heijer: Afsluitende vraag dan nog, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dan kan ik niet anders dan de conclusie trekken dat mevrouw Stolk, doordat ze allerlei uitwegen probeert te zoeken, niets anders doet dan 4.000 Dordtenaren, die gewoon hard op zoek zijn naar een woning, keihard laat vallen en gewoon in de kou laat staan. Want ik hoor u geen ja zeggen. U gaat lekker nog een dag

wikken en wegen. We horen het morgen wel. Maar ik hoop dat u er nog eens een nachtje goed over slaapt.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik ga daar zeker een nachtje over slapen. Maar de 17.000 woningzoekenden die Dordrecht heeft, die laat de VVD in de kou staan. Want wat er op het Maasterras gebouwd gaat worden ... En dan ga ik het afronden, voorzitter, want ik denk dat wij hier toch niet uitkomen. 2030 gaat er pas gebouwd worden. En dat is alleen maar midden en hoge inkomens. De Dordtse VVD laat juist de mensen met de kleinere portemonnee aan zijn lot over. Voorzitter, als u toestaat, ga ik door. Om de jaren al wachtende Dordtse ouderen, gezinnen en jeugd tegemoet te komen in Dordrecht moet het roer om in het bestaande bouwbeleid van dit college. Er moet een nieuw woningbouwbeleid komen dat goedkope woningen mogelijk gaan maken voor onze belangrijke doelgroep, namelijk de woningzoekende Dordtenaren. Dat beleid moet aansluiten met wat landelijk wordt voorgeschreven. Dit vraagt om verandering en lef. De VSP sluit hierbij geen enkel taboe meer uit en neemt dit mee in haar verkiezingsprogramma 2026-2030.

De heer Uysal: Voorzitter.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Uysal.

De heer Uysal: Dank, voorzitter. Ik hoor de VSP een pleidooi houden voor meer betaalbare woningen. Daar kan de VSP ook GroenLinks aan haar zijde vinden. We zien ook dat we binnenstedelijk steeds voor ingewikkeldere uitdagingen staan. Is de VSP dan ook bereid om aan de randen van de stad te kijken? Kansrijke locaties waar we in korte tijd veel betaalbare woningen kunnen realiseren. Om die locaties ook te betrekken in onze discussie over woningbouw.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, daar kan ik heel kort op antwoorden. Dat staat zelfs in ons verkiezingsprogramma. Om te onderzoeken, staat er in ons verkiezingsprogramma, om ook aan de randen te gaan bouwen van onze stad. Als ik u daarmee gerust kan stellen, bij deze, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt had nog een interruptie.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. De randen van de stad is inderdaad niet een van de taboes. Maar u zei wel, we schuwen de taboes niet meer. Welke taboes? Kunt u er paar benoemen?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dat ga ik graag met ons nieuwe verkiezingsprogramma presenteren. En wij gaan ons kruit nog niet verschietsen voordat de verkiezingen zijn begonnen. Maar zodra het verkiezingsprogramma van ons klaar is, bent u de eerste die hem toegestuurd krijgt, voorzitter. Beloofd.

De voorzitter: Volgens mij is de campagne hartstikke begonnen. Gaat u verder, mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Verder pleit de VSP ervoor om de investeringen in Stedin van de hand te doen. De dividenden vallen elk jaar weer tegen. En gezien de enorme investering in de toekomst op energiegebied kan je nu al voorspellen dat de dividenduitkeringen verdwijnen of zwaar onder druk blijven staan. Dit geïnvesteerde geld zou beter benut zijn voor het subsidiëren van woningzoekende Dordtenaren en op deze wijze een Return of Investment, sorry, mevrouw Koene, creëren door namen, gemeentelijke belastingen, ozb en dergelijke. Maar nu de ombuigingen en de besparingen. De VSP heeft best wel zorgen over wat in de toekomst vanaf 2030 op ons afkomt. Er staan ons veel investeringen te wachten, waarvoor momenteel nog geen geld is gereserveerd. Daarnaast brengen deze investeringen ook onderhoudskosten met zich mee. En daarin is ook nog niet voorzien. En natuurlijk duurt dat nog een aantal jaren, maar de tijd gaat snel. En dan een vraag aan het college. Wanneer komt het college met een plan om de toekomstige investeringen te voorzien van een dekking? Veel dichterbij zijn de jaren 2026-2029 uit de Perspectiefnota, waarbij een behoorlijk aantal ombuigingen gerealiseerd moeten worden om tot een sluitende begroting te komen. Echter uit zowel de Perspectiefnota als uit de beantwoording van de technische vragen wordt duidelijk dat veel voorstellen in onderzoek zijn en/of nog voorgelegd moeten worden. Vaak is ook sprake van aannames, die natuurlijk kunnen meevallen, maar ook tegenvallen. Het risico van de inhoudelijke haalbaarheid speelt hier een rol, maar ook of voldoende capaciteit en middelen aanwezig zijn om de plannen uit te werken en te implementeren. Dit is zeker geen irreëel beeld, omdat bij iedere jaarrekening blijkt dat zaken niet gerealiseerd kunnen worden door tegenvallers. Met in het achterhoofd het Maasterras, het gegeven dat het college op een zeer optimistische kijk op zaken kan hebben, heeft de VSP de volgende vraag. Krijgen we als raad per 1 januari een eerste stand van zaken met betrekking tot de haalbaarheid van de voorstellen? Voorzitter, de VSP gaat niet instemmen met de voorstellen en/of bezuinigingen voor wat betreft scootmobielen en de Drechthopper. Andere partijen hebben daar ook al iets over gezegd. Het gaat hier om een doelgroep die het al moeilijk genoeg hebben en naar mening van de VSP eigenlijk als laatste in de rij van besparingen zouden moeten staan. Voorkomen moet worden dat deze groep mogelijk nog meer getroffen gaat worden door gebrek aan mobiliteit.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

Mevrouw Stolk: Eenzaamheid ligt op de loer, met alle gevolgen van dien. Bovendien bestaat de kans dat er sprake wordt van een stapeling van de Wmo ombuigingen. Ik hoor een interruptie.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het lijkt nu net alsof mevrouw Stolk de conclusie trekt dat als je in een scootmobiel zit je je niets kan veroorloven. Klopt dat?

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Nee.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: En waarom zegt zij dat dan op zo'n manier? Want het is helemaal op zich natuurlijk niet, net zoals met de Drechthopper, dat je gewoon de kosten betaalt voor wat het ook kost daadwerkelijk.

Mevrouw Stolk: Dat klopt. Maar ik heb het echt over de mensen die aan de onderkant van de samenleving zitten. Mensen die, laat maar zeggen, een beperking hebben en weinig inkomen hebben en senioren of ouderen, hoe je het ook noemen wil, die een klein AOW'tje hebben of een pensioentje, of, waar u het zelf altijd over heeft, de mensen die altijd net buiten alle voorzieningen vallen. Voorzitter, ik ga verder, als dat mag?

De heer Den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Wacht even. Interruptie de heer Den Hartog en dan de heer Den Heijer. Nee? De heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Als ik mevrouw Stolk zo hoor, klopt dan dat ik het goed hoor dat ze het eigenlijk zegt over dat het gaat om de mensen met minder geld? Dat het inkomensafhankelijk zou moeten zijn?

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, daar hebben wij geen moeite mee, als we het inkomensafhankelijk gaan maken. Want we zullen eigenlijk ergens het geld vandaan moeten halen. En laten we zeggen, de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Dat is een beetje naar het hart van de VVD.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, kan ik dan concluderen dat de VSP het eigenlijk gewoon eens is met wat er wordt voorgesteld, dat er naar inkomen en vermogen wordt gekeken?

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Dat klopt. Alleen waar wij het niet mee eens zijn, is dat er een keuze gemaakt wordt tussen het rijden in een scootmobiel en dat je dan geen gebruik meer kan maken van de Drechthopper. En volgens mij is dat ook meer het amendement wat wij gaan indienen. Maar ik zou graag met alle partijen die ik vandaag heb gehoord over de Drechthopper en de scootmobielen de koppen bij elkaar steken, om te kijken of we gezamenlijk een motie of amendementen daarvoor in kunnen dienen. Voorzitter, ik ga verder. Dat willen we de ouderen en mensen met een beperking toch niet aandoen? En ik zei het al, de VSP zal hiervoor een amendement indienen. Ook het verleggen van het beheer van woonwagencentrales wekt bij de VSP vraagtekens op. 183.000 euro besparen op 150 woonwagens, waarvan er maar 45 worden verhuurd door de gemeente Dordrecht. Het gaat hier om een verlies van 183.000 euro. Een derde partij gaat geen

verlies nemen op het beheer. Wie gaat dat betalen? Ra, ra. De VSP brengt ook een motie in, samen met het CDA Dordrecht, een dementievriendelijke gemeente te laten worden. Steeds meer mensen, zowel jong als oud, krijgen te maken met dementie, wat grote impact heeft op het leven van de persoon die getroffen wordt. Deze ziekte, alsmede de mantelzorger of partner. Voorzitter, laten we actie ondernemen om deze mensen zo lang mogelijk deel te laten nemen in de samenleving. En Dordrecht hiermee uit te roepen tot dementievriendelijke stad. En ik ga afronden hoor, voorzitter. Ook dient de VSP een motie in om het Onderwijsmuseum voor Dordrecht te behouden. Een waardevol museum met een landelijke uitstraling mag niet verloren gaan. Tot slot, voorzitter, komt de VSP tot de conclusie dat het goedkeuren van deze Perspectiefnota 2026 bijna automatisch, en daar komt hij weer, tot goedkeuring Maasterras fase 1 leidt. Deze verwevenheid maakt de besluitvorming complex. Maar ook zonder deze koppeling biedt de Perspectiefnota 2026 op vele onderwerpen niet het perspectief van de VSP. Voorzitter, en dan als laatste, en natuurlijk dienen wij de motie van de VVD mede in om het behoud van de hertjes in Dordrecht. Voorzitter, de VSP zal de besluitvorming in deze laten afhangen van de uitkomsten van de beraadslagingen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank, mevrouw Stolk.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer, nog als interruptie op mevrouw Stolk?

De heer Den Heijer: Ja. Ik heb even gewacht tot het einde. Ik denk, misschien komt het nog. Waar de fractie van BvD nog het fatsoen had om voor ongeveer 11 miljoen een gat te slaan en nog voor 3 miljoen misschien dekking te presenteren, slaat de Verenigde Senioren Partij volgens mij een gat van meer dan 15 miljoen. En ik zat eigenlijk te wachten tot het einde, waar komt het lijstje van de Verenigde Senioren Partij waar zij haar dekking vandaan wil gaan halen? En ik heb al wat zien wiken en wegen bij scootmobielen en de Drechthopper. Dat was eerst kommer en kwel. En nu wilde u eigenlijk gewoon met ons samenwerken. Dat is volgens mij een hele mooie stap. Maar ook bij de Verenigde Senioren Partij kan de begroting niet op drijfzand staan. Kom maar.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, met de dekking zijn we nog bezig. Ik heb het amendement ook nog niet ingediend. We zijn overspoeld met stukken waardoor je soms, mevrouw Koene gaf het vandaag ook al aan, door de bomen het bos niet meer ziet. En wij willen echt met een goed dekkingsvoorstel komen. Daar komen wij zeker op terug.

De heer Den Heijer: Maar voorzitter, we zijn hier volgens mij met elkaar met 39 mensen in deze stad op een verstandige manier aan het besturen. En de Verenigde Senioren Partij trekt hier best wel weer een grote broek aan en zet gewoon ruim 15 miljoen in de wind. En laten we het simpel houden, kunt u anders gewoon 3 dekkingsvoorstellen aandragen voor dingen die uzelf nu stom vindt in deze Perspectiefnota?

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik ga in herhaling vallen. En de heer Den Heijer probeert het iedere keer weer opnieuw. Dit ambitieuze college wil groeien naar 140.000 inwoners. Iedere begroting, iedere Kadernota hebben wij aangegeven, stel die ambitie nu eens bij.

En dan heb je dekking genoeg over. Dan hadden deze bezuinigingen helemaal niet nodig geweest.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: Ik vind eigenlijk gewoon twee interrupties genoeg hoor. Mijnheer Den Heijer, het punt is voldoende gemaakt. De beantwoording is zoals hij is.

De heer Den Heijer: Maar voorzitter, met alle respect, hier volgt gewoon een keiharde jibak. Ik vraag maar om drie dekkingsideeën. Misschien een idee. En het blijft gewoon stil aan de kant van de Verenigde Senioren Partij. Ze hebben geen enkel idee.

De voorzitter: Mevrouw Stolk, nog een keer en dan sluiten we hem zo af.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, en dan ga ik weer in herhaling vallen, ook wij hebben consistent beleid gevoerd. Alle afgelopen vier jaren hebben we gezegd, en dat kan de heer Van der Net, die altijd alles op het witte gooit, maar hier zijn mond niet opentrekt, hebben wij aangegeven, stel die ambities bij. Dat is wat wij vier jaar lang hebben geroepen. En dit college, waarvan wij ook hebben gezegd, het zal jullie sieren en het zal jullie alleen maar ... Ik zal er alleen maar waardering voor hebben vanuit de VSP om te zeggen, dit was die stip op de horizon, maar de wereld ziet er op dit moment heel anders uit, we moeten bij gaan sturen. Dan heb je lef. En dan kan je zeggen, we hebben toentertijd in 2022 dat gedaan. En daar laat ik het bij, voorzitter.

De voorzitter: Dank, mevrouw Stolk. De heer Uysal, van de fractie van GroenLinks. Gaat uw gang.

De heer Uysal: Dank u wel, voorzitter. Allereerst een woord van dank aan de leden van het college en de ambtelijke organisatie voor het opstellen van deze Perspectiefnota. Het is geen lichte opgave die hier voor ons ligt. En ik spreek mijn waardering uit voor het werk dat daarin is verzet.

Ook dank ik onze griffie voor de ondersteuning van de raad in dit intensieve proces. Vandaag bespreken we de Perspectiefnota 2026. Geen feestelijke nota, maar een toetssteen. Het gaat om de vragen, wat willen we als stad beschermen? Waar staan we voor? Juist als het moeilijk wordt en er minder geld binnenkomt dan eruit gaat. In tijden van schaarste moeten er keuzes gemaakt worden. We kunnen niet alles blijven doen, maar we kunnen wel de keuzes maken die we toetsen aan de waarden en de toekomst die wij voor Dordrecht belangrijk vinden of zelfs noodzakelijk. Voor GroenLinks betekent dat vasthouden en verder bouwen aan een stad die sociaal, duurzaam en solidair is. Zo moet de overheid er zijn voor de mensen die ze het hardst nodig hebben. De menselijke maat niet uit het oog verliezen, opkomen voor klimaat, natuur en gezondheid, zodat er ook voor toekomstige generaties een leefbaar Dordrecht blijft bestaan. En voldoende voorzieningen om Dordrecht een aantrekkelijke stad te laten zijn om te wonen, werken en leven. En dat zijn thema's waar wij als lokaal bestuur de verantwoordelijkheid moeten nemen voor de inwoners van nu en van toekomstige generaties. En nergens komt die verantwoordelijkheid zo dichtbij als in het sociaal domein. Aan de ene kant stijgt het aantal mensen dat hulp nodig heeft. En aan de andere kant zijn er steeds minder mensen die de zorg kunnen leveren. Kosten blijven stijgen en daarmee neemt de druk op

de zorg de komende jaren alleen maar toe. Lange wachtlijsten leiden tot zeer schrijnende situaties, waarin mensen die echte hulp nodig hebben te laat of helemaal geen hulp krijgen. En in deze context is niets doen geen optie. En daarom moeten we keuzes maken die recht doen aan solidariteit. Door een eerlijke bijdrage te vragen aan mensen die dat kunnen betalen en waar mogelijk meer te vragen van het eigen netwerk houden we de zorg en ondersteuning beschikbaar en betaalbaar voor kwetsbare inwoners, die hiervoor afhankelijk zijn van de gemeente. De maatregelen die opgenomen zijn in de Perspectiefnota dienen dit doel, maar kunnen in de praktijk ook een ongewenst effect hebben als er te veel stapeling van maatregelen ontstaat of als er geen ruimte meer is voor maatwerk. En de Perspectiefnota is daarom het sociaal fonds ingebracht, waarmee inwoners in kwetsbare posities kunnen worden ondersteund. En dat is voor GroenLinks solidair en sociaal. Wel vinden we het belangrijk om op voorhand duidelijke kaders vast te stellen. En in dat kader dienen we ook samen met het CDA een motie in.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Gündogdu, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, bedankt voor de input van mijnheer Uysal. Het zou zo zijn verkiezingsprogramma kunnen zijn wat je nu voorlegt. Maar om even concreet te zijn, u heeft de afgelopen jaren vanuit GroenLinks hard gepleit voor een sociale stad. Sterker nog, u heeft daar zelfs extra gelden, budgetten voor gevraagd. En nu zegt u, het is solidair dat we ook kijken naar het sociaal domein. Maar hoe verhoudt dat tot de eerdere uitspraken wat u heeft gedaan, dat we nog meer moeten investeren in juist dat sociaal domein? En nu dreigt er een kaalslag plaats te vinden. Dat keurt u ook goed. Hoe moet ik dat interpreteren?

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, de manier waarop wij het zorgsysteem momenteel hebben ingericht, is dat het niet langer houdbaar is. U zit veel langer dan ik in de raad. En ieder jaar lopen de tekorten in het sociaal domein enorm op. Ieder jaar lopen de kosten de spuigaten uit. En dat wordt betaald vanuit gemeenschapsgeld. In dat kader moeten we ook wat doen aan het sociaal domein. En wat voor GroenLinks belangrijk is, is dat we zorgvuldig afwegen wie we zorg en ondersteuning blijven geven. En daar waar we het ook kunnen een redelijke eigen bijdrage te vragen van mensen, zodat we de zorg beschikbaar houden, maar juist vooral betaalbaar houden voor mensen die het ook hard nodig hebben. Als ze dat nu niet doen, gaat dat ten koste van mensen die de zorg en ondersteuning nodig hebben. En dat betekent dat zij dat niet krijgen. En volgens mij wil Op Ons Eiland ook niet dat we die keuze maken.

De heer Gündogdu: Voorzitter, even aanvullend.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Dat begrijp ik, dat u dat pleidooi houdt. Maar tot voor kort heeft u altijd gezegd, dat het sociaal domein samen staan bij de zwakkeren in de samenleving enorm belangrijk is voor GroenLinks. U heeft extra budgetten gevraagd. En nu zegt u, we moeten nu eenmaal bezuinigen. Geeft u daarmee ook aan dat eigenlijk al die

investerings, die de afgelopen jaren zijn gedaan in het sociaal domein, voor niks zijn geweest?

De heer Uysal: Nee, zeker niet, voorzitter. We willen ervoor zorgen dat de zorg en de ondersteuning terechtkomt bij de mensen die dat het hardst nodig hebben. Daar heeft GroenLinks de afgelopen jaren altijd zich voor ingezet, en dat blijven we ook doen. En wat er nu dreigt te gebeuren, is dat juist de mensen die dat ook hard nodig hebben, dat zij die zorg en ondersteuning niet krijgen. En door nu een eigen bijdrage te vragen van draagkrachtige mensen, mensen die het ook kunnen betalen, houden we die zorg wel overeind, houden we die zorg wel beschikbaar. En zorgen we ervoor dat de mensen die ook de zorg en ondersteuning nodig hebben niet keihard door de boot vallen. Buiten de boot vallen. Sorry, voorzitter.

De voorzitter: Gaat u door met uw betoog.

De heer Uysal: Voorzitter, tegelijkertijd is er ook een andere beweging nodig, vooral in de jeugdhulp. Niet alle jongeren die ergens mee worstelen, zijn een probleemgeval. En afwijkend gedrag is niet per definitie zorgelijk gedrag. Niet alle uitdagingen kunnen het beste aangepakt worden met zorgtrajecten. In sommige gevallen is normaliseren en accepteren dat niet iedereen hetzelfde is de meest sociale en duurzame benadering. Mentale en fysieke gezondheid is niet alleen verbonden aan zorg en het sociaal domein. Ook de omgeving, groen, natuur en cultuur dragen bij aan de gezondheid van onze inwoners. Zo blijft GroenLinks zich samen met de gehele raad inzetten voor een verbod op PFAS en koesteren we onze buitengebieden, de Biesbosch en het binnenstedelijk groen. In de Perspectiefnota wordt vastgesteld om het groenonderhoud ...

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter. Deze kant.

De heer Uysal: Ik maak even mijn zin af, voorzitter. In de Perspectiefnota wordt voorgesteld om het groenonderhoud voor de hele stad gelijk te trekken naar niveau B, en daarmee ook gelijkheid tussen de wijken te creëren. En dat is voor GroenLinks een acceptabele maatregel.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, kort. Ik benoemde net in mijn woordvoering ook al het bomenonderhoud waar eerder Beter voor Dordt een motie over had ingericht. U geeft nu aan hoe belangrijk u het vindt, het groen in de stad. En dat we daarin moeten investeren. Maar wij kregen geen bijval van GroenLinks.

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, Beter voor Dordt vindt GroenLinks altijd aan hun zijde als het gaat om meer investeren in groen, meer klimaatadaptieve maatregelen en ook voor het onderhoud van de bomen. En u wordt ook op uw wenken bediend als ik het volgende zeg, dat wij namelijk bezig zijn met een initiatiefvoorstel om het bomenonderhoud ook duurzaam en toekomstbestendig te regelen.

De voorzitter: De heer Schalken nog.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dan even kort. Dan verbaast het ons ook nog steeds dat u niet eerder met ons mee bent gegaan.

De heer Uysal: Voorzitter, het verbaast mij dat Beter voor Dordt niet is meegegaan met GroenLinks. Sinds deze periode hebben we het onderhoudsniveau van niveau D naar niveau C gebracht. Afgelopen tien jaar heeft Beter voor Dordt in het stadsbestuur gezeten en was het bomenonderhoud, wat Beter voor Dordt altijd heel belangrijk vindt, dat brengen ze altijd in, maar in de praktijk pakt dat heel anders uit, bevond zich altijd op het niveau van D. En dat betekent achteruitgang, verschraling van onze bomen en ook het groen in de wijken. En GroenLinks heeft er deze periode voor gezorgd dat we dat niveau op minimaal C kunnen houden. En dat daarmee ook het onderhoud van bomen niet achteruitgaat.

De voorzitter: We laten het even bij deze wederzijdse verbazing. Mooi. Gaat u door.

De heer Struijk: Voorzitter.

De voorzitter: Wie?

De heer Struijk: Deze kant. Links.

De voorzitter: De heer Struijk, gaat uw gang.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Hele korte, eenvoudige vraag aan de heer Uysal. Hij geeft aan dat wat GroenLinks betreft alle wijken gelijk niveau B. Vinden wij ook. Ik heb wel een vraag. Vindt de heer Uysal dat het onderhoud ook echt op niveau B is? Weet de heer Uysal concreet ook wat niveau B inhoudt?

De voorzitter: De heer Uysal, gaat uw gang.

De heer Uysal: Voorzitter, het verschil tussen niveau A en B is minimaal. Dat zie je ook niet zo in het straatbeeld. De beeldkwaliteit gaat daar niet zodanig van op achteruit dat dat ook meteen zo merkbaar is. En ik denk dat niveau B ook niet heel slecht is. Het gaat niet zorgen voor verslonzing van de stad. En hier en daar wat verwildering is ook goed voor de biodiversiteit. Ik denk dat in dat kader ook niveau B zeker acceptabel is.

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: Ik denk dat de heer Uysal mijn vraag niet helemaal goed begreep. Vindt hij, als hij door de wijken fietst of loopt in Dordrecht, dat het eruitziet zoals niveau B zegt dat het moet zijn? Niveau B betekent, het is nog steeds goed, enkele gebreken zijn aanvaardbaar, maar het is eigenlijk nog steeds gewoon goed op niveau. Vindt de heer Uysal dat dat op dit moment in Dordrecht het geval is?

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Ik ken de heer Struijk als een fervent aanhanger van fietsen en wandelen. En die doet dat heel graag. Die komt veel ook in het buitengebied. Die zal daar vast een

mening over hebben. Ik ben het eens dat het beter kan. Daar zetten we ook volledig op in. Maar we hebben ook nu te maken met financiële keuzes, waarbij we ook scherpe keuzes moeten maken. En in dat kader vinden wij niveau B zeker acceptabel. Dan hoeft dat niet per niveau A te zijn.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Uysal: Voorzitter, we hebben wel zorgen over de taakstelling voor het Biesboschcentrum. Jong en oud geniet van onze groene achtertuin en kan daar dicht bij huis de natuur ontdekken. En kan het college toezeggen dat deze ervaring voor de huidige en toekomstige generaties bereikbaar blijft? Dat vindt GroenLinks duurzaam en ook solidair. Ook cultuur draagt bij aan het welzijn van onze inwoners en maakt daarnaast onze stad aantrekkelijk om te wonen en te leven. Cultuur werkt verbindend, stimuleert creativiteit en kritisch denken. Het vertelt wie we zijn, waar we vandaan komen en waar we naartoe kunnen.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De heer Uysal: We maken ons zorgen over de stapeling van kortingen die deze sector hard gaat raken, en dienen daarom moties in om de culturele sector te beschermen en perspectief te bieden.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Ik moest even heel snel googelen. Maar GroenLinks spreekt zich uit tegen de taakstelling op het Biesboschcentrum. Daar heeft de Partij voor de Dieren al in 2023 een amendement over ingediend, om die taakstelling te schrappen. En toen was GroenLinks tegen. Waar gaat dit over?

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, ik kan me dat amendement niet herinneren. Ik kan me dat nu even niet helder voor de geest halen. Maar wij staan altijd constructief in de wedstrijd, als het gaat om het duurzaam en toekomstbestendig maken van het Biesboschcentrum. En we zien ook dat het college daartoe bereid is, om daar ook structureel dekking voor te vinden. Alleen dat is nu nog heel erg onzeker. We kijken ook graag hoe we dat samen kunnen regelen. Voorzitter, hoewel het thema wonen in deze Perspectiefnota geen grote positie heeft, is wonen wel degelijk een van de belangrijkste thema's voor onze inwoners. Omdat we morgen in de raad het Maasterras bespreken, zullen we dit in de woordvoering van morgen uitgebreid meenemen. Bij de start van deze raadsperiode is er extra geld beschikbaar gesteld voor het armoedebestrijd en de minimaregelingen. En hetzelfde geldt ook voor het diversiteitsbeleid. Ook voor onder andere het bomenonderhoud, duurzaamheid en klimaat zijn in het politiek akkoord extra middelen vrijgemaakt. Het is goed om te zien dat er de afgelopen jaren, dankzij de inzet van GroenLinks, mooie stappen zijn gezet. Zo is er fors geïnvesteerd in het verduurzamen van woningen, wat direct leidt tot lagere energielasten voor huishoudens, hebben we minimaregelingen kunnen ophogen en uitbreiden, hebben we de Dordtpas kunnen behouden, hebben we het eigen vastgoed deels verduurzaamd en hebben we een Uitvoeringsagenda inclusieve Stad die mensen verbindt. Maar in de voorliggende

Perspectiefnota zijn gelukkig geen bezuinigingen op deze thema's opgenomen. Maar de middelen verdwijnen wel na 2026. En GroenLinks vraagt daarom aan het college om inzichtelijk te maken welke activiteiten, regelingen of projecten, die nu mogelijk zijn dankzij dit extra geld, na 2026 moeten stoppen als dat geld wegvalt. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van het Sociaal Wijkteam of het armoedebelid. Welk deel van het programma gaat dan stoppen, als die extra incidentele middelen die wij destijds hebben ingezet aan het begin van deze raadsperiode wegvallen? Kan het college daar een diepgaander overzicht van geven?

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, mijnheer Uysal heeft het over het programma Inclusiviteit. Daar heeft het college inderdaad hard aan gewerkt. Maar kunt u eens concreet aangeven wat u er in de praktijk van merkt? Want ik zie zo weinig van dat programma. Kunt u daar een concreet voorbeeld van geven?

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, we hebben voor het eerst deze periode een diversiteitsbeleid opgesteld. En we hebben voor het eerst in de geschiedenis van Dordrecht een wethouder voor diversiteit. En ik was laatst ook bij een bijeenkomst die werd georganiseerd in het kader van een inclusieve stad. En dat was heel mooi om te zien, dat er namelijk maatschappelijke organisaties, inwoners vanuit allerlei lagen met verschillende achtergronden bij elkaar komen om het gesprek aan te gaan, hoe kunnen we racisme en discriminatie in de stad aanpakken? Het zijn allemaal ervaringsdeskundigen die daar op die bijeenkomst zijn afgekomen. En op die manier, door dit onderwerp zo bespreekbaar te maken, met elkaar van gedachten te wisselen hierover, komen we wel degelijk stappen verder. En ik ben het wel eens dat het niet direct zichtbaar is, de onderdelen van het diversiteitsbeleid. Dat vergt ook een lange adem. Maar het is hartstikke mooi dat initiatieven vanuit de samenleving, dat daaraan wordt gewerkt.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, praten kunnen we als de beste. Maar ik wil concrete stappen zien. En heeft u concrete stappen gezien vanuit dat beleid, wat we nu in de praktijk uitvoeren?

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, volgens mij doet het college veel dingen wat het college ook kan doen. Zo wordt er gekeken naar de eigen organisatie. Zo wordt er rekening gehouden met subsidieregelingen. En wat ik net ook al zei, er worden gesprekken aangegaan met maatschappelijke organisaties, met de hele stad, om te kijken hoe we dit samen kunnen doen. Dit is niet iets wat we van bovenaf kunnen opleggen en dat we

even hier vanuit het Stads kantoor dingen bedenken, beleid bedenken en verwachten dat het daarna ook goed gaat komen. We moeten dit samen als stad doen. En we zien dat daar mooie stappen worden gezet. En we hopen dat dat ook wordt voortgezet.

De voorzitter: Gaat u door.

De heer Uysal: Voorzitter, ik was gebleven bij een diepgaander overzicht van het college, om te kijken wat er gebeurt als we stoppen met de incidentele middelen. Wat dat betekent voor de programma's die we nu hebben lopen. Dat is goed. Zo kunnen wij als nieuwe gemeenteraad ook bij de nieuwe Perspectiefnota 2027 een goede afweging maken over wat we willen behouden. Dat is solidair, sociaal en duurzaam voor onze stad, maar ook voor onze opvolgers. Voorzitter, nog één ding kan ik niet onbesproken laten. Afgelopen zondag kleurde onze stad rood en namen duizenden mensen deel aan het Rode Lijn-protest, georganiseerd door onze inwoners en maatschappelijke organisaties. En zojuist is voor de vergadering aan de burgemeester een petitie overhandigd over het aanhoudende genocidale geweld in Gaza. Als volksvertegenwoordigers hoeven we het niet eens te zijn over alles. Maar het is belangrijk om te erkennen dat er in onze stad gevoelens leven van verdriet, van onmacht en van betrokkenheid. En dat mensen zich uitspreken, omdat zij vinden dat medemenselijkheid niet mag stoppen bij stadsgrenzen.

En die gevoelens, voorzitter, verdienen erkenning, ook in deze Raadzaal. Voorzitter, onze stad en inwoners zijn solidair. Onze stad en inwoners zijn sociaal. En laten wij een voorbeeld nemen aan onze stad en inwoners. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer Uysal. En dan kijk ik naar mevrouw Schnabel. U bent aan de beurt. Zeker. Jawel toch? Ja. Iedereen. Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Soms luister ik naar het nummer Verdomme Kees, van Frans Halsema. Het laat me iets voelen als ik naar de stad kijk, weemoed, woede, verlangen en het besef dat alles wat we liefhebben kwetsbaar is. Ik luister dit nummer niet alleen voor onze stad. Zo'n vakidoot ben ik de afgelopen drie jaar niet geworden. Mijn vader heette ook Kees. En hij had verder geen bijzondere rol in deze stad. Hij werd hier geboren, groeide hier op, fietste door de straten van Dordrecht, zoals zovelen, en ontmoette er de liefde van zijn leven. Zijn ouders hadden een juwelierswinkel aan de Voorstraat. Hij sportte, maar hield meer van een biertje, net als ik. Er hing een PvdA poster op zijn raam, tot ergernis van mijn opa, die op de VVD stemde. Mijn vader was een fantastische vader. Hij overleed in 1996. En als kind stelde ik me vaak voor, wat als hij voor een dag terug zou komen, wat zou hij dan zien en vinden? Ik denk dat hij zou glimlachen om hoe mooi de stad is geworden, dat café Visser's er nog steeds is, de kerktoren er nog staat, voor hoelang, en alle inwoners. Mensen die voor elkaar zorgen, vrijwilligerswerk doen, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd, soms zichtbaar, vaak nog onzichtbaar, maar altijd onvervangbaar en onmisbaar. Ik denk ook dat hij zijn wenkbrauwen zou fronsen over het feit dat vrijwilligers niet altijd de ruimte en mogelijkheden krijgen om hiermee door te gaan. Hoe moeilijk het is geworden om een huis te vinden, vooral voor mensen met een beperkt inkomen. Hoe leegstaande panden soms jarenlang niets betekenen voor de stad. Hoe plekken die adem geven, zoals vrijwilligersorganisaties en culturele initiatieven, zoals bijvoorbeeld DOOR, onder druk staan. En dan zou ik hem vertellen over de wens te groeien naar een stad met 140.000 inwoners, over alle uitdagingen die spelen, maar

vooral dat we blijven kiezen voor een stad die ademt. Want wat wezenlijk is, heeft bescherming nodig. En natuurlijk zou ik hem zo knuffelen dat hij bijna weer het leven laat. Ik spreek vandaag namens de PvdA over 3 punten die voor ons het verschil maken. Hoe blij we ook zijn met het sociaal fonds en het afzwakken van de bezuiniging op sociaal, we zien dat er nog steeds adem uit onze stad wordt gedrukt. 1, de bibliotheek als ademruimte. De bibliotheek is misschien wel de laatste plek waar je zonder pasje, zonder portemonnee, zonder uitleg mag binnenkomen. Jongeren maken er huiswerk, ouderen lezen de krant, nieuwkomers oefenen taal. Het is een plek van ontmoeting, een gelijkmaker. We pleiten voor het behoud van deze plek. En daarom stellen we op een later moment een motie voor om de dienstverlening van de bibliotheek te behouden, en het allerliefst ook de indexaties gewoon door te rekenen. 2, jongeren en het sociaal domein. Dat brengt ons bij de vraag, wat geven we jongeren mee? Niet alleen kennis, maar ook ruimte, vertrouwen en zorg. Want een stad die jongeren geen ruimte geeft, zij het onverschilligheid. Kinderen en jongeren hebben een eigen plek nodig. Niet een hoekje in een wijkcentrum, maar plekken waar ze zelf vormgeven wat belangrijk voor ze is, en speelplekken die veilig zijn. Daarom de vraag, om hoeveel speelplekken gaat het eigenlijk als we spreken over niveau D?

We vragen met nadruk om eerst de aantallen in beeld te brengen, voordat we een beslissing maken. En als we willen dat jongeren zich veilig voelen en gedragen, is de vraag niet of we preventief moeten fouilleren, maar of we voldoende jeugdboa's hebben die in contact staan met jongeren. Verbinden is sterker dan controleren. En daarom verzoeken we met nadruk om als onderdeel van meer handhaving meer jeugdboa's in dienst te nemen. Graag een reactie van de wethouder hierop. Daarnaast vragen we om aandacht en implementatie van een jeugdstrategie voor Dordrecht. Dit is een mooie aanvulling op het programma Glansrijke Toekomst voor jongeren. Want Glansrijke Toekomst staat volgens ons nog te veel in de kinderschoenen en er zijn nog te weinig resultaten in behaald. Veel steden werken met deze jeugdstrategie. Het is een visie die door jongeren zelf wordt ontwikkeld. En dat hebben we nodig, want de druk op jongeren is groot. Dat zien we in mentale druk, de beperkte mogelijkheid om een huis te vinden en een baan met zekerheid. En in het sociaal domein pleiten we voor wel de toepassing van de indexaties, want niet doen, is misschien wel de makkelijkste manier van bezuinigen. Maar laten we niet bezuinigen op het harde werk van mensen die zich inzetten voor het welzijn van anderen. En doen we dat toch, laat het dan ook voor de gemeentelijke organisatie gelden met een duidelijk plan. Of laten we onze raadsinkomens voor een maand in een fonds van de stad storten, met uitzondering natuurlijk van degenen waarvan het raadsinkomen het grootste deel van hun inkomen aangaat. En dan als laatste punt 3, wonen is een recht, geen verdienmodel. Het ging er net al lang over. De Perspectiefnota zegt, Dordrecht in de stad om prettig te wonen. Dat willen we zo houden. En wij voegen eraan toe, wonen is een recht, geen verdienmodel. Een huis mag geen luxe product zijn. Het is waar mensen hun leven beginnen en eindigen en waar wij als gemeente het verschil kunnen maken. En daarom pleiten wij voor minstens 30 procent sociale woningbouw bij nieuwbouw of tenminste 25 procent met stevig waarborgen. En we moeten bouwen, ook buiten de bestaande verstedelijkingsgrens, vanwege de woningnood.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Pichel, gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Dank u wel. Even een vraag ter verduidelijking. Want mevrouw Schnabel zegt, wonen is een recht. En mag ik even verduidelijking wat mevrouw snappen daarmee bedoelt, want voor de meeste Nederlanders is wonen natuurlijk geen recht. Het zou heel fijn zijn als dat wel zo is, want we willen natuurlijk allemaal een woning, maar het is feitelijk natuurlijk geen recht. Kunt u wat nader toespitsen wat u daarmee bedoelt?

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. En ook dank voor de vraag. Wij vinden het een recht. Het is de basis van je leven. Zoals we al aangeven, je wordt er geboren en je gaat er dood. En je voorkomt er een heleboel problemen mee als je het niet hebt. In die zin zien we het als een recht. En dat zou je natuurlijk anders kunnen zien, maar wij zien dat wel zo.

De voorzitter: Gaat u door.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. We moeten bouwen, ook buiten de bestaande verstedelijkingsgrens, vanwege de woningnood, en met visie. Gemengde wijken, goede ov-verbindingen, groene ruimte en respect voor alles wat leeft. Dit alles vraagt om een moreel kompas. En natuurlijk is het krap. Natuurlijk moeten we moeilijke keuzes maken. Maar als je zegt dat je iets waardeert, moet je dat laten zien en niemand laten vallen. Laten we daarom kiezen om te beschermen voor wat kwetsbaar is, voor wat je niet vanzelfsprekend vindt. En we geloven dat je het verschil maakt als je blijft kijken, luisteren en als we blijven kiezen voor elkaar. Samenleven betekent elkaar vasthouden, ook als iets er niet meer is of als er een schakeltje ontbreekt. Want de stad maken we samen.

De voorzitter: Dat was hem? Dank u wel. Dank, mevrouw Schnabel. Dan is het woord aan de heer Struijk, van de ChristenUnie/SGP.

De heer Struijk: Nu doet hij het. Dank u wel, voorzitter. Allereerst een woord van dank richting al degenen die meegewerkt hebben aan de totstandkoming van deze Perspectiefnota. Complimenten voor de opmaak en de leesbaarheid. Voorzitter, geconcentreerd lezen van lange documenten wordt voor velen, ook voor mij, steeds moeilijker. De reden hoeft ik u niet uit te leggen. Ook is het onvermijdelijk dat bij het lezen over plaatselijke problemen je gedachten gaan naar de problemen in de wereld. Problemen die de onze, in omvang en in diepte, ver overtreffen. En als je dan ook af en toe terugdenkt aan een recente reis naar Oeganda en de moeilijkheden die het leven in zo'n land met zich meebrengt en de 4,5 miljoen vluchtelingen uit Soedan die daar niet in azc's, maar in kampen onder erbarmelijke omstandigheden leven, zwijgen is nooit neutraal, las ik pas, dan beseft je dat al de bezuinigingen best pijnlijk zijn, maar dat er hier ook nog wel veel reden is tot dankbaarheid. Voorzitter, de inleiding laat zien dat Dordrecht kiest voor een robuust financieel beleid. Daar staat onze fractie ook voor. Dat juichen we toe. Over de herontwikkeling van de Grote Markt worden we later geïnformeerd. We zijn heel benieuwd, met name hoe invulling gegeven gaat worden aan de door ons in 2022 ingediende motie, die met algemene stemmen werd aangenomen

en waarin onder andere wordt opgeroepen zorg te dragen voor een duidelijke verbinding met de historie van de voormalige Joodse buurt en dit vorm te geven, in overleg met de kleine Joodse gemeenschap in Dordrecht. Het is te hopen dat de laatste overlevenden van de Tweede Wereldoorlog hier nog iets in kunnen betekenen en er nog iets van kunnen zien. Voorzitter, met betrekking tot de afvalstoffenheffing valt te lezen dat de kosten door verdere optimalisering van afvalscheiding mogelijk zullen dalen. Diftar zou voor een prikkel hebben gezorgd om beter te scheiden. Maar dat wordt niet ingevoerd. Wij zijn heel benieuwd waarop deze aanname nu is gebaseerd. De wijze waarop de scheiding in sommige wijken ingevoerd is, de gebrekkige service en de voor ouderen vaak te grote afstand tot de containers stemmen ons in ieder geval niet optimistisch. Voorzitter, de kwaliteit van het groenonderhoud wordt voor de gehele stad gelijk. Wat ons betreft een rechtvaardig besluit. We maken ons wel zorgen over de kwaliteit van het onderhoud.

Afgaande op de vele Fixi-meldingen zijn heel veel inwoners ontevreden over het huidige niveau. Ik zou er een bloemlezing uit kunnen houden, maar daar is de tijd er nu niet voor. Voorzitter, er ligt een bezuiniging van 140K.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Vraag aan de heer Struijk, of die Fixi-meldingen inderdaad specifiek gaan over het groenonderhoud of over zaken als zwerfvuil en dat soort zaken.

De heer Struijk: Dank voor uw vraag, mijnheer Van der Meer. Heb ik toch even de gelegenheid om een heel klein inkijkje te geven in de bloemlezing. Het gaat heel duidelijk over het onderhoud van groen. Je leest daar over ernstige klachten over het onderhoud. Je leest daar over gras wat anderhalve meter hoog staat. Je leest daar over brandnetels die het onmogelijk maken om het aankomend verkeer te zien aankomen, bijvoorbeeld de bocht van een straat. Je leest vragen van, kan het onkruid hier eens eindelijk een keer worden weggehaald? Je leest, door het onkruid zien we de planten niet meer. En ik zou hier heel lang over door kunnen gaan. Het gaat over het onderhoud van groen, wat in de ogen van mensen ... Ik heb persoonlijk een licht andere mening, omdat onkruid bestaat niet, maar het is soms wel heel erg bar, dat ben ik eens. De heer Uysal heeft al reclame gemaakt voor mijn wandel- en fietsgedrag, ik zie er heel veel van. Ik geniet ervan, maar ik zie ook dat het soms toch wel erg slecht is.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Kleine vervolgvraag. Vallen dan de situaties die u beschrijft volgens u wel onder onderhoudsniveau B?

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: Absoluut niet.

De voorzitter: Duidelijk.

De heer Struijk: Dan ga ik af op wat de definitie is van onderhoudsniveau B. Maar die heb ik daarnet al voorgelezen, daar ga ik nu de kostbare tijd niet meer aan verspillen.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Voorzitter, ik begreep zojuist ook het verwijt aan de heer Uysal, van GroenLinks. Niet namens de heer Struijk. Want ik begrijp ook niet wat zijn alternatieve voorstel is. Want als het voorstel is, we gaan de bezuiniging of de versoering op groenonderhoud weer ter discussie stellen, dan denken wij daar uiteraard graag over mee.

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: Mijnheer Den Heijer, dat bedoel ik absoluut niet. Ik ben voor onderhoudsniveau B. Vind ik prima. Maar dan moet het wel op B-niveau worden uitgevoerd. En daar schort het blijkbaar aan.

De heer Den Heijer: Dan zijn we het misschien in de probleemstelling met elkaar eens. En wat is de oplossing daar dan voor, namens de ChristenUnie/SGP?

De heer Struijk: Ik denk dat de oplossing is dat het uitgevoerd wordt op het niveau wat aangegeven wordt. En dat zou moeten kunnen voor het bedrag wat wij daarvoor beschikbaar hebben gesteld. Daar mag je vanuit gaan.

De voorzitter: Gaat u verder met uw betoog.

De heer Struijk: Gaan we doen. Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de kwaliteit ... Nee, die hebben we gehad. Sorry. Er ligt een bezuiniging van 140K op tafel voor de bibliotheken. Tegelijk kan nog niet worden aangegeven waar dit bedrag vandaan moet komen en aan welke versoering we dan moeten denken. We hebben meer inzicht nodig voor deze ombuiging, omdat de waarde van de bibliotheken voor de stad moeilijk overschat kan worden. Denk aan ontmoeting, onderwijs, ondersteuning kwetsbare groepen. Er is vandaag al eerder iets over gezegd. We worden graag op de hoogte gehouden. We zien dat met belangstelling tegemoet en ook met enige kritische blik. Voorzitter, de tegenvallende opbrengsten van de logiesheffing bracht ons op een idee. We zetten ons al jaren in om meer jongeren aan de stad te binden en naar de stad te lokken. Prima. Dat is ook nodig. Maar zou het geen idee zijn om de aandacht enigszins te verleggen naar ouderen? Proberen bijvoorbeeld van Dordrecht de meest ouderenvriendelijke stad van Nederland te maken. Veel ouderen hebben tijd, kunnen meedoen als vrijwilliger, hebben over het algemeen meer geld te besteden. En dat is goed voor de stad en de voorzieningen die er zijn. Nodig is dan dat we een toegankelijke stad zijn voor ouderen en dat bijvoorbeeld ook evenementen zich meer op deze doelgroep richten. Het is maar een idee. En als we het over vrijwilligers hebben, we lezen er heel weinig over in deze Perspectiefnota. En dat terwijl de overheid zich noodgedwongen terug lijkt te trekken, waardoor de samenleving meer aan zet is. Blijf a.u.b. ruimhartig omzien naar deze vrijwilligers en mantelzorgers. Voorzitter, ook de netcongestie baart ons zorgen. Hoe kan de transitie naar aardgasvrij ...

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Ik moet zeggen, ik vind het een interessant pleidooi van de heer Struijk over evenementenaanbod voor jong en oud, en het liefst natuurlijk door elkaar. Maar nu worden bijvoorbeeld evenementenorganisatoren opgedrongen om boeien op podia te plaatsen, touwen met certificaten te gebruiken, 5 meter rondom accu's dingen te moeten plaatsen, boa's die andere overwegingen maken dan de brandweer, 5 jaar een vergunning en anders kosten de wc's gewoon veel meer geld, paaltjes, hekken, beveiliging. Een bloemlezing waar al die organisatoren mee geconfronteerd worden.

En daar hebben wij net een voorstel voor gedaan, om daar iets aan te doen. Dat is ook voor de ouderen, waar u zo'n mooi pleidooi voor heeft, een mooie uitkomst, een bijzondere kans om dan deel te kunnen nemen aan die evenementen. Denkt u daar ook kritisch en constructief op mee, op onze motie?

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Ik dank de heer Den Heijer voor deze prachtige vraag. Sowieso denk ik dat je, als het gaat om evenementen voor ouderen, de boa's en de beveiliging weg kunt bezuinigen, want die zijn dan niet nodig. Ga ik maar eventjes vanuit.

De heer Den Heijer: Dat weet u helemaal niet.

De heer Struijk: Ga ik vanuit, zei ik. Maar om een wat serieuzer antwoord te geven, want ik begrijp de heer Den Heijer wel, wij gaan uiteraard heel goed naar die motie van de VVD kijken. Ik kan nog niet keihard aangeven voor of tegen. We gaan daarnaar kijken. Want ik snap hem wel. En wij zijn ook niet voor overbodige regels, laat dat duidelijk zijn. Zal ik verdergaan, voorzitter?

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, de heer Struijk noemde net kort iets over die logiesheffing. En toen ging hij daarna door over evenementen voor ouderen. Ik ben een beetje de link kwijt. Ik weet niet of u daar nog iets aan toelichting op kunt hebben.

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: Gewoon heel simpel, logies, dan denk ik aan hotelboekingen. En dan denk ik, ik maak er zelf ook regelmatig gebruik van, heel wat ouderen kunnen zich dat permitteren. Lok er meer naar onze stad, dan heb je meer logiesheffing. Maar gelijk ging ik verder denken en toen dacht ik, maar we moeten dan onze stad ook echt nog aantrekkelijker dan ze al is voor ouderen maken. Het was gewoon een bruggetje. Meer niet eigenlijk. Maar ik denk dat eerder ouderen een hotelboeking doen dan jongeren. Dat in ieder geval.

De voorzitter: Ik denk dat we het thema voldoende hebben besproken.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Dan ga ik verder met de netcongestie. Hoe kan de transitie naar aardgasvrij doorgezet worden, zolang deze congestie er is? Op dit moment zijn klein verbruikaansluitingen ook nog mogelijk, maar het is niet ondenkbaar dat daar verandering in komt. Hoe realistisch is dan onze ambitie klimaatneutraal 2040? Ik weet zelfs uit het eigen appartementengebouw waar ik woon, dat een eenvoudige verzwaring van 1 fase naar 3 fasen, om bijvoorbeeld een warmtepomp te kunnen laten draaien, al meer dan een jaar vertraging heeft opgelopen. Dit baart ons echt wel zorgen. 2040 is niet zo heel ver weg meer. Voorzitter, de formatie handhaving roept vragen op.

Enerzijds wordt er vanuit landelijke politiek, ambtelijke organisatie of de raad steeds meer om handhavers gevraagd. Ik heb het al meerdere keren horen noemen, tot jeugdboa' toe. Tegelijk lezen we over instroom van zeer jonge en onervaren mensen, terwijl de ervaren mensen uitstromen naar politie of andere gemeenten. Hoe komt het dat we blijkbaar niet kunnen concurreren met die gemeenten. En hoe kunnen we die uitstroom voorkomen? Voorzitter, met betrekking tot de moties.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer, nog een keer, alweer.

De heer Den Heijer: Nou betrap ik de heer Struijk op hetzelfde patroon als wat hij zojuist deed bij de heer Uysal. Maar de ChristenUnie/SGP heeft terecht zelf de technische vragen gesteld dat er inderdaad acht fte boa's gaan verdwijnen in 2026. Hoe duidelijk kun je krijgen dat er inderdaad geen toekomstperspectief is voor boa's in Dordrecht? Wat is het antwoord van de ChristenUnie/SGP daarop? Put your money where your mouth is, mag ik niet van Irene Koene zeggen. Maar is ze ook bereid om dan geld op tafel te leggen om dat te voorkomen?

De heer Struijk: Ik heb niet gezegd dat er geen perspectief voor boa's is. Ik heb juist geconstateerd dat het zo jammer is dat wij een hele instroom hebben van jonge, onervaren boa's en handhavers. En zo gauw ze een beetje het vak onder de knie hebben, dan zijn ze weg. Dan heeft het weinig zin om er acht bij te nemen.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Dan ook nog kort een vraag richting de heer Struijk. Wat heeft de heer Struijk voor idee om dat te voorkomen?

De heer Struijk: Dat vind ik een hele moeilijke vraag. Want als het college het al niet weet, mijnheer Schalken, dan denk ik dat het voor mij best wel lastig is. Maar je zou in ieder geval moeten kunnen concurreren met andere gemeenten. Je zou ook, ik weet dat is in het onderwijs waar ik gewerkt heb heel normaal geweest, bijvoorbeeld kunnen koppelen, wij leiden jou op, maar dan moet je wel na het behalen van je papertje minimaal drie jaar blijven. En zo niet, betaal je de opleidingskosten terug. Ik heb er best wel ideeën van. In het onderwijs was dat heel normaal. Heel veel studiemogelijkheden, maar dan werd je wel geacht een poosje te blijven. Zoiets zou ik me wat handhaving betreft ook kunnen voorstellen. Want het is een beetje zonde dat wij eigenlijk de opleiding betalen en dat andere gemeenten of de politie ervan gaan profiteren. Helder?

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Struijk: Ga ik verder. Bijna klaar. Voorzitter, met betrekking tot de moties. In ieder geval de moties, de kader sociaal fonds, het Onderwijsmuseum en het dagrecreatieterrein gaan we samen indienen met de andere partijen. Voor de overige wachten we de reactie van het college af. En zeker die ene die de heer Den Heijer net noemde, gaan we met belangstelling naar luisteren uiteraard.

Ten slotte, voorzitter, een stad besturen in deze tijd valt niet mee. Wij wensen het college daarom veel wijsheid toe en het besef er niet alleen voor te staan. Wat ons betreft neemt u het advies van de dichter Koning David ter harte, dat hij geeft in psalm 37. Vertrouw uw weg aan de Heere toe en vertrouw op Hem. Hij zal het doen. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Groenewege nodig ik uit naar voren te komen. Het woord is aan de fractievoorzitter van de Partij voor de Dieren.

De heer Groenewege: Voorzitter, laten we eens beginnen met het goede nieuws. Het zwaard van Damocles is nog niet gevallen voor een aantal Dordtse instellingen. Het hangt nog in de lucht, omhooggehouden door de trillende arm van wethouder Van der Kruijff. De Sterrenwacht, waar we laatst als fractie op bezoek zijn geweest, mag omhoog blijven turen. En de deuren van Zwembad De Dubbel blijven ook nog open. Tot zover het goede nieuws. Maar de Perspectiefnota is toch vooral een reis naar het grote onbekende. Voorzitter, Dordrecht vaart richting een ravijn. Dat weten we al een aantal jaren. Maar in de verte horen we, als we onze oren heel goed spitsen, een zacht gerinkel. Zijn het klinkende munten of is het een illusie? We staan op het punt, voorzitter, een dichte mist in te varen, waarin je geen hand voor ogen ziet. Het zachte gerinkel achterna. Maar wat treffen we in die mist aan? We gaan de mist in en zien plots de boeg van een cruiseschip opdoemen uit het niets. Ons hart slaat over, maar we varen er ternauwernood langs. Het cruiseschip draagt enorme vlaggen, waar in koeienletters op staat beleidswens. Maar niemand ziet die tekst, door de dichte mist. Je zou zo denken dat het een bezuiniging is die daar voorbijkomt varen. Is niet zo. Het zijn voornamelijk extra uitgaven, want die cruiseschepen leveren vooral luchtvervuiling op. En hoe los je dat dan weer op? Het college stelt dat deze cruiseschepen 150.000 euro per jaar gaan opleveren, mede doordat de opvarende toeristenbelasting ofwel de logiesheffing gaan betalen. Maar als je in je Zonnebloem boot in een kamer kan slapen waar je rijkelijk voor hebt betaald, dan ga je toch niet in een Dordts hotel liggen? Die mensen lopen hier een paar uur rond, slaan een kop koffie achterover en dan gaan ze weer de hort op. Geen cent toeristenbelasting verdiend. De Partij voor de Dieren vindt dit geen doordacht voorstel en overweegt een motie op dit punt, die we zullen presenteren voor de commissie. We varen door en we rammen bijna de Grote Kerk toren, die uit het water steekt. Jeetjemina weer ternauwernood aan een ramp ontsnapt. Die kerktoren, wist u dat, voorzitter, kan je binnenkort beklimmen. Dat was al zo. Maar als een externe partij dat exploiteert, levert dat volgens het college veel meer geld op. 80.000 euro per jaar, schat het college in. Op dit moment beklimmen ongeveer 1.000 mensen per jaar de Grote Kerk toren. Als dat zo blijft, moet iedere bezoeker 80 euro aftikken om die toren te beklimmen. En dat is nog exclusief de strijkstok van die externe exploitant, waar vast ook nog het een en ander aan blijft hangen. Iedere 3 tredes komt er een hek met een pinautomaat. En als je 1 euro pint, mag je door. 80 hekken en 80 euro later ben je boven. Mensenkinderen, wat een ondoordacht voorstel. Het is toch onvoorstelbaar, voorzitter, dat deze maatregel het

ravijn moet afwenden. En ik kan nog wel even doorgaan. Maar ik zit nou eenmaal vast in die bootmetafoor. En met een boot woonwagenstandplaatsen rammen, dat is maar ingewikkeld. En de rioolheffing rammen, dat is ook niet te bevatten. Een bibliotheek rammen, is ook maar ingewikkeld. Ik hou het even hierbij. Maar daar komen we allemaal later nog op terug.

De Partij voor de Dieren heeft zelf wel een goed idee, al zeg ik het zelf, dat ik toch graag even wil noemen. Een materialendepot om straatstenen en straatmeubilair op te slaan voor hergebruik, zodat je niet steeds nieuwe hoeft te kopen. In andere gemeenten wordt dit al gedaan. En daar is het een kostenbesparende maatregel. Daar dienen we graag nu al een motie over in.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, van het CDA, gaat uw gang.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel. Er is echt een dichter aan de heer Groenewege verloren gegaan. Ik kan ontzettend genieten van deze woorden op deze manier. De motie heb ik ook gelezen, maar los dat het tekort van 17 miljoen op?

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u. Het is een extra maatregel, die een extra besparing oplevert.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Maar dan hoop ik toch dat er nog veel meer gewoon goede voorstellen, want ik heb best waardering voor dit voorstel, van uw hand komen om al die andere dingen, waar u op ramkoers ligt, te omzeilen.

De heer Groenewege: Het probleem is vooral dat wij bij die andere voorstellen denken dat dat helemaal geen besparing oplevert. Dat is het lastige voor ons. En we worstelen er nog een beetje als partij mee hoe we daarmee omgaan in de stemming, maar daar komen we nog op terug. Voorzitter, als laatste reflecteren we als Partij voor de Dieren graag, nou ja, graag, niet echt graag, eigenlijk helemaal niet graag, met weerzin op het Dordtse bomenonderhoud. En daar delen we ook graag iets over uit. Dank aan de griffie voor de hulp. Het Dordtse bomenonderhoud, voorzitter, u weet wel die sluitpost van de begroting. Het college had ergens nog wat knikkers liggen uit de tijd dat ze zelf nog in bomen klommen. En ze hadden ook nog een oud hard stukje kauwgom van de onderkant van hun bureau gekrabd. En daarmee met die oude knikkers en dat stukje kauwgom betalen we in Dordrecht het onderhoud van onze 50.000 straatbomen, 10.000 bomen in bossen en struwelen, nog wat bomen op sportterreinen en begraafplaatsen. Het budget staat in Dordrecht in ieder geval niet in verhouding tot de opgave. En dat zie je als je met je ogen open buiten loopt, zou ik niet te veel doen vandaag. En dat weten we ook, want deze raad heeft in 2023 in een vlag van verstandsverbijstering het Dordtse Bomenprogramma goedgekeurd, met dat minimale onderhoudsbudget. En dat Bomenprogramma schetste toen al de gevolgen daarvan. Ik citeer eens even. "Voor het beheer van oude en grote bomen, is vanwege de minimale uitgaven geen budget.

Hiervoor geldt een uitstervingsbeleid. De kastanjes aan de Wolwevershaven zijn hier voorbeelden van. Zeg maar dag tegen monumentale kastanjes.” Ik citeer nog even door. “Het bomenbestand krimpt op termijn aanzienlijk. Uiteindelijk naar een aantal van ongeveer 30.000 bomen. Ongeveer de helft van wat we nu hebben.

Er is sprake van kapitaalvernietiging van een deel van het huidige bomenareaal. En er is een grote kans op veiligheidsincidenten, meer schades, veel klachten, bezwaren en imagoschade.” Einde citaat. Voorzitter, veiligheidsincidenten als omgewaaide kersenboom op de taart of op je tante of op je cavia, als je pech hebt. Je moet wel bijzonder zijn om daar allemaal voor te stemmen. En dat heeft de Partij voor de Dieren dan ook zeker niet gedaan. En waar we per toeval achter kwamen, voorzitter, is dat wij niet de enige zijn met bezwaren tegen op zijn Dordts omgaan met bomen. We weten dat deze bezwaren leven bij een aantal partijen in deze raad. En daar zijn we blij mee. Maar tegelijkertijd willen we het niet alleen daarvan hebben. Weet u wie hier ook bezwaar tegen heeft? De provincie Zuid-Holland. De provincie toetst namelijk ieder jaar de gemeentelijke begroting, inclusief het budget voor bomenonderhoud en de beheerplannen. En in het toetsingskader dat de provincie hanteert, dat alle provincies hanteren, staat dat er geen sprake mag zijn van achterstallig onderhoud, kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Voorzitter, op zijn Dordts omgaan met bomen, zorgt voor alle drie, achterstallig onderhoud en kapitaalvernietiging en onveilige situaties. En hoewel deze raad daar in meerderheid voor stemt, is dat gelukkig door de provincie niet toelaatbaar. Maar we weten niet als Partij voor de Dieren of de provincie daar echt scherp op is. En dat wilden we toch wel even zeker weten. Vandaar de brandbrief over het Dordtse bomenonderhoud, die u zojuist in handen heeft gekregen. Dank aan de griffie daarvoor.

De voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Zeker. Wellicht heel flauw hoor, maar mijn buurman en ik hadden het er net over dat als je het heel druk over bomen hebt wat dat dan voor speciaal papier moet zijn, die brandbrief.

De heer Groenewege: Waarvan akte. Ik wilde gewoon dat iedereen mee kon lezen. En ik wilde dit moment daarvoor uitkiezen. Vandaar de brandbrief over het Dordtse bomenonderhoud, die ik morgen aangetekend zal verzenden aan de heer Wouter Kolff, commissaris van de Koning van de provincie Zuid-Holland. En dan zullen we weleens zien of het Dordtse bomenonderhoud door de provinciale beugel kan. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank, mijnheer Groenewege. En dank ook voor de brandbrief. En dan nodig ik mevrouw Van Vugt uit naar voor het komen. En het woord is aan de fractievoorzitter van het CDA.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Hier ligt nog een kaartje van de heer Groenewege. Ik heb mijn woordvoering Omzien naar elkaar genoemd. Dat is natuurlijk een mooie, degelijke CDA-titel. Vandaag kijken we naar de toekomst van onze stad Dordrecht, zoals die beschreven is in de Perspectiefnota 2026. Het is duidelijk dat de keuzes in deze nota niet alleen het resultaat zijn van beleidsmakers, maar ook van de actieve inbreng van bewoners, instanties, deskundigen uit onze stad. Hun betrokkenheid heeft bijgedragen aan een visie die breed gedragen kan worden en die Dordrecht sterk

en leefbaar houdt voor de toekomst. Dank aan iedereen die hieraan een bijdrage heeft geleverd, vanuit die betrokkenheid.

Als CDA hebben we ons ingezet om een aantal zaken veilig te stellen. Natuurlijk altijd met anderen. Het behoud van ondersteuning aan kwetsbare inwoners staat nog overeind. Ook het ruimhartige Dordtse armoedebelief is niet geraakt. De programma's die ten goede komen aan de gezondheid van onze inwoners, zoals de diverse beweegprogramma's, blijven bestaan. De zwembaden zijn de plek waar verkoeling gezocht kan worden. De subsidies aan sportclubs gaan door. Er wordt geen bibliotheeklocatie gesloten. Het CDA probeert echt waar te maken wat het zegt te doen. Het welzijn van onze stad hangt samen met hoe we omgaan met elkaar. Sociale voorzieningen die bijdragen aan een inclusieve stad zorgen ervoor dat iedereen de kans heeft om mee te doen. We zien het nut van het sociaal fonds, dat kan voorkomen dat inwoners in de knel komen, door bijvoorbeeld stapeling van gevolgen van de in te zetten Wmo-maatregelen. Om als raad al sturing te kunnen geven aan de inrichting daarvan dienen we de motie Kaders sociaal fonds in. Dordrecht is eigenlijk ook gewoon een wijk, een gemeenschap. Het versterken van buurten en wijken door middel van buurtinitiatieven, vrijwilligerswerk, mantelzorg en verenigingen vinden we, zoals altijd, essentieel. Dat vraagt om een houding die waardering heeft voor mensen in de wijken die op allerlei manieren daar actief zijn. Met de VSP dienen we de motie Dordrecht dementievriendelijke stad in. Deze vraagt aandacht voor de groeiende groep mensen die zelf of vanuit mantelzorg daarmee te maken hebben. Het CDA heeft oog, oor en hart, dat klinkt bekend, denk ik, voor onze inwoners. Dat houdt in dat we van inwoners verwachten dat men waar dat kan zelf stappen zet en dat er tegelijk een rol is voor de samenleving om hen daarin te ondersteunen. We vinden het ook uitlegbaar dat de scootmobiel gebruikt kan worden om van A naar B te komen. Maar daar staat tegenover dat er toch omstandigheden kunnen zijn waarin het wellicht niet billijk is om geen gebruik te mogen maken van de Drechthopper. Onze motie Scootmobiel geeft daar uitdrukking aan. We investeren, even ander punt, in onderwijs en werkgelegenheid. Zo werken we aan een toekomst waarin Dordrecht een stad is waar mensen met trots en plezier wonen, werken en samenleven. Wat betreft alle woonwensen en woningbouwensen sluiten we ons eigenlijk gewoon aan bij de wens die hier gewoon iedere partij heeft. Het CDA is van mening dat deze begroting blijk geeft van goed rentmeesterschap. Er is verantwoordelijkheid genomen, met het oog op het welzijn van toekomstige generaties.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

Mevrouw Van Vugt-Roose: En dat betekent soms dat je nu daar ook iets voor moet doen.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Schnabel. Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Een vraag over wat mevrouw Van Vugt eerder aanraakte. Mevrouw Van Vugt gaf aan dat door het CDA vestigingen van de bieb niet gesloten zijn. Kan mevrouw Van Vugt toelichten wat ze daarmee bedoelt?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Zoals we in de Perspectiefnota hebben kunnen lezen, worden er geen locaties gesloten, maar wordt er wel bezuinigd op de dienstverlening. Daar kom ik trouwens straks ook nog even op terug. Maar de locaties blijven open. En dat vonden wij wel een hele belangrijke.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Kleine aanvullende vraag. Maar wat voor rol heeft het CDA daarin gehad? Omdat ik leek te begrijpen dat daar een rol van het CDA ook in was.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel. Natuurlijk hebben wij daar een rol in gehad, zoals ook andere partijen vooraf hun input konden geven om die lijst te bespreken. Die lijst met mogelijke bezuinigingen. En daar hebben we hier zeker op ingestoken. Op die manier hebben we daar onze bijdrage aan geleverd.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Wij willen dat er een gezonde generatie opgroeit. En we zien graag dat veel kinderen deel kunnen nemen aan sport. En zoals eerder is er al eens een budget voor vrijgemaakt. En we vinden het nu nodig om het amendement Sportende kinderen in te dienen, wat dat budget daarvoor veiligstelt.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ik moest even een sprint nemen. Ik stond even af te koelen. Maar het amendement bevat het uitstel tot, ik meen uit mijn hoofd gezegd, 2030. En ziet mevrouw Van Vugt dit niet als een soort over het graf regeren, omdat het een opvolgende collegeperiode betreft?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik kan me die opmerking heel goed voorstellen. Maar dit budget is er wel voor gereserveerd en is gewoon nog niet op. Dat komt ook omdat het veel later in werking is getreden dan wat aanvankelijk de bedoeling was. Wij gaan dit wel een kans geven. En het is natuurlijk, volgens mij staan die in het amendement genoemd, met andere dingen ook al gebeurd, dat er over het graf heen geregeerd wordt. Ik hoop nog even dat het niet mijn graf wordt. We willen dat wel graag een kans geven en met elkaar bespreken in de commissies.

De voorzitter: Gaat u door.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Wij willen graag een degelijke financiële basis, met ruimte voor duurzame groei. Waarin niet alleen gekeken wordt wat er hier en nu nodig is, maar ook in de toekomst. Een punt wat wij willen benadrukken, is de wens om het

dagrecreatieterrein meer leven in te blazen. Door nu al enigszins horeca mogelijk te maken, kunnen we een begin maken met het benutten van deze ruimte en deze voor de inwoners, jong en oud, gezinsvriendelijk, aantrekkelijk te maken. Op dit onderwerp dienen we de motie Span het paard niet achter de wagen in. Dan de bieb. Daarnaast vragen we aandacht voor de dienstverlening van onze bibliotheek. De bibliotheek is een plek waar boeken te vinden zijn. Het is een ontmoetingsplaats, een centrum voor kennis en cultuur, een bron van inspiratie. En het CDA wil niet onnodig bezuinigen op deze dienstverlening. Uit navraag bleek ons dat de Dordtse inwoners naar verhouding meer betalen aan het in stand houden van de regionale bibliotheek. En we zouden dan ook graag zien dat die bijdrages in de regio gelijkgetrokken worden. Mogelijk komen we op dat punt nog met een motie. Die hebben we nu nog niet. De bibliotheek komt in het Dordthuis. Daarmee komt er een pand leeg te staan. Leegstand maakt de stad lelijk en onaantrekkelijk, maar het biedt ook kansen voor herbestemming, of dat gaat om woningen, bedrijfsruimten of gemeenschapsvoorzieningen. Het is belangrijk om deze panden een nieuwe rol te geven, die past binnen de behoeften van onze stad. Wij roepen het college dan ook op tot een creatieve en doordachte aanpak, die zowel sociaal als economisch rendement oplevert.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kruger. Dat helpt, dit doen? Dank.

Mevrouw Kruger: Dank u wel. Ja, ik zal wat hoger rijken. Dank u wel, voorzitter. Ik hoor mevrouw Van Vugt benoemen dat er panden leeg komen. Dat weten we allemaal wel. Bedoelt mevrouw Van Vugt dat die voornamelijk ook, als het even kan, voor sociaal-maatschappelijke doeleinden moeten worden gebruikt? En hoe gaan we dat dan bekostigen of hoe kunnen we dat realiseren? Bedoelt u dat op die manier?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: We hebben daar nog niet het pasklare antwoord op, maar we willen wel graag dat er een bestemming komt voor die panden. Misschien ook voor de tijd zolang ze leegstaan en er niks definitiefs anders is. En dan is het best, wat ons betreft, mogelijk om daar een maatschappelijke organisatie in te kunnen laten functioneren, want die moeten toch ook ergens zijn. En die hebben ook maatschappelijk nut en leveren op die manier ook wat op. Alleen hoe je dat precies in het vat moet gieten, dat hebben we nog niet rond. En we kijken ook met belangstelling naar de beide moties van GroenLinks in dit opzicht. Die discussie gaan we volgen, en daar doen we ook aan mee, in de commissies.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, dat wilde ik nog aan mevrouw Van Vugt vragen, om even heel goed naar de motie te kijken over vastgoed, reële waarde en marktwarde. Want daar komt dat precies in voor. En ik vind dat een hele spannende om met elkaar eens over te hebben. Dank u.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dat gaan we doen. Komt goed. De levendigheid in de stad willen we ook graag behouden, als het gaat om de verschillende dierparkjes. En we sluiten ook graag aan bij de motie die oorspronkelijk vanuit de VVD kwam over de dierparkjes. En blij dat ook de Schotse Hooglanders zijn toegevoegd. Dan veiligheid.

Steeds meer maken we ons zorgen over de criminaliteit in onze stad. Ondernijning is inmiddels in Dordt echt aan de orde van de dag. Ook hier hebben we te maken met geweld, met afrekeningen, met auto's die in brand worden gestoken, dingen die voor de deur worden gelegd. En we horen graag van het college of het tegengaan van ondernijning ook financieel voldoende of afdoende geborgd is, of dat men daar wel of geen, te weinig zicht op heeft misschien? Het is ook moeilijk. Dan de ozb. Daar kun je op allerlei manieren naar kijken. Maar het CDA is vooral blij dat de extra ozb-verhoging zeer beperkt is gebleven, tot gemiddeld 4 euro per woning. De extra ozb-verhoging heb ik het dan over. Wij willen een stad die toekomst heeft. En dat maakt dat deze verhoging heel erg goed uitlegbaar is. Zo blijven voorzieningen in stand en kan er nog steeds geïnvesteerd worden in het welzijn van onze inwoners.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Ik heb een vraag aan mevrouw Van Vugt, via u. Want ik heb het even in laten dalen. Het CDA en de VSP vinden elkaar op heel veel onderwerpen. En met name ook als je het hebt over omzien naar elkaar, onze ouderen. U heeft het ook net aangegeven over de Drechthopper en de scootmobielen. Maar net zoals in Dubbeldam rijdt er bijvoorbeeld op zaterdag en zondag geen bus, tenminste in de avonduren. Hoe kijkt u daartegenaan?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik heb niet precies de getallen op een rijtje hoeveel bussen er rijden en in welke uren wel. Maar ik neem aan dat dit gewoon klopt. Dat is gewoon heel spijtig en heel jammer. Maar ik ben er ook van overtuigd dat we niet alles kunnen blijven bekostigen. Die busritten met bijna lege bussen, weet waar we wonen, dat is een punt waar heel veel bussen voorbijkomen. En ik kan u vertellen dat er rond 08.00 uur zitten er mensen in de bus en rond 16.00 uur ook. En voor de rest zijn bijna alle bussen nagenoeg leeg. En dat geeft ook wel te denken wat er eigenlijk echt gebruikt wordt.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk, gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: Even heel kort hoor maar. We weten natuurlijk dat openbaar vervoer kost geld. Dat kost altijd heel veel geld. Alleen wat heb je er als gemeenteraad voor over om daar een bus te laten rijden? Ik zou het waarderen als het CDA daar toch eens over nadenkt, omdat daar ook een hele grote doelgroep zit die niet voorzien is van vervoer. En zeker als deze Perspectiefnota aangenomen wordt, met de bezuinigingen die er voor op staan, dan kan die doelgroep weleens heel groot getroffen gaan worden.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Wij denken daar zeker over na. En het zat nu niet in de scope. Maar fijn dat u dat aangeeft. En daar gaan we zeker over nadenken.

De voorzitter: Mooi. Gaat u verder.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ons blikveld, bedoelde ik. Geachte raad, laten we samenwerken aan een toekomst waarin Dordrecht een gemeenschap wordt waar iedereen zich wil inzetten, waar men weet wie de burens zijn en waar met respect over en met anderen gesproken wordt. Als CDA zullen we ons blijven inzetten om deze visie en uitgangspunten verder uit te bouwen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mevrouw Van Vugt. En dan nodig ik uit de heer Safranti naar voren te komen. En geef ik het woord aan de fractievoorzitter van DENK. Gaat uw gang.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, vandaag verwelkomen we de nieuwe burgemeester, die voor het eerst aan het werk gaat in de raad. Namens ons allen wil ik u van harte feliciteren met deze belangrijke stap en veel succes wensen in uw nieuwe rol. Wij kijken ernaar uit om samen te werken aan een sterker en verbindend Dordrecht. Voorzitter, voor de fractie DENK is deze Perspectiefnota meer dan een financiële planning. Het is een spiegel van onze keuzes, onze waarden en van de mate waar wij recht doen aan alle Dordtenaren. Want in onze stad is er nog steeds te veel ongelijkheid, tenzij we bewust gaan kiezen voor solidariteit, rechtvaardigheid en gelijke kansen. Voorzitter, steeds meer mensen hebben moeite om rond te komen en hun huishoudboekje kloppend te krijgen. De kloof tussen rijk en arm wordt groter. Volgens het CBS leven inmiddels meer mensen, en vooral meer kinderen, onder de armoedegrens. De cijfers zijn schrikbarend. De kinderarmoede is een urgent probleem. Wie opgroeit in armoede begint het leven met een achterstand. Dat is onrechtvaardig, en onnodig in een welvarend land als Nederland. We moeten ook erkennen dat armoede meer is dan een tekort aan geld. Het kan leiden tot gezondheidsproblemen, sociale uitsluiting. Het betekent minder kansen, slechtere gezondheid en een onzekere toekomst. Daarom pleiten wij voor een structureel beleid dat generatiearmoede doorbreekt. Dordt West is hier een sprekend voorbeeld van. In deze wijken leven zorgen over armoede, veiligheid, leefbaarheid en het verdwijnen van voorzieningen, terwijl er tussen 2008 en 2018 juist flink is geïnvesteerd in deze buurten. Maar inmiddels is veel van de inzet verdwenen. Er is sprake van terugval. Daarom roepen wij het college op, kijk terug naar wat er wel werkte en zet deze succesvolle initiatieven opnieuw in. Het is tijd om opnieuw en gericht te investeren in de wijken.

De heer De Heer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, ik ben wel nieuwsgierig naar wat de heer Safranti bedoelt met initiatieven uit het verleden. Want inderdaad, we moeten leren uit het verleden. En wat toen lukte, lukt misschien nu weer. Misschien heeft de heer Safranti wat voorbeelden.

De voorzitter: De heer Safranti, ga uw gang.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor deze vraag, want ik had het weggehaald, omdat ik het natuurlijk binnen mijn tijd moest bespreken. Fijn dat u dat even vraagt, want dan kan ik het toch nog toelichten. Denk aan projecten achter de voordeur, kennen en gekend worden, de werkmakelaar, de wijkverpleegkundigen. Er zijn heel veel initiatieven en projecten die in de wijken waren, die er nu niet meer zijn, om ook de leefbaarheid in de wijken verder te stimuleren.

De heer De Heer: Voorzitter, nog een korte vervolgvraag. Is de heer Safranti ook van plan om daar nog wat initiatieven op in te dienen, juist nu bij deze Perspectiefnota, voor de toekomst?

De heer Safranti: Ik had het niet in gedachten, maar u hebt mij aan het denken gebracht. Wie weet. Misschien kunnen we er samen even naar kijken of dat wij daarnaar kunnen kijken.

De heer Van der Net: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Net, gaat uw gang.

De heer Van der Net: Ik hoor het verhaal natuurlijk van de heer Safranti, voorzitter. Maar volgens mij loopt er een programma Leefbaarheid en Veiligheid voor Dordt West, waar heel veel miljoenen in worden geïnvesteerd. Met andere woorden, er wordt volgens mij echt heel veel aandacht besteed op dit moment toch aan dat gedeelte van Dordrecht. Is de heer Safranti het met me eens?

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Daar ben ik het zeker mee eens, met mijnheer Van der Net. Dat klopt ook. Er is heel veel gaande op dit moment, ook in de wijken. Alleen we hebben natuurlijk te maken, wat ik net aangaf, met meer armoede, meer problemen in de wijken. Denk aan leefbaarheid, denk aan veiligheid, denk aan andere problematiek. Daarom pleit ik nu eigenlijk ervoor om dat juist vast te houden. Natuurlijk zijn er initiatieven. Natuurlijk zijn er gelden vrijgemaakt en worden misschien wel meerdere gelden ook vrijgemaakt. Het is meer een pleidooi richting het college van, hou dit alsjeblieft vast en ga ook kijken wat er toen goed ging in de wijken. Neem dat wat goed ging ook over.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk, gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: Even aanvullend daarop. Want het pleidooi wat de heer Safranti houdt, dat is ons uit het hart gegrepen. Laat ik dat maar zo zeggen. Ik heb net, namens de VSP, een oproep gedaan om de aandelen van Stedin te verkopen. Als we die aandelen zouden verkopen aan het Rijk of aan bijvoorbeeld Rotterdam, dan verkopen we dat voor 245 miljoen ongeveer. Hoe kijkt u daartegenaan, dat we dan ook meer geld uit te geven hebben voor armoede, voor woningbouw en dat soort dingen?

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Dat kan ik alleen maar toejuichen, voorzitter, als ik dit zo hoor. Alleen wat ik wel weet, en dat is ook misschien een aanvulling op mijnheer Van der Net, is dat we vanuit het Rijk natuurlijk heel veel gelden binnenkrijgen voor het Nationaal Programma. Maar dit is natuurlijk een heel prima idee, om ook naar de woningbouw natuurlijk te kijken. Niet alleen naar de armoede of naar de veiligheid, maar gewoon het complete plaatje te regelen.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, een opmerking nog. En dan heeft de heer Den Heijer gelijk zijn dekkingsvoorstel.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u, voorzitter. De heer Safranti had het over initiatieven uit het verleden en dat er al een heleboel gebeurt in Dordt in het Programma Dordt West. Kunt u aangeven wat u in concreto mist in het Programma Dordt West en daar zou willen toevoegen?

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Het is inderdaad heel erg moeilijk om hier alles goed te kunnen horen. Alleen ik heb natuurlijk net een aantal initiatieven al genoemd. Kijk, wat ik mis, is natuurlijk wat we zien, en dat roep ik niet zomaar natuurlijk, dat hebben we kunnen constateren naar aanleiding van de bezoeken die wij ook bij de sociale teams doorgebracht hebben, dat mensen toch in een moeilijke situatie wonen. Wel misschien aan het werk zijn, maar met lage inkomsten. Kinderen die zonder ontbijt bijvoorbeeld naar school gaan. Kijk, dit zijn allemaal initiatieven die al opgepakt zijn. Alleen wat ik net heb aangegeven, ik herhaal het nog een keer, ik pleit ervoor om juist deze voorzieningen te behouden. Misschien nog meer te investeren straks ook met de gelden, wat mevrouw Stolk net aangaf. Maar ook met het Nationaal Programma wat we straks binnen hebben.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, het duizelt me wat. Ik hoor alleen maar al die programma's die nog wel doorgaan. Maar welke zijn er concreet gestopt, volgens u? Want daar heeft u het eigenlijk over.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Even voor de scherpste, we blijven in een cirkeltje praten, want dezelfde vraag komt steeds terug, met hetzelfde antwoord. Op een gegeven moment moeten we het gewoon doen met wat we hebben. Mijnheer Safranti.

De heer Safranti: Maar het is misschien wel goed hoor, voorzitter, want dan kan ik daar wat extra toelichting op geven. Dit was natuurlijk naar aanleiding van de Vogelaarwijken.

En dat project heeft natuurlijk gelopen tussen 2008 en 2018. Er waren gelden binnengekomen vanuit het Rijk om voor die wijken in te zetten. De krachtwijken, worden ze ook wel genoemd. Alleen die gelden zijn natuurlijk gestopt, of gedeeltelijk gestopt vanuit het Rijk.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, toch een interruptie, als het mag.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Het gaat erom wat er in deze Perspectiefnota is afgeschreven. Ik heb het niet over 2018, maar echt over nu.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Voorzitter, dank u wel. Dan weet ik wat de vraagstelling is. Ik kom zo op de punten waar u misschien op doelt. Dit ging echt over Dordt West. Maar dan zal ik het straks even uitbreiden richting de stad. Even kijken, waar waren we? Een goed voorbeeld is de witgoedregeling van 1,1 miljoen euro geweest. Honderden huishoudens konden hiermee hun oude energieslurpende apparaten vervangen door zuinige apparatuur. Goed voor duurzaamheid en lagere energiekosten. Zulke maatregelen verdienen een structuurvervolg. Dordrecht is een stad vol verhalen, achtergronden en talenten. De diversiteit is een kracht, maar vraagt om een inclusieve aanpak. Op de arbeidsmarkt, in het onderwijs, de cultuursector en binnen de gemeentelijke organisatie. In dat licht staan wij vandaag, op 1 juli, stil bij Ketikoti. Een dag van herdenking en viering van de afschaffing van de slavernij. Dordrecht doet hier actief aan mee. En dat is iets om trots op te zijn. Ketikoti herinnert ons aan het belang van gelijkwaardigheid en rechtvaardigheid. DENK zet zich ervoor in om deze traditie levend te houden. Afgelopen zondag liepen meer dan 3.000 Dordtenaren samen de Rode Lijn door onze stad. Een krachtig signaal van solidariteit. Een indrukwekkende mars laat zien dat Dordrecht zich durft uit te spreken. Ik wil graag alle organisatoren en initiatiefnemers bedanken voor hun inzet en vastberadenheid. Dankzij hun gedrevenheid, energie en betrokkenheid kan deze mooie actie tot stand komen en zo velen verbinden. Iedereen moet zich veilig voelen in de stad. Dat vraagt om investeren in preventie, jongerenwerk, wijkagenten, buurtinitiatieven. Niet alleen handhaven, maar ook juist verbinden. Want veiligheid gaat over vertrouwen in elkaar en in de overheid.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik vroeg me af, is de heer Safranti het er dan ook mee eens om meer in te zetten op jeugdboa's?

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Ik heb veel over jeugdboa's gehoord, alleen de inzet daarvan, moet ik heel eerlijk zijn, daar weet ik weinig van. Ik kan van alles gaan roepen hier, maar ik weet daar weinig van. Maar misschien kunnen we daarover praten als u daar wat meer over weet. Maar alles is welkom wat verbindt in een wijk, in een stad waar je jezelf veilig

voelt. Het woningtekort is schrijnend, vooral voor starters, gezinnen en mensen met een modaal inkomen, aangehaald door VVD en andere partijen. Als we willen doorgroeien naar 140.000 inwoners, wat mevrouw Stolk vaak aangeeft dat je die ambitie wel hebt, dat je daar ook dan weer de inzet beter moeten regelen, moet dat op een sociale en eerlijke manier. Dat betekent versnellen in de bouw van betaalbare huur- en koopwoningen. En zorgen voor een evenwichtige woningvoorraad. We maken ons zorgen over het verdwijnen of afschalen van wijkvoorzieningen. Dit zijn geen extraatjes. Het zijn ankers in de wijk. Als deze verdwijnen, verdwijnt ook de ontmoeting, ondersteuning en de samenhang. Daarom zeggen wij ook, snijden in een bibliotheek, cultuur, musea of de Drechthopper is onverantwoord. Cultuur is de ziel van de stad. Een stad met een bloeiend cultureel leven, is rijker in alle opzichten, sociaal, mentaal, economisch en historisch. Bezuinigen op cultuur lijkt soms makkelijk, maar het ondermijnt de ziel van de stad en snijdt uiteindelijk in de toekomst. Daarom komen wij zo spoedig mogelijk met een motie, anders met een amendement, over de genoemde posten. Deze is op dit moment in de maak. We hebben opnieuw te maken met een demissionair kabinet. Er is duidelijk langetermijnbeleid vanuit Den Haag. Juist daarom moeten wij lokaal verantwoordelijkheid nemen. Deze keuzes, die wij nu moeten maken of gaan maken, bieden perspectief aan onze inwoners. Tegelijkertijd willen we ook benoemen wat wel goed gaat in deze stad. We zien wethouders die zich met overtuiging inzetten. De wethouder Sport werkt aan toegankelijke voorzieningen, om niemand buitenspel te zetten. Wakker blijven. De wethouder Diversiteit maakt echt werk van inclusie. De wethouder Cultuur zet zich vooral in een levendig cultureel klimaat. En de wethouder Wonen en de wethouder Grote projecten nemen hun verantwoordelijkheid om de woningbouw en de stadsontwikkeling voortvarend aan te pakken. Dat waarderen wij. Maar we zijn er nog niet. Tot slot, voorzitter, ook vanuit ons het woord van dank aan het gemeentelijk apparaat. Ambtenaren zetten zich dagelijks in, vaak onder hoge druk. Onze waardering is daarom groot. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer Safranti. Mag ik mevrouw Koene uitnodigen naar voren te komen. Het woord is aan de fractievoorzitter van Gewoon Dordt. Ook een mooie naam.

Mevrouw Koene: Irene Mol, nee. Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, omdat het Rijk in de Voorjaarsnota met een aantal maatregelen kwam, hebben we niet een groot ravijnjaar, maar twee iets kleinere. In 2026 en andere jaren zijn er daarom minder ombuigingen nodig hier in Dordrecht. Wat niet betekent dat we minder kritisch moeten kijken naar waar we als gemeente ons geld aan uitgeven.

Zeker niet nu we net op de hoogte zijn gebracht dat de meicirculaire voor een net iets ander beeld zorgt. Maar voor een aantal instanties is de lucht wel weer wat blauwer. Ik noem een zwembad en een Sterrenwacht. Dat betekent overigens niet dat iedereen lekker onderuit kan gaan zitten. Ook al blijft je subsidie nu staan, er is vast wel iets wat je kunt doen om meer geld te verdienen zelf. Zoals de gemeente dat doet bijvoorbeeld door de capaciteit uit te breiden bij de Essenhof, waardoor de inkomsten kunnen stijgen. Doe alsof je minder geld krijgt en kijk hoe je daarmee om kunt gaan. Vorig jaar noemde ik dat ook al. Welke verbeterlagen zijn er te maken? En dit geldt natuurlijk ook voor onszelf. Neem bijvoorbeeld de kosten voor de jeugdzorg. We blijven toch nog steeds een beetje op onze rug liggen, met de pootjes omhoog. En we blijven de verantwoordelijkheid neerleggen bij het Rijk, dat de wet aan moet passen, want de

kosten worden steeds hoger. Maar voorzitter, ik herhaal vanuit eerdere vergaderingen mijn gedachte dat het interessant kan zijn om te doen alsof je met de jeugdzorg stopt en dan kijkt wat het eerste omvalt. En van daar weer gaan opbouwen. Wij zijn er nog steeds van overtuigd dat dit kan zorgen voor een systeem dat beter inspeelt op de behoefte aan zorg die er is en minder kost. We lossen niet alles op met therapie. En kritischer kijken welke kosten echt thuishoren bij de jeugdzorg kan ook al tot minder financiële druk leiden. Of wat dacht u van het Energiehuis? Investeren in de renovatie ervan, om onder andere een geluidstek te dichten, kan ervoor zorgen dat het gebouw beter geëxploiteerd kan worden en echt het middelpunt van de wijk kan zijn. Dat klinkt als een verstandige investering. Het zou slim zijn om gelijk voor een andere constructie te kiezen om het gebouw te beheren en te exploiteren. Want als de gemeente er zelf geen ruimte huurt, omdat de tarieven veel te hoog zijn voor de zalen, dan gaat er iets niet goed. En dat brengt mij op het volgende, voorzitter. Er wordt in de nota een aantal keer gesproken over het hanteren van publieke zakelijkheid. Ik heb het op moeten zoeken, want ik snap de woorden los van elkaar, maar in deze combinatie kende ik dat niet. Er staat, en ik heb daar mijn vriend Al voor, in essentie gaat publieke zakelijkheid over het op een integere, efficiënte en verantwoorde manier uitvoeren van de taken die de overheid heeft, met als doel het algemeen belang te dienen. Klinkt fantastisch. Ik moest er wel even over nadenken, want de overheid moet dat naar mijn mening altijd. Je gaat bewust om met je geld, want het is niet van jou. Je voert de wettelijke taken uit. En dat doe je op een manier die mensen kunnen volgen en waar ze mee uit de voeten kunnen. En voor diegenen voor wie het leven niet vanzelfsprekend is door wat er op hun pad komt, kijk je wat er nodig is om mee te kunnen blijven doen. Dat lijkt ons algemeen belang. Ook lijkt ons dat publiek zakelijk zijn betekent dat de diensten die je levert kostendekkend zijn. Wij lazen in de Perspectiefnota dat niet alle leges kostendekkend zijn. Waar als voorbeeld de huwelijken, het archief en de lijkbezorging zijn genoemd. Van een van deze onderwerpen heb ik een klein beetje verstand. En ik heb het risico genomen om toch te vragen wat daar de kosten dan van zijn. Dordrecht staat landelijk bekend als een van de duurste gemeenten om te trouwen. Hoe kan het dan niet kostendekkend zijn? Omdat we niet specifiek kostprijs hebben genoemd, maar kosten, hebben we geen antwoord gekregen waar we naar op zoek waren. Gelukkig heeft de wethouder die ervan is, de heer Van der Linden, toegezegd dat dit zo snel mogelijk alsnog komt. En richting de overkoepelend wethouder Van der Kruijff zouden wij vanuit Gewoon Dordt dan toch nog een extra vraag willen stellen, ondanks dat er geen derde ronde technische vragen is.

Hoe zit het dan met de andere leges? Want inzicht hebben in de kostprijzen lijkt ons toch een voorwaarde om publiek zakelijk te kunnen opereren. Voorzitter, afsluitend wil ik graag opmerken dat dit denk ik de vierde bezuinigingsronde is die ik meemaak. En we moeten, zoals ik al eerder zei, kritisch blijven op hoe we ons geld uitgeven, en daarbij prioriteiten stellen. We zullen altijd mensen of organisaties teleurstellen, als de broekriem aangetrokken moet worden. Maar het komt ook altijd weer goed. Er zullen altijd weer dingen komen waar mensen wel blij van worden. Al is het maar een container die als je afval erin gooit zegt, goed bezig. Dank u wel.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Net op de valreep. Ik had een vraag over de publieke dienstverlening. Dank ook voor de mooie woorden over de publieke dienstverlening. Is uw fractie van plan om daar een motie op in te dienen?

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ik heb, voorzitter, geen idee wat mevrouw Schnabel concreet bedoelt.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter, zoals ik het heb begrepen, en wellicht misschien niet juist, is dat het belangrijk is om in te zetten op publieke dienstverlening. En daar wordt op bezuinigd. Ik vroeg me af, in dat licht is ook dan Gewoon Dordt van plan om daar een motie op in te dienen om die bezuiniging tegen te gaan?

Mevrouw Koene: Voorzitter, ik heb genoemd dat wij vinden dat als leges kostendekkend moeten zijn, dat bekend moet zijn wat het dan ook precies kost. En volgens mij is dat alleen iets waar wij eerst antwoord op willen hebben en wat we uiteindelijk in een legesverordening moeten regelen en niet in de Perspectiefnota. Maar met betrekking tot publieke dienstverlening heb ik niet echt iets genoemd waar ik mevrouw Schnabel blij mee kan maken.

De voorzitter: Dank, mevrouw Koene. En dank voor uw algemene politieke beschouwing. Wij hebben met aandacht alle beschouwingen tot nu toe met elkaar daar kennis van genomen. En we hebben daar ook nog een aantal te gaan. En toch stel ik nu even voor om vijf minuten te schorsen, met name in het kader van het welzijn van uw voorzitter. En de heer Gündogdu is al naar voren gekomen. En ik geef daarom nu heel graag het woord aan de fractievoorzitter van Op Ons Eiland.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Iedereen heeft even de benen kunnen strekken. Dan kunnen we vooruit. Voorzitter, vandaag bespreken we de Perspectiefnota. En uiteraard ook onze dank voor eenieder die daar een bijdrage aan heeft geleverd. Voorzitter, namens Op Ons Eiland wil ik een aantal zaken uitlichten, met name over het sociaal domein. En dat verbaast ons natuurlijk niet, omdat daar heel wat gaande is. Voorzitter, dit is niet alleen maar een discussie over cijfers. Maar wat deze cijfers zeggen over de mensen in onze stad en vooral voor de kwetsbaren.

De mensen die juist de meeste steun nodig hebben. Maar gezien de samenstelling van het college, die meent erg sociaal te zijn, ik hoor niks anders, hadden we niet verwacht dat er een kaalslag plaatsvindt in dit domein. Ik ga het toelichten. Voorzitter, laten we beginnen met de grote vraag, hoe sociaal is Dordrecht eigenlijk, als we de keuzes van dit college in deze Perspectiefnota tot ons nemen? Het college zegt te kiezen voor een sociale stad, maar de keuzes die nu voor ons liggen, lijken daar niet op. Bezuinigen op dagbesteding, huishoudelijke hulp, jeugdhulp, vervoer, et cetera, er is allemaal al aan gerefereerd. Voorzitter, dit zorgt voor onzekerheid bij de inwoners die nu op onze voorzieningen rekenen. Hoe wil het college daarmee omgaan? De volgende vraag is, wat betekent dit concreet voor onze inwoners? Voorzitter, kwetsbare Dordtenaren worden tijdelijk geholpen. Maar na de verkiezingen, let op mijn woorden, staan ze weer met lege handen. Dit is politiek strategisch misschien slim, maar moreel gezien uitermate twijfelachtig. Ik wil dit toch even benoemd hebben. Wat gebeurt er namelijk als deze tijdelijke maatregelen verdwijnen? Kunnen we dan zeggen dat Dordrecht echt een

sociale stad is? Voorzitter, de Wmo, meer bureaucratie. Althans, zo lezen wij dat. De wijkgerichte aanbesteding van Wmo klinkt als een eenvoudige oplossing, maar waarschijnlijk gaat dit alleen zorgen voor meer bureaucratie en minder persoonlijke zorg. Daarnaast worden de tarieven voor sportaccommodaties ook nog eens verhoogd, wat vooral de minder draagkrachtige sportclubs zal treffen, terwijl we sport heel hoog in het vaandel hebben. En wat betekent dit voor jongeren die juist sport nodig hebben om zich te ontwikkelen? Voorzitter, ook op groen, veiligheid en cultuur staat er veel op de tocht. De bezuinigingen stoppen namelijk niet alleen bij het sociaal domein. Er zijn forse bezuinigingen. Minder groenonderhoud, het stoppen van handhaving op de opkoopbescherming en cultuursector. Wat betekent dit allemaal voor de leefbaarheid, de veiligheid en de sociale cohesie waar wij als raad onze mond vol van hebben? We hebben een ambitie om te groeien in deze stad. Maar zijn we straks een stad zonder ziel, vragen we ons echt af. Voorzitter, het is tijd voor echte en eerlijke keuzes. Durven wij de stad te vertellen wat sociaal beleid echt kost? Durven we te investeren in preventie, zodat we op de lange termijn niet meer met hoge kosten komen te zitten? Dit was toch altijd de boodschap, vooraf investeren, preventief, zodat we op de langere termijn minder kosten zouden hebben voor het hele sociaal domein. Wij horen niks anders, maar op het moment suprême wordt daar de kaalslag gedaan. Voorzitter, we roepen het college op om het volgende te doen. Maak versneld inzichtelijk welke voorzieningen verdwijnen in 2026 en verder en wie daardoor wordt geraakt. Want wij hebben op dit moment niet een flauw idee wie daar direct wordt geraakt. Haal die mensen uit de anonimiteit. Dit zijn de groepen die met deze maatregelen concreet worden geraakt. En deze voorstellen, voorzitter, maak ze vooral SMART. Wat wilt u met al deze bezuinigingen? Het is niet alleen maar geld gedreven. Ik heb zojuist ook gezegd, achter deze cijfers staan ook mensen. En door het SMART maken, kunnen we nadien ook controleren wat u heeft gepoogd met een bepaald voorstel en wat daar is uitgekomen. En dan kunnen we tijdig ook nog sturen. Daar zijn wij als gemeenteraad voor aan de lat. Voorzitter, tweede punt is, voer een open gesprek met de stad over de betekenis van deze maatregelen in het dagelijks leven. We hebben vanmiddag een brief ontvangen van de wethouder, waarbij in mijn woorden, vrij vertaald, staat dat ombuigingen wel zullen meevallen, vanwege de financiën vanuit het Rijk. Maar voorzitter, laten we alsjeblieft niet te snel juichen.

We hebben vorige week nog de NAVO-norm verhoogd naar 5 procent. Dat kost ons in termijn 23 miljard euro extra, landelijk. Ik wil niet de landelijke politiek nadoen. En we hebben natuurlijk ook te maken met een inflatie, de afgelopen 10 jaar, van ruim 38 procent. En dat gaat natuurlijk niet zomaar ophouden, want de verwachtingen zijn namelijk dat de inflatie ook enorm gaat stijgen. Hoe dan ook heeft dat impact op onze financiën. Voorzitter, daarnaast, we kunnen niet blijven draaien op tijdelijke middelen die ons op lange termijn weer in problemen brengen. Maak structureel de keuzes wat je wel doet en wat je absoluut niet doet, en laat niks in het midden. Conclusie voorzitter, Op Ons Eiland wil een stad die recht doet aan haar kwetsbaren. Een stad is pas sterk als zij recht doet aan haar meest kwetsbaren, niet in woorden, maar in daden. Het is niet genoeg om te zeggen dat we een sociale stad zijn. We moeten het ook doen en vooral laten zien. En dat betekent structurele keuzes, die de toekomst van Dordrecht en Dordtenaren waarborgt. Voorzitter, ik sluit met de woorden eerlijkheid, transparantie en solidariteit. Daar staan wij, als Op Ons Eiland. En wij vragen het college hetzelfde te doen. Dank u wel.

De heer Uysal: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Uysal, gaat uw gang.

De heer Uysal: Dank, voorzitter. We hebben aandachtig geluisterd naar de woordvoering van Op Ons Eiland. En de heer Gündogdu heeft het iedere keer over een kaalslag op het sociaal domein, waarmee die impliceert dat het college de rekening neerlegt bij kwetsbare mensen. Ten eerste, hoe wil Op Ons Eiland het sociaal domein overeind houden, als we op deze manier door blijven gaan?

De voorzitter: De heer Gündogdu, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, het sociaal domein is best moeilijk te definiëren. Je investeert altijd op de langere termijn. De afgelopen jaren is niks anders gedaan dan dat we hebben gezegd, we willen aan de voorkant investeren in onze jongeren, voor onze senioren, voor kwetsbaren in de samenleving, zodat we niet die dure zorg allemaal hoeven te betalen. Keer op keer, bijna ieder jaar, hebben we te maken met budgetten. Althans, al die diensten die bij ons budgetten komen opvragen. En vaak genoeg hebben wij gezegd, kijk eens of je een efficiëntieslag kunt maken. Dat je met die klanten een klantreis meemaakt waar zij allemaal tegenaan lopen. En voor zover ik weet, is dat nooit echt van de grond gekomen. En nu maakt men van de kans gebruik, eigenlijk misbruik, om te zeggen, we hebben het ooit eens zo opgezet. Het is ons niet gelukt. Dan maar met de kennis dat er bezuinigd moet worden, gaan we het anders doen. We maken een kaalslag. Dat is onze interpretatie.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, dit is geen antwoord op de vraag die ik stel. De consequentie van het niets doen in het sociaal domein, betekent dat de zorg en ondersteuning niet terechtkomt bij de meest kwetsbare mensen waar Op Ons Eiland iedere keer op hamert. En het is ook zo dat het college nu voorstelt om een eerlijke eigen bijdrage te vragen van mensen, zodat we juist die kwetsbare mensen kunnen helpen. En om ervoor te zorgen dat niemand tussen wal en schip valt, wordt er een sociaal fonds in het leven geroepen. Ik vraag me af wat Op Ons Eiland van het sociaal fonds vindt en of deze maatregelen ook niet juist ervoor zorgen om het systeem eerlijker en rechtvaardiger te maken?

De heer Gündogdu: Voorzitter, dat is waar ik me enorm over verbaas. Hoe durft u te zeggen dat juist bij die kwetsbaren, die de zorg aannemen, of dat wel goed bij hen terechtkomt of niet? We hebben altijd toch een college gehad die heeft gepleit om juist die sociale voorzieningen op een vrij hoog niveau te houden, omdat er heel veel kwetsbaren zijn in deze stad. Dat we solidair moeten zijn. Op basis van die informatie hebben wij het college mandaat gegeven om juist te investeren in het sociaal domein. En nu zegt u, we moeten het anders inrichten. We kunnen het financieel technisch gezien wat specificeren. Ik begrijp die redenen absoluut niet, want u spreekt eigenlijk uzelf tegen.

De voorzitter: De laatste keer, mijnheer Uysal. Gaat uw gang.

De heer Uysal: Voorzitter, nogmaals, ook dit is geen antwoord op de vraag. Wat Op Ons Eiland probeert te doen, is dat iedereen dezelfde mate van ondersteuning verdient, zonder dat we op voorhand weten of dat ook passend en effectief is. En wat het college nu voorstelt, is om juist te kijken hoe we mensen op de beste manier kunnen helpen. En dat doen ze door twee voorstellen eigenlijk in algemene zin, door van draagkrachtige mensen een bijdrage te vragen, om zo het systeem beheersbaar te houden. En ook juist mensen wie dat het hardst nodig hebben, om die te helpen. En aan de andere kant vooral in de jeugdhulp om te kijken hoe mensen op de beste manier geholpen kunnen worden. En niet meteen een beroep te doen op de professionele zorg. Dat gaat juist om ervoor te zorgen hoe we onze eigen inwoners op de beste manier kunnen helpen. En ik hoor geen concrete voorstellen van Op Ons Eiland. Die haalt alleen maar uit dat de rekening wordt neergelegd bij de kwetsbare mensen. De voorstellen zien er juist toe om ervoor te zorgen dat de kwetsbare mensen nog steeds geholpen kunnen worden. En als het aan Op Ons Eiland ligt, dan gaan we dat niet doen.

De voorzitter: En wat is uw vraag?

De heer Uysal: Voorzitter, dit is de derde keer dat ik al een andere zienswijze van Op Ons Eiland vraag, hoe zij dan naar het sociaal domein kijken. Maar ik zie geen andere benadering dan wat het college nu voorstelt.

De voorzitter: De heer Gündogdu nog.

De heer Gündogdu: Ik wil daar best op reageren, voorzitter. Voorzitter, jarenlang hebben we geïnvesteerd in het sociaal domein. Dat heeft deze raad besloten. Moment suprême, omdat we moeten bezuinigen, komt het college middels een Perspectiefnota met een concreet voorstel van, daar kan minder, daar kan efficiënter en dat zou anders moeten. Waarom heeft dit college dan niet gebruikgemaakt, de afgelopen drie jaar in ieder geval, met de kennis dat zij hadden dat het in het sociaal domein niet goed zou lopen, om met een concreet voorstel te komen buiten de Perspectiefnota, vraag ik me af? Blijkbaar, men wist het niet of heeft men bewust gekozen om dit moment te gebruiken om hier echt een kaalslag te maken. Dat is mijn interpretatie.

De voorzitter: We laten het lekker hierbij, volgens mij. Ik ga naar mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik zie graag dat de heer Gündogdu reflecteert op het feit dat in voorgaande periodes ook hij mede in de collegebankjes heeft gezeten. Dat er toen voor is gekozen om incidenteel te begroten. Dat er nu een beweging is naar structureel. En dat u juist nu zegt, het gaat niet goed.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, we hebben altijd de afspraak gemaakt, incidenteel gebruik je ook incidenteel. Maar wat nu gebeurt, is dat er een structurele ombuiging is in het sociaal domein. En dat is niet allemaal met incidenteel geld.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik vul dan toch aan. Het is voor het eerst dat er steeds dat incidenteel begroten een deel gaat naar structureel. Daarmee borgen we juist dat ook die kwetsbare mensen niet in de kou staan. En ik wil daar graag uw reflectie op. Anders houdt het eind van deze periode gewoon op.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, hoe kunt u beweren dat we met deze manier van beredeneren, structureel geld, juist die kwetsbaren, waar ik een heel pleidooi over heb gehouden, dat we hen nog beter zouden ondersteunen? Ik begrijp die redenatie helemaal niet.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dat is jammer. Het sociaal fonds is structureel. Het is voor het eerst dat er een structureel gedeelte is.

De heer Gündogdu: We halen miljoenen weg. En vervolgens komt er een miljoen voor in de plaats.

De voorzitter: We gaan door. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Een vraag aan de heer Gündogdu. Want hij noemt net heel kort het recente besluit van het kabinet om de NAVO gerelateerde uitgaven te vergroten. En dat zegt hij waarschijnlijk niet voor niks. Mijn vraag aan de heer Gündogdu is, welk verband legt hij hier met onze gemeentelijke ombuigingen?

De heer Gündogdu: Voorzitter, ik kan een hele boom opzetten. Maar kort, we weten allemaal dat ook met landelijke financiën het heel krapjes is. En dit is concreet ook een van de aanleidingen dat wij nu met elkaar het gesprek aangaan over de bezuinigingen. En als wij ook nog eens een bepaalde norm worden opgelegd of althans vrijwillig aanvaarden, met als gevolg dat we een miljard extra voor de NAVO of het leger moeten gaan investeren, verwacht ik op korte termijn in ieder geval geen extra middelen richting de gemeente. Dat is mijn redenatie.

De voorzitter: Volgens mij was u klaar, toch? Mooi. Dan dank voor uw inbreng. Dank. En dan nodig ik uit de heer Hartmeijer naar voren te komen. En is het woord aan de fractievoorzitter van de SP. Gaat uw gang.

De heer Hartmeijer: Werkt het zo? Even kijken. Ja hoor. Dank, voorzitter, op dit warme tijdstip. Om te beginnen ook vanuit ons een woord van dank aan iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan de Perspectiefnota. Zo te zien was het een berg werk. En dat verdient waardering. Ook dank aan alle inwoners van onze stad die hun steentje bijgedragen hebben tijdens gesprekken, via brieven en inspreekmomenten. Jullie zijn door ons goed verstaan. Voorzitter, we leven in vreemde en onzekere tijden. En het document waar we het vandaag over hebben, heeft dan wel de naam Perspectiefnota meegekregen, maar wat is ons perspectief de komende jaren eigenlijk? Onze regering besloot in al haar wijsheid om eens flink te gaan bezuinigen op gemeenten. De overheidslaag die misschien niet het meest tot de verbeelding spreekt, maar waar inwoners van Nederland in praktische zin wel het meest mee te maken krijgen. Een jaar geleden leek het duidelijk, sorry, we moeten bezuinigen. Voor de komende jaren is er

gewoon minder geld. We hebben het gewoon niet. Pogingen vanuit diverse raden en wethouders uit het hele land om het tij te keren haalden niets uit. Tot enkele maanden geleden leek dit het perspectief voor onze inwoners. Echter, toen begon er een discussie over het fors verhogen van defensie-uitgaven. We moesten ons ook gaan houden aan de nieuwe NAVO-norm, aangejaagd door president Trump. De conclusie na de peperdure top in Den Haag is, we gaan via enkele stapjes van 2 procent naar maar liefst 5 procent van onze begroting, die we moeten steken in wapens en ander defensiematerieel. Gelukkig is er ook een tegengeluid, waar mijn partij aan meedoet. Afgelopen zondag trokken we ook als Dordrecht een Rode Lijn. Dat ging vooral over Gaza. Maar symbolisch kun je het breder opvatten als een protest tegen geweld, van welke kant dan ook, en tegen verdere bewapening. Wapens die je de wereld in stuurt, komen uiteindelijk vaak terecht bij foute regimes, hebben we in het verleden gezien, zoals in Irak en Afghanistan. Dat maakt de wereld niet veiliger, maar eerder nog onveiliger. Tientallen miljarden die we elk jaar weer als gegeven moeten inboeken, als het aan Den Haag en de NAVO ligt. Een verandering van overheidsuitgaven die zijn weerga niet kent. Want zelfs tijdens de heetste jaren van de Koude Oorlog haalden we dit percentage bij lange na niet. Maar er was toch geen geld. Waar we dit van gaan betalen, niemand die het weet. De komende jaren kunnen we ons opmaken voor nog meer forse bezuinigingspakketten. Nog boven op de bezuinigingen op de gemeenten. Ons gemeentebestuur moest ook aan de bak. Een forse lijst aan bezuinigingen en versoberingen, ombuigingen wordt aan ons voorgesteld. En van veel wat er genoemd wordt, kan de SP zich best vinden, maar niet alles.

En daarom komen wij met een alternatief, in de vorm van een amendement, met daarin andere keuzes die we in zullen dienen voor bespreking in de commissie volgende week. We vinden dat we niet op een te forse manier moeten bezuinigen op evenementen en de culturele sector. Dit kunnen namelijk redenen zijn waarom mensen in onze stad willen wonen of bezoeken. En te veel bezuinigen aan die kant kan het effect hebben dat er daarna nog veel meer omvalt. De horeca bijvoorbeeld. We willen bijna allemaal nog meer horeca en levendigheid in de binnenstad. Wij ook. Maar als je te weinig investeert in je culturele aanbod en mensen blijven weg, dan komt die wens ook niet van de grond. Of denk aan allerlei kleine ondernemers en zzp'ers. Die kunnen floreren bij een goede cultuur- en eventensector. Eeuwig zonde als dat wegvalt. En je krijgt het ook maar weer moeilijk opgebouwd. Daar moet je heel secuur mee omgaan, om te voorkomen dat je een te stille stad wordt. Dordrecht heeft nog altijd veel aanbod, gelukkig. Maar uit gesprekken, ook deels in commissieverband, zijn er wel signalen die ons aan het denken moeten zetten. Hoe komt het dat jongeren uit de Drechtsteden nog altijd liever uitgaan in Breda en Rotterdam? Wat missen we? Het publiek in het Energiehuis wordt ouder. Je ziet dat de programmering zich daarop aanpast. En ook andere plekken, zoals Matcht en DOOR richten zich noodgedwongen op ouder publiek. Dit moeten we goed gaan beetpakken de komende jaren. En nu te veel snijden, maakt wellicht kansen voor de toekomst een heel stuk lastiger. De SP is nog altijd steeds van mening dat we moeten stoppen met het prestigeproject Stadspark XL of L. Dat is een incidentele uitgave. Dat beseffen we. Maar laten we die 45 miljoen eens in een reserve stoppen, zodat we daarmee toch structureel een aantal zaken kunnen dempen. En dan zorgen we ook nog eens voor meer sociale woningbouw op het Maasterras. Een veel nuttigere besteding dan een park waar niemand om gevraagd heeft.

De heer Struijk: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: Dank, voorzitter. Het is eigenlijk best warm vandaag. En dat inspireert mij toch eventjes tot een vraagje aan de SP. Een stadspark, bomen zorgen voor verkoeling. Ik denk dat op dagen als vandaag, en in de toekomst zullen we ze meer meemaken, we die hard nodig hebben. Denkt de SP er anders over?

De voorzitter: De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, ik deel helemaal de wens voor verkoeling en vergroening in de stad, maar niet als zijnde dit project. Volgens mij kun je dat op een heel andere manier doen. Wij steunen ook de oproepen voor meer bomen, voor meer investeringen in groen, maar dat staat los van dit project, in onze ogen.

De heer Struijk: Nog een keer, voorzitter, als het mag. Maar wat is er mis met en-en? Meer bomen, dan kun je toch vooral bomen plaatsen, maar ook parken waar denk ik heel veel mensen graag op zulke dagen als deze vertoeven.

De voorzitter: De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, onze analyse is dat heel veel van die groenplekken, waar dat stadspark dan uit zou bestaan, die hebben we al. We hebben die parken. We hebben die grasvelden. Heel die zone is al best wel groen. En-en zou mooi zijn, als we oneindige middelen hebben. Maar wij kiezen ervoor om deze middelen anders te besteden.

De heer Van der Spoel: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Ook een vraag over het Stadspark XL of L. Denkt de SP dat van die miljoenen die daarin worden geïnvesteerd dat het vooral gaat naar extra bomen, of komt dat vooral ten goede voor de infrastructuur?

De voorzitter: De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, was volgens mij een project met groen, maar ook wel veel infrastructuur. Over het geheel genomen, maar dan gaan we die hele discussie terugvoeren, dat is volgens mij niet een goed idee, wij hebben gewoon de weging genomen dat we dit project geen goed project vinden.

De voorzitter: Gaat u door.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Even kijken waar ik was. We kunnen kijken naar de voorgestelde verhoging van de afvalstoffenheffing bijvoorbeeld. We hebben in deze stad al jaren echt een enorm afvalprobleem. Ga maar eens op een willekeurige avond door Wielwijk of Crabbehof fietsen, je weet niet wat je ziet. Hele huisraden liggen op straat, talloze afvalzakken rond containers, die vaak ook openliggen. De stank is vaak niet te harden, zeker nu het warmer wordt. En we vinden het niet eerlijk dat de mensen die wel

netjes met hun afval omgaan, meer moeten gaan betalen, terwijl het probleem niet opgelost wordt. Er is echt een geheel nieuw beleid nodig, wat betreft afval. En gelukkig heeft deze raad recent voorkomen dat we over zouden stappen naar diftar. Een systeem wat in onze ogen de afvalsituatie in deze wijken alleen nog maar erger zou maken. Een ander punt is de eigen bijdrage in de Wmo. Wij kunnen het ons best voorstellen dat bij krapte je iets moet gaan doen qua financiering. Alleen gaat het Rijk vanaf 2027 al werken met een inkomensafhankelijke bijdrage.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De heer Hartmeijer: Mensen met een hoger inkomen gaan dan meer bijdragen. En daar kunnen we ons best in vinden. Alleen moet je dan als gemeente daarbovenop dan ook nog eens een extra bijdrage vragen. Wij vragen ons af of dat nodig is. Met andere woorden, niet beknibbelen op voorzieningen die belangrijk zijn voor mensen. Dat is ons uitgangspunt.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel, voorzitter. De heer Hartmeijer van de SP stelt dat de SP graag ziet dat de afvalstoffenheffing eerlijk verdeeld wordt. En dat mensen die hun afval netjes scheiden, dat die beloond moeten worden en niet benadeeld. Nu was het diftar voorstel een van de maatregelen om dat te doen. Daar was de SP fel op tegen. Dat debat hebben we al gevoerd. Maar ik vraag me af, welk alternatief biedt de SP? Want wij kunnen niks vinden, buiten diftar.

De voorzitter: De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, volgens mij moeten we gewoon het hele afvalprobleem in de basis weer opnieuw gaan bekijken. Er moeten gewoon meer ophaalmomenten komen. We moeten iets doen met die containers. Er zijn mogelijkheden genoeg. Alleen dat kost geld. En dat is een keuze of je daarin wil investeren of niet. Maar ons bezwaar bij diftar zat hem niet zo in het scheiden van afval, want scheiden van afval is best prima. Dat doen we ook heel veel al. Het ging er ons om dat je een extra bijdrage per handeling moest verrichten, waardoor wij dachten, waarvan wij meenden dat dit juist extra bijplaatsingen in de hand zou werken. Dat is de kernreden waarom we daar niet voor waren. Maar dat heeft niks te maken met het scheiden van afval.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, een korte vervolgvraag. Want de heer Hartmeijer stelde net eigenlijk een voorspelling, dat de komende jaren nog meer bezuinigd gaat worden op gemeentes, als we kijken naar Defensiebesluiten die zijn genomen bij het Rijk. Is dan dit plan van de SP om het afvalbeleid helemaal opnieuw te herzien en daarin fors te investeren daarin meegenomen of is dat puur een wens die niet gedekt kan worden?

De voorzitter: Mijnheer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, de reden dat ik de NAVO-norm noem, is omdat Den Haag zelf nu ook niet weet waar ze het van moeten betalen. Dat betekent dat we enerzijds deze gemeentebezuiniging op ons dak krijgen, maar straks ook nog weleens landelijk gezien allerlei bezuinigingen. Want niemand weet waar we die 19 of 23 miljard van moeten gaan betalen. Dat heeft sec niks te maken met de gemeentebegroting. Maar dat zijn wel weer wellicht bezuinigingen die alle inwoners van Nederland gaan treffen.

De voorzitter: Gaat u door met uw betoog.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Waar was ik? Wij roepen op met ons amendement om vooral te kijken naar de eigen organisatie bij de gemeente, maar ook in bredere zin, voordat we elders ergens de schaar in zetten. Dat kan op allerlei manieren. En daar zullen we tijdens de commissies verdere toelichting op geven. We kiezen ook voor minder sport- en topsportevenementen en de promotie hiervan. Dat is niet leuk, maar we hebben hierin wel een keuze moeten maken. Ten slotte, een wat breder perspectief. De wooncrisis duurt nog altijd voort, de huizenprijzen rijzen de pan uit en de wachtlijst voor een sociale huurwoning wordt langer en langer. Een zorgelijke ontwikkeling. Steeds minder mensen maken kans op een woning, omdat ze te weinig verdienen.

Tegelijk blijven we inzetten op de bouw van steeds kunstmatig duurder wordende woningen. Je ziet als het ware de volgende vastgoedcrisis voor je ogen al in de startblokken staan. Laten we vooral gaan bouwen naar behoefte, kleinere, goedkopere koopwoningen en sociale huur. Ook voor die steeds groter wordende groep alleenstaanden. Want er is de laatste jaren sociale huur bijgezet, maar dit was vooral als vervanging voor sloop. Netto moet er gewoon veel meer bij. De SP heeft een uitgewerkt woonplan, waarin we andere keuzes maken betreft grond, huurprijzen en financiering. De landelijke SP, bedoel ik. Want er is genoeg geld in Nederland, maar het gaat wel om de juiste keuzes maken. Laten we dat dan ook doen in Dordrecht. Juist nu in deze vreemde en onzekere tijden. Dank u wel.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer, gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Ik hoorde de SP een pleidooi houden die we op de landelijke televisie ook voorbij zien komen. En dat betreft dan de NAVO-norm. Nou spreekt de SP over 5 procent. Nu heb ik uit de krant en op tv begrepen dat 1,5 procent ook ingezet mag worden voor landelijke dingen, waar de inwoners ook wat aan hebben. Bijvoorbeeld mobiliteit, misschien huizenbouw, dat soort zaken. U verfoeit als partij ook de inzet van bijvoorbeeld lobbyisten in Den Haag. Dat mag. Dat is een standpunt. Maar bent u niet met ons van mening dat we helaas ... We kunnen heel erg donker en zwart nu naar deze situatie kijken. We kunnen ook kijken of we een kans zien om samen te gaan werken om bijvoorbeeld middelen naar deze stad te halen, zodat we nog meer kunnen doen met het spoor, nog meer huizen ook dicht bij het spoor kunnen bouwen, wellicht iets van ondertunneling kunnen doen. Durf ook een beetje te dromen met de stad en niet te zwart te kijken. Is dat een route waar de SP op zou willen met ons?

De voorzitter: De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, die 1,5 procent die de heer Den Heijer noemt qua andere infrastructuur, die herken ik niet. Volgens mij was het 1,5 procent vooral op cybersecurity en dat soort zaken, die ook met Defensie te maken hebben. Maar als het anders ligt, dan hoor ik dat graag. Wat betreft lobby, wij hebben in onze partij in ieder geval de regel dat we lobbyisten buiten onze partij houden. Wat andere partijen doen, moeten ze zelf weten. Dat is eigenlijk het antwoord.

De voorzitter: Duidelijk. Dank. Vervolgt u uw betoog. Volgens mij was u klaar trouwens. Dank. En dan nodig ik mevrouw Pichel uit om naar voren te komen. En is het woord en de fractievoorzitter van Forum voor Democratie.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Goedemiddag allemaal, het is nog middag, zoals u merkt bij de voorgaande sprekers, drijft het systeem ons tot het maken van keuzes die we niet willen maken. En zoals ik wel vaker aangeef, is dat kiezen tussen meerdere kwaden geen keuze is. En voordat we inhoudelijk beginnen, wil ik kort iets meegeven over mijn achtergrond. En dat doe ik normaal gesproken helemaal niet, want dat is helemaal niet interessant.

Maar voor dit onderwerp lijkt me wel van belang om dit te doen. Want met een economische opleiding, een doctorandusgraad in de bedrijfskunde, een 15 jaar ervaring bij grote internationale bedrijven, ben ik best wel vertrouwd met het analyseren van complexe financiële en strategische vraagstukken. En vanuit die achtergrond kijk ik niet alleen als raadslid, maar ook als professional, met oog voor zowel cijfers als strategie. En vandaag bespreken we de voorgestelde ombuigingen. Een belangrijk moment, juist nu heel veel inwoners zich zorgen maken over bestaanszekerheid, voorzieningen en vertrouwen in de overheid. En in dat licht is het van belang dat we niet alleen kijken naar getallen, maar ook kijken naar wat wij met elkaar willen vasthouden en waar we naartoe willen met elkaar. Het college heeft voorgesteld om de ombuigingen aan te pakken via de zogeheten kaasschaafmethode. Per domein bezuinigen op wat het minst belangrijk wordt gevonden. En we begrijpen dat dit overzichtelijk is en praktisch uitvoerbaar. Tegelijkertijd vragen wij ons af of dit de meest doordachte en toekomstgerichte aanpak is. Er zijn namelijk ook andere perspectieven, zoals ik vanaf dag 1 al heb aangegeven. En zo is in de Auditcommissie ook bevestigd dat Dordrecht structureel gemiddeld zo'n 30 miljoen euro per jaar overhoudt, omdat budgetten door bijvoorbeeld personeelstekorten of gewoon vertraagde uitvoering niet binnen het kalenderjaar vallen. En de vraag die dan omhoogkomt is, hebben we hier werkelijk te maken met een financieel tekort of met een boekhoudkundig verschijnsel dat vraagt om een andere manier van begroten en plannen? En daarnaast zien we dat de gemeente de komende jaren miljoenen reserveert voor meerjarige investeringsprojecten. En misschien is dit wel het moment om daar kritisch naar te kijken. En daarmee zeg ik niet, niet doen of afschaffen. Maar daarmee stellen we de vraag, zijn ze allemaal nog actueel, zijn de uitgangspunten gewijzigd, kunnen we tijdelijk herprioriteren, uitstellen of juist gefaseerd uitvoeren? En dan de opmerking, het geld is op. Dordrecht is een gemeente met veel geld op de rekeningen. Andere potjes dan wel. En wettelijk is er vastgelegd dat geld uit het ene potje niet naar het andere potje kan worden overgeheveld. Maar het geld is er wel. We hebben alleen wettelijk afgesproken dat we het niet mogen gebruiken voor de gemeentebegroting. En ook in de landelijke context zien we verschuivingen. Gelukkig werd het net ook al genoemd door Op Ons Eiland en de SP. Maar vanaf 2026 gaat het Rijk jaarlijks 5 procent

van het bruto binnenlands product reserveren voor NAVO gerelateerde uitgaven. Onder andere oorlog. Zo'n 54 miljard euro per jaar. 54 miljard euro. Kunt u bedenken hoeveel dat is. En naar verhouding is dat voor Dordrecht een bedrag van ongeveer 366 miljoen per jaar. En dat is dan niet beschikbaar voor onze eigen inwoners. In die context staan wij voor de opgave om lokale belastingen te verhogen en tegelijkertijd de uitgaven te verlagen. En voorzitter, dat schuurt. En dan druk ik het zachtjes uit. Het vraagt om uitleg en om herbezinning op wat onze rol is als decentrale overheid binnen het financiële speelveld. En wij willen daarom breder kijken dan de kaasschaaf alleen. Wij pleiten voor een benadering die kijkt naar herverdeling over de jaren, investeringen actualiseren, keuzes maken op basis van maatschappelijke waarden, in plaats van alleen technische uitvoerbaarheid. En de financiële opgave is een uitdaging. En de manier waarop we ermee omgaan, is een keuze. En wij geloven dat het mogelijk is om de stad sociaal sterk te houden, onze doelen op lange termijn gewoon in zicht te houden en tegelijkertijd recht te doen aan de financiële realiteit, mits we bereid zijn om creatief en strategisch te kijken.

En laten we deze Perspectiefnota dan ook niet alleen lezen als een rekensom, maar een uitnodiging om koers te houden, samen met onze stad. Vanuit visie en vanuit vertrouwen. En tot slot, als we naar de cijfers zelf kijken, de gemeentebegroting bedraagt ongeveer 650 miljoen euro. En het college representeert een ombuigingspotentieel. Daar hebben we het hier ook vandaag over. Een ombuigingspotentieel van zo'n 25 miljoen. En wij moeten de komende jaren als raad daar keuzes gaan maken in waar we wel of niet op willen besparen. Van 16, 17, 18, 19 miljoen. Een miljoentje meer of minder. En mensen, dat is nog geen 3 procent van het totale budget. En dan kost het totale proces van de ombuigingen ook nog eens 450.000 euro. Even afrekenen. We gaan kosten maken om te bezuinigen. En moeten we dan echt bijna alles ter discussie stellen, voorzieningen, welzijn, cultuur, ondersteuning, voor een bijstelling van minder dan 3 procent, terwijl de overheid miljarden gaat uitgeven aan oorlog?

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Het is nu de derde partij op rij die heel veel landelijke politiek naar deze arena trekt. Dat is een keuze. En dat laat ik ook aan Forum voor Democratie om dat te doen. Ik moet eerlijk zeggen, ik zit heel erg op mijn handen om erop te reageren, maar ik doe het niet. Ik beperk me tot hetgeen wat mevrouw Pichel zegt. En dat is één, een probleemanalyse die zij hier neerlegt. De methodiek hoe zij de begroting zou willen vormgeven. En dan vraag ik me af bij Forum voor Democratie, werkt Forum voor Democratie op dit moment ook aan bijvoorbeeld een tegenbegroting, waarin we kunnen zien waar de keuzes van Forum gemaakt gaan worden, ten opzichte van de keuze die het college nu maakt?

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank aan de heer Den Heijer voor deze vraag. Graag zou ik daaraan willen werken. Dat zou ik heel graag willen met deze raad. Ook bij de eerste commissievergadering heb ik al aangegeven dat deze strategie, de kaasschaaf-strategie,

niet een strategie is die ik steun. En ik denk dat er meerdere raads- en commissieleden erbij zijn geweest dat ik die opmerking heb gemaakt. En er werd toen ook eigenlijk aangegeven dat er wel geluisterd kon worden. Maar toch bleef het zo gepresenteerd worden dat er op een gegeven moment keuzes werden aangeboden, waar wij als commissie mochten schrappen. En keer op keer heb ik dat aangegeven. Ik heb er soms wat bijval, maar verder vrij weinig steun van andere fracties in gevonden. Ik zie nu ook gewoon dat zo'n beetje alle fracties meegaan met deze strategie beetpakken. Terwijl volgens mij zit zo'n beetje iedere fractie wel in de Auditcommissie, waar we ook met de accountant hebben besproken dat er een mogelijkheid is om te kijken naar lange termijn strategische oplossingen.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

Mevrouw Pichel: En dat hebben we niet gedaan.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Maar nu verzanden we toch weer in die strategie. En u beroept zich op de positie dat u de enige bent, schreeuwende in de woestijn. Dat kan. Maar laat dat dan ook zien. Kunt u dan een tegenbegroting of zelf andere keuzes formuleren? En dan bent u het weliswaar niet eens met de strategie, maar dan heeft u wel invloed op de uitkomst.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Binnen het voorstel wat er nu ligt, gaat dat natuurlijk niet. Want er ligt nu een voorstel, uitgaande van een bepaald grondprincipe. Die strategie die is gevoerd. Maar als de raad ervoor openstaat, dan ga ik graag nog kijken naar een paar voorstellen die we zouden kunnen indienen. Want ik heb nog wel andere gedachten over hoe we naar die begroting kunnen kijken, omdat bepaalde dingen gewoon ook boekhoudkundige besluiten kunnen zijn.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Pichel: Ik was bijna bij het eind, voorzitter, want we hadden het inderdaad over de ...

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: Excuus, u had nog een interruptie van de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Een vraag aan mevrouw Pichel. U zegt, er moet anders gekeken worden en niet de kaasschaafmethode. Nou deel ik die metafoor van de kaasschaafmethode niet helemaal, want er is over heel veel concrete bezuinigingsvoorstellen wel degelijk een inhoudelijke argumentatie gegeven. Maar goed, we zitten nu wel met een discussie waarin we het kader gaan zetten, waar straks de begroting ingepast moet worden. Inderdaad toch aan u de vraag, wat zou u anders willen dan de voorstellen die nu gedaan worden? Want anders is het eigenlijk alleen een oproep om het maar niet zo te doen. Maar hoe dan wel?

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Is de vraag van de heer Van der Meer dan inderdaad gericht op het stukje van de strategie of wat ik nu vind van de huidige voorstellen die er liggen en daar een alternatief op? Dat heb ik even niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dat is uiteraard wat mij betreft bijna synoniem. De strategie is nu een groot aantal specifiek onderbouwde voorstellen. U wilt kennelijk meer grote keuzes maken om ergens in te snijden. Wat is dat dan? Wat is de andere strategie?

De voorzitter: Ik stel wel vast dat we in herhaling aan het vervallen zijn, qua vragen. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Nu de heer Van der Meer het zo uitlegt, is zijn vraag mij wel heel erg helder. Want ik zie het namelijk niet als synoniem. Op het moment dat we gaan kijken naar een andere strategie, dan is het ook niet zozeer van, waar gaan we op inleveren? Er is natuurlijk wel een wezenlijk verschil tussen, hebben wij een boekhoudkundig begrotingstekort of hebben we inderdaad te veel uitgaven en is er daadwerkelijk geen geld meer? En dit ga ik nu even heel simplistisch weergeven, want anders is het misschien ook te lang voor dit moment. Maar we hebben er nu voor gekozen om te zeggen, er is een soort korte termijn en we gaan gewoon kijken waar we op korte termijn op kunnen besparen. Daar zijn geen slechte suggesties voor gedaan. Maar als we dan gaan kijken welke strategieën er nog meer zouden kunnen zijn, dan zou een strategie kunnen zijn dat bijvoorbeeld de grote projecten die we hebben, miljoenenprojecten die we uitsmeren over, ik noem maar wat, 8 jaar, die zou je boekhoudkundig ook kunnen uitsmeren over 10 jaar. Dat wil niet zeggen dat je ze niet gaat doen, maar dat betekent dat ze anders op de balans komen te staan. Het betekent ook, als we gaan kijken wat de accountant ook zei, dat we structureel miljoenen overhouden op de begroting, omdat we het simpelweg niet uit kunnen geven, vanwege personeelstekort of tijdttekort. Het wil natuurlijk niet zeggen dat we het niet doen. Maar dit is ook spelen met cijfers. Sorry, dat ik het zo zeg. En ik bedoel het niet oneerbiedig. Maar dat is natuurlijk wat boekhouding is. En daar kunnen we over nadenken, hoe we anders kunnen gaan kijken naar de begroting. Los van het feit dat ik persoonlijk vind dat het Rijk gewoon op een andere manier geld moet gaan uitgeven. En dat wij als gemeente hier niet de dupe van moeten zijn, voor bepaalde keuzes die door het kabinet worden gemaakt. Maar dat is een andere discussie.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Pichel: Dat sluit aan op het laatste stukje. Dat is precies waar wij voor pleiten, meer nuance, meer visie en meer bestuurlijke creativiteit. En juist bij financiële schaarste is het belangrijk om helder te blijven over waar we voor staan. En niet te snel inleveren op wat ons als stad bij elkaar houdt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mevrouw Pichel. En dank voor uw algemene politieke beschouwingen. En dan is het woord aan de heer Van der Spoel, die ik graag uitnodig

naar voren te komen. Maar de afstand is niet zo groot. Hij is er al. Het woord is aan de fractievoorzitter van de Fractie van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Afgelopen zondagavond reed ik vanuit een warm Maastricht naar het mooie Dordrecht. En normaal luister ik tijdens zo'n rit naar de podcast Geschiedenis Inside, maar deze keer niet. Ik had namelijk nog een woordvoering uit te denken. En terwijl ik over de snelweg reed, realiseerde ik me iets. Dit wordt mijn laatste bespreking van een Perspectiefnota. Ik heb namelijk al eerder besloten dat ik me niet opnieuw verkiesbaar stel. En wanneer iets de laatste keer is, kijk je vanzelf terug.

Eenmaal thuis ramen open, want het was stervenswarm, pakte ik mijn laptop en bladerde ik door de woordvoeringen die ik de afgelopen jaren hield bij de Perspectiefnota. Maar zoals dat vaker gaat met mijn brein, 5 minuten later had ik ineens mijn gitaar in handen, want ik moest een liedje schrijven. En binnen 10 minuten bedacht ik mij dat ik nog eventjes wat moest eten. En weer 5 minuten later zat ik op Facebook filmpjes te kijken. En daar stuitte ik op een fragment uit de Ben Corino show van afgelopen zaterdag. En het ging over het Maasterras. Een van de woonwagenbewoners was aan het woord. En zij zei, wat ben ik dan voor de gemeente? Helemaal niks, toch? En die zin kwam binnen, want het is precies dat gevoel dat je er niet toe doet, dat zoveel mensen vervreemdt van de politiek. En mijn gedachten gingen daardoor terug naar ons duidingsdebat van maart 2022. De opkomst bij de verkiezingen was 47 procent. En we waren het er allemaal over eens, dit was zorgelijk. En ik geloof oprecht dat de meesten van ons dat ook meenden. Natuurlijk, er zijn partijen die juist profiteren van een lage opkomst, maar bij de meesten hier zat de schrik er echt wel goed in. En toch, voorzitter, sinds die verkiezingen is het politiek klimaat in Nederland en daarbuiten alleen maar verder verhard. Het populisme viert hoogtij. Trump in Amerika, Wilders hier in Nederland. En Wilders trekt mensen aan. Maar niet omdat hij beleid biedt. Hij biedt iets anders, identiteit. Voor zijn aanhangers is hij geen politicus, maar een symbool. Een grote middelvinger naar het systeem dat hen in de steek heeft gelaten. Hij representeerde woede, herkenning en weerstand. Hij spreekt hun taal, benoemt hun frustratie en wijst duidelijke vijanden aan. De media, activisten, statushouders. En helaas zien we dit laatste lokaal soms ook, wanneer een partij een kwetsbare doelgroep gebruikt om hen de schuld in de schoenen te schuiven van de lange wachtlijsten voor een sociale huurwoning, terwijl ze er zelf voor kiezen om bij geen enkel nieuwbouwproject voor 30 procent sociale huurwoningen te gaan. De populist biedt geen oplossingen, maar wraak.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De heer Van der Spoel: Verrassend.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Wij gaan de afgelopen jaren veel de deuren langs. En wat wij horen van mensen aan de deur is, ik heb mijn stem gegeven aan iemand, aan bijvoorbeeld de Partij van de Arbeid, en vervolgens maken die ruzie, zijn die mensen mijn stem niet waard en valt die partij uit elkaar. En zo hebben we er wel een paar in een rijtje hier. En dat is de verdeling waarin we nu hier zitten. En wat mensen aan ons vragen is, politiek,

wees stabiel, hak knopen door, wees koersvast, ga voor die stad. Een beter begin van de wereld, start dat niet altijd bij jezelf? En hoe reflecteert mijnheer Van der Spoel daarop?

De voorzitter: De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, ik vind het een beetje jammer dat de VVD het op deze manier speelt. Tegelijkertijd vind ik het ook wel opvallend dat er zoveel mensen zijn die daarvan op de hoogte zijn. Dat doet me deugd.

Blijkbaar heeft de PvdA toentertijd in mijn dingen heel veel mensen bereikt. Dat is fijn. Tegelijkertijd denk ik, mijnheer Den Heijer, via de voorzitter, dat het op deze manier erg makkelijk is om iemand, in dit geval ik, zo weg te zetten. Eigenlijk is het een leuke afleidingsmanoeuvre. En daar wens ik niet aan mee te doen. Ik ga weer verder met mijn betoog.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik pas daar nu inderdaad terughoudendheid op, maar dan vraag ik van u hetzelfde.

De heer Van der Spoel: Waarvan akte. Waar was ik? Ik begin eventjes bij de alinea waar ik aan was begonnen. De populist biedt geen oplossingen, maar wraak. Hij belooft mensen, die zich gemarginaliseerd voelen, dat hij namens hen zal afrekenen met de ander. En dat is gevaarlijk, want die retoriek creëert een wereld van wij en zij, waarin nuance verdwijnt en solidariteit oplost. Tegelijkertijd biedt de populist orde in een wereld die voor velen chaotisch voelt. Zijn kracht zit niet alleen in wat hij zegt, maar ook in de gesloten bubbel waarin zijn boodschap wordt versterkt, dag in, dag uit. Voor veel van zijn volgers is het inmiddels onmogelijk geworden om terug te keren naar een ander verhaal. Niet omdat ze niet willen, maar omdat schaamte en trots ze gevangen houden. Ze graven zich alleen maar dieper in. En het tegengif is niet roepen dat het een stel stompers zijn of hen alleen bestrijden met feiten. Ons antwoord moet zijn waardigheid, verbondenheid en perspectief. Want als wij deze mensen, onze Dordtenaren terug willen krijgen naar de stembus, dan moeten wij hen iets bieden wat de populistten nooit kunnen of willen bieden, menselijkheid, democratische hoop, nabijheid en het doorbreken van eenzaamheid.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Mag ik de heer Van der Spoel vragen om een keer hier ook eens na de raad heel rustig over door te spreken? Want ik kan me voor een groot deel herkennen in de analyse over de populistten.

De heer Van der Spoel: Heel graag. Dat lijkt me fantastisch, als we dat wat meer gaan doen, ook als raad zijnde.

De voorzitter: Maar hier zitten we in een publiek debat, en dat heeft voorrang, want alle inwoners van Dordrecht moeten uw debat kunnen volgen. Gaat uw gang.

De heer Van der Spoel: Gelukkig zie ik ook hoop. Ik zie het in initiatieven als Het Vogelnest en vorige week met een prachtig voorbeeld van Life Goals Dordrecht. Daar gebeurt het in de kleine ontmoeting, in het menselijke gesprek, in nabijheid. Laten we daar als gemeenteraad veel meer op inzetten.

Ook rekening houdende met het aantal 80-plussers in ons land, dat de komende 15 jaar verdubbelt. En zeker omdat we weten, elke euro die we investeren in welzijn scheelt ons 4 euro in de zorg. Dat is geen kostenpost. Dat is visie. Maar belangrijker nog, het geeft mensen het gevoel dat ze ertoe doen. Voorzitter, daarom heb ik een motie, nog in de maak, getiteld Verbinding is het antwoord. En die komt later deze week richting griffie. Daarnaast wil ik mijn teleurstelling uitspreken in iets wat wij nog niet hebben gekregen van dit college. En dat is de Wegennota 2026-2030. En de heer Katif was de eerste die daar vragen over stelde. En later mocht ik aanschuiven om samen daar vragen over te stellen. En deze krijgen wij pas, waarschijnlijk zag ik aan de beantwoording, begin volgend jaar. Beste college, dat is te laat. Als wij nu keuzes moeten maken voor een bezuinigingsronde, dan kunnen wij niet wachten op een plan, op een Wegennota waar wij miljoenen zullen moeten investeren. En dan is wat wij vandaag de dag doen eigenlijk een beetje voor de Bühne, want straks moeten we nog veel hardere keuzes gaan maken. Dan tot slot, in de vorige raadsvergadering werd onze motie over Gaza verworpen. Vandaag kreeg u, voorzitter, een petitie overhandigd, namens meer dan 1.000 Dordtenaren, die wel willen dat we ons als stad uitspreken. En afgelopen zondag vond er een indrukwekkende protestmars plaats in onze stad. Dat alles speelt op de achtergrond van deze Perspectiefnota. En het dwingt ons na te denken over waar we als stad, als politiek en als mensen willen staan. Zoals ik al eerder zei, luister ik graag naar de podcast Geschiedenis Inside. En laatst luisterde ik twee prachtige afleveringen over Gandhi. En daarin viel een citaat, die me nog steeds bijblijft. Dat citaat luidt, "Alle tirannieën vallen, hoe sterk ze ook lijken, ze vallen altijd." Denk daar eens over na, altijd. Voor iedereen die zich machteloos voelt, is het een herinnering. Verandering komt niet vanzelf, maar ze komt altijd als we vasthouden aan menselijkheid. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank, mijnheer Van der Spoel. En wat een mooie quote om zo de eerste termijn met de algemene politieke beschouwingen van alle fracties af te sluiten. En het waren er heel wat, maar allemaal zorgvuldig voorbereid. En daar hebben we allemaal ook met aandacht kennis van genomen, ondanks de temperatuur die sinds aanvang van deze vergadering slechts 3 graden is gestegen. Hulde voor onze ondersteuning en onze bodes. Fantastisch. Maar nu laten wij u toch echt los voor een schorsing tot 20.00 uur. En kunt u even alles overdenken. Dat geldt ook voor het college, wat gaat nadenken over een reactie op de fracties. En zien we elkaar in deze zaal voor de eerste termijn van de zijde van het college. Tot 20.00 uur. Ik schors hierbij de vergadering. Goedenavond, wat goed jullie te zien. En wat zien jullie er weer fris uit. Dat belooft veel goeds. Ik hoop dat jullie lekker gegeten hebben. De griffier had een pizza met knoflook en uw voorzitter een salade met ui. Blijf uit de buurt.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Maar ik heropen de geschorste vergadering nu officieel.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: Ik wil even de heer In 't Veld afmelden, want die heeft vanavond andere verplichtingen.

De voorzitter: Dank. Dan houden daar voor de notulen rekening mee. Fijn dat u dat doet. En dan gaan wij nu naar de eerste termijn van het college. En daar is de spreektijd zo verdeeld dat de wethouder van Financiën tien minuten heeft en de overige wethouders vijf. Ik wil graag onze wethouder Wim van der Kruijff uitnodigen om naar het spreekgestoelte te komen. En aan hem is het woord.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel, voorzitter. En namens de ambtelijke organisatie neem ik ook graag de waarderende woorden in ontvangst die u heeft uitgesproken over het verzette werk in de richting naar deze Perspectiefnota. En vergeet ook niet de beantwoording van alle technische vragen die gesteld zijn, die tot u gekomen zijn. De leesbaarheid en de overzichtelijkheid is hard aan gewerkt. Was ook een belangrijke doelstelling om die te verbeteren. En het is ook fijn om terug te horen dat we daar forse verbeteringen in gemaakt hebben. En natuurlijk zullen er altijd mensen zijn die vinden dat het nog beter kan, maar voor nu denk ik dat ik met u daarover tevreden mag zijn. Ik wil ook graag even de aandacht vestigen, sommigen van u refereerden er al aan, dat er vanmiddag ook nog een raadsinformatiebrief naar u toe gestuurd is, waarin wat staat over de effecten van de meicirculaire. Die hebben we vanochtend in het college vastgesteld. Dat is met spoed gebeurd, wetend dat we hier vanmiddag het daar allemaal over hebben. En daar hoor ik ook verschillende geluiden over van, valt wel mee tot en met spoed, want straks moeten we nog harde keuzes maken. Als je naar het effect kijkt, laat ik dat even kort ook zeggen voor degenen die misschien niet in de gelegenheid zijn om die hele raadsinformatiebrief te lezen, per saldo zit er de volgende beweging in. Voor 2025 levert de meicirculaire echt een fors nadeel op van een paar miljoen. En als je naar de jaren daarna kijkt, van 2026 naar '29, zie je dat per jaar veranderen in een voordeel. En wat we in de raadsinformatiebrief hebben opgeschreven, die nadelen sowieso komen ten laste van de algemene reserve. En dat zou betekenen dat in 2025 die behoorlijk daalt, namelijk naar de factor 0,91. Dat zegt u wel iets, denk ik, die getallen. Oftewel een heel eind onder de 1. En als we alle effecten door de jaren heen gewoon in de algemene reserve zouden verwerken, en dat is wel de denklijn van het college, maar daar krijgt u ooit nog wel de kans om er allemaal wat van te vinden, dan betekent dat dat voor '26 tot en met '29 die ratio weer langzaam gaat oplopen van 0,93, 0,98, 1,01, dat is in 2028 weer ongeveer op de 1, naar 1,06 in 2029. Oftewel, daarmee kunnen we gewoon toewerken, zoals de bedoeling ook is, naar een sluitende begroting in 2029, met weer een fatsoenlijke algemene reserve. Oftewel, het grote beeld raakt niet verstoord door de meicirculaire, maar het heeft wel effecten door de jaren heen. Dat even als korte inleiding. Voorzitter, vervolgens zal ik ingaan op de vragen en moties, amendementen, voor zover die vandaag gedeeld zijn. En me niet wagen aan een hele grote beschouwing. Maar ik wil toch inleidend er wel ietsje over zeggen. Wat u voor u ziet, is een Perspectiefnota die streeft naar een begroting die structureel in evenwicht komt. Een aantal van u heeft daar ook opmerkingen over gemaakt. En ik hoorde ook bijvoorbeeld

vanuit Forum voor Democratie zeggen, hoe kijken we nu naar geld? Ik kijk er soms heel eenvoudig naar. Het geld wat elk jaar binnenkomt, moet niet minder zijn dan het geld wat we elk jaar uitgeven.

En als je er zo eenvoudig naar kijkt, dan zie je dat we een opgave hebben. En als je naar de afgelopen jaren kijkt, zie je dat we dan iets heel bijzonders gedaan hebben. Dan hebben we namelijk altijd meer geld uitgegeven dan dat er geld binnenkomt. En dat betekent dat we geld onttrokken hebben, eigenlijk al die jaren, uit de reserves die we hebben. Dat noemen we dan incidentele middelen of we noemen het bestemmingsreserves, heeft allemaal namen. Maar het betekent dat we geld onttrekken uit onze spaarpot, om het maar heel eenvoudig te zeggen. En u begrijpt allemaal, dat kunnen we niet eindeloos blijven doen. Dan is op een gegeven moment de spaarpot leeg en gaat het niet meer goed. Oftewel, daar moet je ook voorsorteren. En er komen 2 grote bewegingen op ons af, dat heeft u ook in de Perspectiefnota gelezen, waar het college nu een eerste stap in zet, in ieder geval u voorstelt, want u moet het natuurlijk besluiten, om daar toch een bocht in te gaan maken. Dat is A, al die dingen die we incidenteel financieren toch structureel te gaan financieren. En u weet, al die dingen die we incidenteel financieren, dat varieert van het armoedebelend tot en met de Dordtpas en een aantal boea's, en een hele lange lijst verder. U kent hem. Hij is voor u in kaart gezet. En dat moet een keer anders. Maar dat stellen we niet u dit jaar al voor om te gaan doen, want een heleboel van die incidentele middelen, weet u, zijn in een politiek akkoord voor 4 jaar afgesproken. En we vinden niet dat we in het laatste jaar van een politiek akkoord daar een voorschot op moeten nemen. We zetten de richting in. We proberen ook te regelen dat dat kan, door voldoende middelen voor de toekomst daarvoor vrij te spelen. In ieder geval daar een beweging in te maken. En dan kan er volgend jaar, in de meerjarenlijst, ook weer een nieuwe raad en een nieuw college na de verkiezingen daar stappen in zetten. En uiteraard is het dan ook aan de raad en het college op dat moment om dat in te vullen, voor wat betreft de beweging van incidenteel gefinancierd naar structureel gefinancierd. Dat klinkt allemaal misschien voor leken heel technisch. Dat betekent gewoon dat je niet meer alles wat je wil uit je spaarpot gaat financieren, maar dat wat je wil ga je financieren uit wat je elk jaar aan inkomsten binnenhaalt, dan wel via belastingen, dan wel via het Gemeentefonds, of op een andere manier. Bijvoorbeeld met dividend van Stedin. En een andere opgave waar we voor staan, en daar heeft ook iemand u al een voorzetje voor gegeven, is dat we heel veel te sparen hebben ook nog voor uitgaven die op ons afkomen, voor vervanging en onderhoud. Ook daar vindt u noties op. De Wegennota is daar een voorbeeld van. U heeft ernaar gevraagd. Daar gaat wellicht mijn collega op een later moment nog op in. Maar ook daar zullen we voor moeten gaan sparen. Dat betekent dat het college u een redelijk behoedzaam meerjarenprogramma voorlegt en niet alles wat binnenkomt ook al in één keer uitgeeft. Al hebben we een ravijnjaar wat kleiner geworden is en enigszins uitgesteld is te slechten, toch moeten we met elkaar opletten dat dat geld wat binnenkomt besteed kan worden aan wat we nu incidenteel doen en dat we gaan sparen voor vervanging en onderhoud van kades, van schoolgebouwen, van bruggen, van sportaccommodaties en ga zo maar door. Dat als grote lijnen. En als ik Beter voor Dordt hoor vragen, kunnen wij dat evalueren, dan kan dat wel degelijk. Alleen denken wij dat de termijn waarop Beter voor Dordt dat vraagt wel aan de korte kant is. Want u ziet ook dat de voorstellen nog maar voor een heel klein gedeelte in 2026 tot maatregelen leiden. Sterker nog, een aantal wel, maar het merendeel wordt in 2026 voorbereid.

En we zien dat de implementatie, en daar kunt u overigens ook volgend jaar weer bij perspectiefnota's en begrotingen alles van vinden, vindt voor het overgrote gedeelte in 2027 en de jaren daarna plaats. Om nu te gaan evalueren op alles wat nog in gang gezet moet worden per '26 lijkt ons te voorbarig.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel, voorzitter. Even op de reactie van de heer Van der Kruijff op onze evaluatiemotie. Volgens mij vragen wij voor 2027, dacht ik. Want volgend jaar is het eerste jaar waarop we natuurlijk te maken krijgen met de invulling van de bezuinigingen. En een evaluatie wil niet zeggen dat we het moeten hebben over een afgerond proces, maar we willen graag ook tussentijds kunnen bijsturen. En we gaan er in de commissie dieper op in. Er zijn een aantal maatregelen die wat ons betreft boterzacht zijn. En dan staan we ook aan de voorkant om met elkaar te kunnen kijken of we nog kunnen bijsturen.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, overigens de opmerking dat de ombuigingen boterzacht zijn, laat ik geheel voor uw rekening. Daar heeft het college een andere opvatting over. Alle ombuigingen die gedaan zijn, die zijn echt onderbouwd en ambtelijk uitgezocht op haalbaarheid en ook gevalideerd op haalbaarheid. Dat wil niet zeggen dat ze 100 procent zeker allemaal voor de volledigheid haalbaar zijn of misschien ook niet haalbaar zijn in het tempo wat we willen. Maar boterzacht is toch echt een kwalificatie die ik er niet aan wil geven.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, nog een korte opmerking die erop volgt. Niet alleen op of het inderdaad haalbaar is, maar ook op wat de effecten zijn in de samenleving. En wij willen daar niet te lang mee wachten, want we willen daar inderdaad ook al na de eerste termijn en de eerste invoering met elkaar over kunnen spreken.

De voorzitter: Mijnheer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik denk, laat ik eens beginnen in de verbinding. Ik denk dat het goed is dat we met elkaar de vinger aan de pols houden en evalueren hoe het gaat in de voortgang. Sowieso om de maatregelen uit te werken en de maatregelen die ingevoerd worden te controleren op effect. Dat kunnen we ondertussen blijven doen, maar we moeten elkaar ook niet gevangen houden in dat we om de haverklap, elke drie maanden of elke zes maanden, willen weten waar het staat, want in dat tempo gaan maatregelen ook niet ingevoerd worden, maar kun je ook niet effecten meten. Dat is echt te snel. Maar laten we elkaar vinden op dat we willen meten. En het college zou daarbij het voorstel willen doen, als we met elkaar gaan evalueren dat vooral te doen op de maatschappelijke effecten. U weet, en daar is door u, een aantal, aandacht voor gevraagd, dat er ook maatregelen zitten die te maken hebben bijvoorbeeld met de publieke zakelijkheid. Daar is het nodig over gezegd. Om alle maatregelen die te maken hebben met publieke zakelijkheid allemaal te gaan evalueren op effect.

Ik snap op financieel effect, maar het maatschappelijk effect zouden wij vooral willen doen op de maatregelen die daarop betrekking hebben.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, wat Beter voor Dordt betreft is dat te kort door de bocht. De maatschappelijke effecten zijn zeker heel erg belangrijk, maar we willen ook kunnen meten op wat inderdaad het financiële resultaat uiteindelijk is.

De heer Van der Kruijff: Maar voorzitter, dat mag je natuurlijk verwachten. Waar wij in een normale P&C-cyclus zitten waar we A, nu via de Perspectiefnota en straks via de begroting beleid van geld voorzien en ook van financiële effecten voorzien, mag u verwachten dat u in alle tussentijdse rapportages, of dat de Burap is of uiteindelijk bij de jaarrekening, waar het college verantwoording aflegt over het beleid, dat deze aspecten waar we aan het veranderen zijn ook aandacht besteed wordt. Maar wij zouden denken, doe het niet allemaal apart. Het kost heel veel ambtelijke capaciteit. We hebben al heel veel ambtelijke capaciteit nodig om al die ombuigingen in kaart te zetten. We gaan zeker evalueren en u erin meenemen. Op het moment, het is misschien een beetje flauw, maar het is wel waar, dat u extra activiteiten vraagt, voor je het weet moet ik ook weer externen inhuren, wat u niet wil. We moeten echt met onze eigen capaciteit wel verstandig omgaan in waar je dat op inzet. Laten we het met elkaar via de reguliere P&C-cyclus doen.

De voorzitter: Ik denk dat het antwoord duidelijk is. De heer Van der Spoel nog.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Dit debatje is voorbij, dat ik even iets nieuws erin kan gooien, toch, neem ik aan?

De voorzitter: U mag nu vragen stellen.

De heer Van der Spoel: Top. Dank u wel. Voorzitter, ik zat even te twijfelen of ik mijn vraag over de Wegennota aan de verantwoordelijke wethouder zou stellen of aan de wethouder die over de portemonnee gaat. En ik kies voor dat laatste. Want ik wil toch graag van deze wethouder horen waarom er geen voorlopige kostenraming, geen eerste schets, geen plan van aanpak ligt? Omdat het echt daadwerkelijk om miljoenen gaat. Is dit college werkelijk van plan pas na de verkiezingen met deze miljoenenpost de raad daarmee te confronteren?

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ikzelf als wethouder van Financiën zou zeggen, en ik heb er ook niet heel expliciet naar gevraagd, laat ik dat meegeven, maar heb op het moment geen beeld wat precies ... U zegt miljoenen. Vanuit mijn verleden in de raad weet ik ook dat er hier echt een vraagstuk ligt hoe we dingen gaan faseren en hoe je dat allemaal in de tijd kunt gaan uitvoeren, ja of nee. Ik heb op het moment geen beeld van die miljoenen. Ik kan het u nu niet geven. Als ik u zeg, we willen eraan gaan werken, we moeten ervoor gaan sparen en we moeten dat structureel in evenwicht brengen, dan hoort u daarin dat ik dat inzicht wil hebben. Niet alleen voor de Wegennota, maar voor al die andere investeringen ook.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, ik hoor wat de wethouder zegt. Maar wat bij mij dan een beetje jeuk oplevert is, waarom geeft het college dan wel heel duidelijk aan waar we kunnen schrappen, maar niet waarop we straks miljoenen moeten gaan uitgeven? En ik vind dat we daardoor als raad niet in stelling worden gebracht. En dat neem ik dit college

best wel kwalijk. En de wethouder is verantwoordelijk voor de portemonnee van Dordrecht. Ik had eigenlijk verwacht dat de wethouder dan met de vuist op tafel slaat in het college van, beste collega-wethouder, ik wil dat nu duidelijk hebben, zodat we de raad in stelling kunnen brengen. Waarom is dat niet gebeurd?

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, we weten met elkaar dat we dit jaar met elkaar een grote ombuiging te doen hebben. We dachten in eerste instantie 19 miljoen. Het telt nu op tot ongeveer 15 miljoen in 2029. Als ik u had geconfronteerd met een ombuigingsvoorstel wat ik weet niet hoeveel miljoen hoger was geweest en dat we de hele lijst van 25 miljoen hadden moeten doorvoeren om dat te financieren, denk ik niet dat dat conform de afspraak en de verwachting van de raad was geweest. Het signaal wat ik nu afgeef, het komt op u af en u krijgt het over een jaar of 2 jaar wel.

De voorzitter: Dat lijkt mij duidelijk.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Pichel, gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Ik wil nog even een vraag stellen over een opmerking die de heer Van der Kruijff net maakte. Want hij nam mijn partijnaam in de mond en toen zei hij, voor mij is eigenlijk het belangrijkste dat wat er binnenkomt en wat eruit gaat gelijk is. Maar ik denk natuurlijk ook wel dat de wethouder weet dat als we dat bij elke willekeurige accountant voor zouden leggen, dat een begroting natuurlijk niet hetzelfde is als inkomsten en uitgaven. Dat werkelijke bestedingen niet hetzelfde is als een begroting. En net ook in de beantwoording met de heer Van der Spoel geeft de wethouder aan, we presenteren nu ombuigingen. Maar de ombuigingen zijn natuurlijk weer een gevolg van de keuze van de strategie. Mijn vraag aan de wethouder is, hoe kijkt hij aan tegen de keuze van deze strategie en de mogelijkheden van de andere strategieën, zoals ik in mijn woordvoering heb genoemd?

De voorzitter: De heer Van der Kruijff:

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, het zal u niet verbazen dat ik heel positief ben over de strategie die we voorstellen. En we hebben daar echt een lijn, die met u gedeeld is, in voorgesteld. We hebben gezegd, laten we beginnen met de publieke zakelijkheid, waarvan gezegd wordt, lekker makkelijk, dat had je al eerder moeten doen. Laat ik u vertellen dat er echt ook partijen zijn die daar effecten van gaan merken, die daar helemaal niet blij mee zijn. Als wij hogere kosten aan de regiogemeenten in rekening brengen voor wat wij als centrumgemeente doen, vinden ze dat in hun begroting niet fijn.

Als wij sportaccommodaties aan commerciële partijen verhuren tegen commerciële prijzen, vinden die commerciële partijen dat niet fijn. Er zitten echt keuzes achter. De publieke zakelijkheid, de aantrekkelijke stad op een basisniveau houden, de zorg en ondersteuning bereikbaar houden. En wat was de vierde ook alweer? Het basisniveau van onderhoud en dienstverlening acceptabel houden. Dat zijn de beleidslijnen

waarlangs we gekozen hebben. Dat zijn echt keuzes geweest waar de maatregelen die nu voorliggen uit voortkomen. En die keuzes zijn gebaseerd op de input van de stad en van u in de consultatie.

De voorzitter: Mevrouw Pichel nog een keer.

Mevrouw Pichel: Nogmaals, dan kom ik toch nog terug op mijn vraag. Ik snap dat en ik denk, uitgaande van deze strategie, dat er eigenlijk een heel net plan ligt. Alleen mijn vraag ligt er eigenlijk voor. Want daarvoor ligt de vraag dat er überhaupt voor deze strategie gekozen is, de kaasschaafstrategie, zoals ik hem gemakshalve noem, terwijl er ook andere strategieën denkbaar zijn. En ook, bij wat ik al eerder aangaf, een begroting is natuurlijk een begroting. Dat is wat anders dan uitgaven. En daar valt boekhoudkundig natuurlijk heel veel over te zeggen. Ik zou nog even naar dat stapje ervoor willen. Hoe komt het dat we verder als raad geen invloed hebben kunnen hebben op welke strategie gaan we nu volgen? Want we zijn beland in de ombuigingen, terwijl er ook andere smaken zijn.

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, u bent als raad begin dit jaar uitgebreid geconsulteerd, sowieso op de lijst met 80 mogelijke maatregelen, waarvan we allemaal wisten dat ze niet alle 80 hoefden. Maar waarbij ook de open vraag is gesteld, wat zou u anders willen, heeft u nieuwe voorstellen, heeft u andere lijnen? En daar heeft ook de raad uitgebreid de kans gehad om dat voor te stellen. Daar is niet zo'n grote strategie uit voortgekomen. Ik heb weleens in het algemeen gehoord van, neem je zo'n grote beslissing in plaats van allemaal kleintjes? Maar een concreet voorstel en een hele grote beslissing die het college dan zou moeten nemen, heb ik nooit gehoord. Dan blijft het abstract.

De voorzitter: We houden het even hierbij. Volgens mij is het duidelijk.

Mevrouw Pichel: Ik wil bedanken voor het antwoord. Ik zou dan voor de tweede termijn nog eens een vraag aan de raad willen stellen hierover.

De voorzitter: Is ook heel goed. Wethouder, vervolgt u uw betoog.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik zal nog een aantal vragen uit de raad nagaan. De fractie van de VVD vroeg of de wethouder of het college, denk ik dan maar, kan toezeggen of hij nooit meer dan 2 procent inflatiecorrectie kan toepassen. Ik denk op de onroerendzaakbelasting. U zult begrijpen dat ik dat niet kan toezeggen, want als de inflatie hoger is en de ozb beperken tot 2 procent, krijgen we een gat in de begroting, omdat de uitgaven wel met meer dan 2 procent gaan stijgen.

Of je moet ervoor kiezen weer te gaan ombuigen en een aantal dingen niet te doen. Maar dat is dan een discussie voor dat moment. Dat hebben we nu niet voorgesteld.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Zonder te verzanden in een welles-nietes. We gaan in de commissie verder. Maar het idee dat de CPI, de inflatiecorrectie, de afgelopen jaren 10 procent, 9 procent, 8 procent, en dat bovenop alle kosten die mensen hebben al in het leven, heeft het college daar wel enig gevoel bij? Want anders zou dat al een startpunt zijn waar we in de commissie verder mee kunnen.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, natuurlijk heeft het college het gevoel bij stijgende lasten voor onze inwoners. En het is altijd de afweging, hoe erg vind je het dat de lasten stijgen ten opzichte van dat je het beleid moet versoberen of afschalen of stopzetten? En dat zal elk jaar bij de Perspectiefnota en de begroting weer de discussie tussen college en raad en het gesprek moeten zijn over welke balans je daarin zoekt. Het is niet de plicht om de volledige inflatiecorrectie door te belasten. Dat gesprek mag er zijn.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, de wethouder gaf zojuist aan, in het debatje met Beter voor Dordt, dat het eerste moment om terug te kijken op maatregelen die wij volgend jaar gaan nemen pas effect inzichtelijk gemaakt kan worden tijdens de Burap. Maar hoe gaat u als verantwoordelijke wethouder concreet vinger aan de pols houden als het dreigt mis te gaan bij mensen die niet in aanmerking komen op bepaalde voorzieningen?

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, u doet de aanname dat ik daar als wethouder van Financiën op ga letten. Dat is niet helemaal een juiste aanname. We hebben een college met een aantal portefeuillehouders. En ieder houdt in zijn eigen portefeuille bij de maatschappelijke effecten en de beoogde effecten. En natuurlijk zal ik als wethouder Financiën vooral letten op de financiële effecten, of die behaald worden. En dat doe ik ook gewoon via de reguliere P&C-cyclus. En als wethouder ook nog weleens in mijn ambtelijke afstemming ertussendoor uiteraard.

De voorzitter: Wethouder, vervolgt u uw betoog.

De heer Van der Kruijff: De fractie van de Verenigde Senioren Partij stelde nog een vraag over, hoe haalbaar zijn de ombuigingen? Het college denkt dat ze haalbaar zijn uiteraard, anders stellen we ze niet voor. Ze zijn ook onderbouwd, maar we gaan natuurlijk wel een vinger aan de pols houden hoe dat werkt.

En er zit ook de nodige behoedzaamheid in. En we hebben ook nog een reserve daarvoor van, mocht het tegenvallen of langer duren. Het plan voor de dekking van de vervangingsinvesteringen, een echt meerjarenplan hebben we daar nog niet, anders dan dat we zien dat je daar stap voor stap moet komen. En in deze begroting ziet u daar al een eerste stap in. En als wethouder van Financiën, ik hoor af en toe dat je niet over je graf moet heen regeren, maar zou ik toch de raad willen adviseren en toekomstig college dat de komende jaren waar die ruimte er is dat we blijven doen, anders kan je de bocht

niet maken. Voorzitter, dan kreeg ik vanuit Gewoon Dordt nog een vraag over het inzicht in de kostprijzen van de leges. Ik had het ook niet 1, 2, 3 paraat. Maar ik heb me laten vertellen dat het overzicht staat in de jaarstukken 2024, in de paragraaf lokale heffingen. Daar staan alle leges opgesomd, inclusief de percentages wat het kost en wat het opbrengt en het percentage dekkingsgraad. En daar staat ook nog een heel verhaal bij hoe dat allemaal in elkaar steekt. Daar kunt u het vinden. En mocht dat nadien nog vragen opleveren, dan horen we die graag komen. Voorzitter, dan nog een vraag, ik zit even op de tijd te letten, van de fractie GroenLinks, over een diepgaand overzicht van de incidenteel gefinancierde middelen. Vooral wat er allemaal wegvalt, als dat zou stoppen. En u hintte vooral op het armoedebeleid, maar het is natuurlijk veel meer dan het armoedebeleid. Het gaat ook over bijvoorbeeld de boa's of andere dingen. Maar het raakt echt het beleid op bijvoorbeeld eenzaamheid, over de sociale wijkteams, over de ontmoeting in de wijk, de sociaal pontonnier, de no-label plekken, het jongerenwerk, de versobering van het minimabeleid, de Dordtpas, en misschien ook de ov-minimaregeling, want die zijn allemaal incidenteel gefinancierd. Als je daar geen geld voor vindt volgend jaar, dan is daar geen voortgang mogelijk, zonder de middelen. Voorzitter, dan een paar vragen over de continuïteit van de bibliotheek. En de waardering voor de bibliotheek wil ik delen. De bibliotheek is een ontmoetingsplaats. Daar kun je binnenlopen. De voorgestelde bezuiniging van 140.000 beoogt niet om dat te stoppen. Alles waar de waardering voor is en wat u noemt voor de bibliotheek moet vooral zijn voortgang vinden. Even in perspectief zettend. Weet dat we als Dordrecht jaarlijks een subsidie geven van zo'n 3,5 à 4 miljoen. U zegt, hoe kan dat die bandbreedte zijn? Maar dat is een kwestie van wat je wel en niet meerekent. Er zijn verschillende geldstromen. Maar 3,5 à 4 miljoen betalen wij jaarlijks aan de bibliotheek. Dan is daarbinnen een bedrag van 140.000 euro, denken wij, echt een redelijk overzichtelijk bedrag. En daarnaast wil ik nog zeggen, de Bibliotheek AanZet is van 11 regiogemeenten. En Dordrecht betaalt van de 11 regiogemeenten de op een na hoogste bijdrage per inwoner aan de bibliotheek. Als andere gemeenten het voor minder kunnen, zou het in Dordrecht toch ook moeten kunnen.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. We hebben ons laten vertellen ook in de commissie dat de bezuiniging van 140.000 zou betekenen dat er minder programmering is, dat de tijden geminimaliseerd zullen worden. Waardoor dat mensen die nu daar erg gebruik van maken, niet meer naar binnen kunnen. En dat er ook nog andere dingen zijn waar dan in gesneden wordt.

Maar dat haakt, en dat is een vraag aan de wethouder, toch in om die ontmoetingsplek, die het nu is, kleiner te maken, of in ieder geval die functie te laten afnemen?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, uiteindelijk de invulling van de 140.000, waar dat raakt in de dienstverlening, dat gesprek tussen het college als subsidiegever en de bibliotheek als subsidieontvanger moet nog plaatsvinden. Het college is duidelijk geweest. Wij willen niet dat dit landt in een sluiting van bibliotheken. Dat betekent dat

het op andere manieren gevonden moet worden, wellicht in het aanbod wat de bibliotheek op andere vlakken aan de gemeente heeft, waarin je wat kunt versoberen. Of misschien een aantal van de projecten die lopen er 1 of 2 dan niet doet. Ik kan daar niet op vooruitlopen. Ook daarvoor geldt, de bezuiniging landt in 2027. We hebben nog gedurende 2026 alle gelegenheid, en gaan we ook zeker doen, om in overleg met de bibliotheek te kijken hoe we het moeten invullen.

De heer De Heer: Voorzitter.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Even kijken. Eerst de heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, toch aansluitend op wat mevrouw Schnabel ook zegt. Die zorg hebben wij ook. Er wordt inderdaad voorgesteld om 140.000 euro te korten, maar tegelijkertijd met nog heel weinig details hoe we dat dan precies gaan doen. Dat baart ons dan ook zorgen. Er wordt gezegd, er volgt een goed gesprek met de bibliotheek, met uiteindelijk een afstemming daarover. Hoe wordt de raad daar in het vervolg nog bij betrokken? Gaan wij daar tussentijds nog over horen en hebben wij daar ook nog enige inspraak of in ieder geval betrokkenheid bij?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van der Kruijff: In eerste instantie zal het een bestuurlijk gesprek zijn tussen het college en de bibliotheek. Maar zoals ik net zei, ook in een breder kader. Want wellicht, en daar doe ik ook mijn best voor door de bijdrage van Dordrecht vergeleken met de bijdrage van de andere 10 deelnemende gemeenten in de Bibliotheek AanZet wat meer in evenwicht te brengen, kan het ook zomaar zijn dat we misschien een bezuiniging van 140.000 euro kunnen realiseren, doordat andere gemeenten wat meer gaan betalen wat wij ook betalen, waardoor je helemaal niet zoveel hoeft te bezuinigen. Ik weet die uitkomst nog niet, maar die druk wil ik er ook wel ophouden richting mijn regiegemeenten.

De voorzitter: De heer De Heer nog een keer.

De heer De Heer: Voorzitter, toch nog een kleine vervolgvraag, even vanuit de behoefte om meer informatie.

Ik begrijp dat als een proces, en dat is ook een stukje onderhandeling in de regio, komt er wel een moment dat wanneer we tot die uitkomst zijn gekomen of misschien net ervoor dat wij daar als raad over worden geïnformeerd middels een rib of een andere manier? Wat kunnen we verwachten?

De voorzitter: De heer wethouder.

De heer Van der Kruijff: Ik denk, op enig moment zal ook weer, en dat geldt hetzelfde voor, in een volgende Perspectiefnota, in het hele proces wat we gaan lopen, ook weer een nieuwe bijdrage in de begrotingspost bibliotheek, met een onderbouwing, bij komen, waar ook een beleidsonderbouwing bij zit, waar de raad bij betrokken kan worden. Als er

tussentijds iets te melden is waar college en bibliotheek denken, op deze manier zouden we het kunnen doen, dan kom ik het u zeker melden.

De voorzitter: Duidelijk. U wordt gedurende het jaar al vaak genoeg lastigvallen met stukken vanuit de P&C-cyclus, waarin dit allemaal terugkomt. Dat volgt elkaar veel sneller op dan dat we nu denken. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dank. Ik weet niet of ik dat aan deze wethouder moet vragen of aan wethouder De Jonge. Kan de wethouder nog reflecteren op de vraag die wij gesteld hebben? Want u triggerde mij ook natuurlijk een beetje, doordat u het over Stedin had. Stedin, dat weten we dat we daar natuurlijk jarenlang dividend van hebben gekregen. Dat staat de laatste jaren op 0. En voorlopig gaat dat waarschijnlijk ook niet meer komen, want de investeringen die zijn zo hoog in Stedin. We hebben natuurlijk best wel veel geïnvesteerd in Stedin. Kunnen wij die aandelen van Stedin niet van de hand doen? Want dan hebben we misschien iets van 245 miljoen op de bank staan.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik denk dat u vooral met collega De Jonge de discussie moet voeren, en daar zal ze straks ook vast dan wel op ingaan, over de nut en noodzaak van dat wij participeren in Stedin. Laat ik het vanuit de financiële kant bekijken. We hebben als Dordrecht op het moment al hele grote reserves. En ik zei net, we leven van reserves. En we moeten naar een structurele balans tussen inkomsten en uitgaven. In dat denken gaat het ons niet helpen om weer welk groot bedrag dan ook op de bank te hebben staan, maar zijn we veel meer gebaat bij een doorgaande inkomstenstroom. En volgens mij valt het met de dividendbijdrage van Stedin de laatste jaren overigens reuze mee. Maar daar zal collega De Jonge wellicht wat beter in geïnformeerd zijn dan ik nu even uit mijn hoofd paraat heb.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dank voor het antwoord. Maar dan krijg ik dadelijk een heel groen verhaal waarom wij juist moeten investeren in Stedin. Maar volgens mij is dat echt iets van het Rijk, want wij investeren ook niet in de ABN AMRO Bank.

De voorzitter: Mevrouw Stolk, u kunt altijd rekenen op een groen verhaal. De wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, of je het groen vindt of niet, maar dat Stedin van het grootste maatschappelijke belang is, dat snappen we allemaal. Dordrecht is op het moment aandeelhouder. Ik zit ook samen met collega De Jonge overigens wel in de bijeenkomst die we via GEVUDO als aandeelhouder hebben in Stedin. En dan is het ook wel heel fijn dat je invloed op dat beleid kunt uitoefenen als Dordrecht. En dat doen we ook over die as. Die kant zit er ook aan. Maar dat zal collega De Jonge wellicht nader kunnen toelichten wat daar de waarde van is. En of dat u overtuigt, gaan we merken.

De voorzitter: En zo is het.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Ik kijk nog even rond. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel. We zaten twee weken geleden, is het ondertussen, bij het VNG Congres. En bij het VNG Congres werd toch eigenlijk wel pijnlijk duidelijk dat de rijksoverheid niet zoveel gaat doen aan de tekorten bij de gemeenten. Dat merkten we allemaal. Terwijl we het dan ook weer horen, en eerdere partijen hebben dat ook aangegeven, dat de rijksoverheid toch wel besluit om miljarden te besteden op een gebied dat niet ten behoeve komt van de Nederlander. Hoe kijkt het college hiernaar? Want we hebben toch te maken met een college dat ook landelijke partijen vertegenwoordigen. Is dit college het daar dan mee eens dat die keuze wordt gemaakt? Staat dit college daar anders in? Hoe moet ik dat zien?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, het college heeft zich nog geen mening gevormd over de nut en noodzaak en wenselijkheid van nationale investeringen in Defensie. Daar hebben we ons echt niet mee bezighouden. Ik kan u wel vertellen dat we het wenselijk zouden vinden om meer geld vanuit het Gemeentefonds te krijgen, omdat dat pijnlijke bezuinigingen als we nu moeten voorstellen voor een deel anders overbodig had gemaakt. Wij denken met de opgave die we als gemeente hebben dat een hogere bijdrage vanuit het Rijk aan de gemeente welkom is. En waar dat geld vandaan komt, dat laten we dan ook maar aan de landelijke partijen. Die vertegenwoordigen wij dan ook weer niet als college.

Mevrouw Pichel: Kleine vervolgvraag.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dit soort keuzes worden dan toch wel gesteund door de meeste landelijke partijen. Anders kan de keuze niet worden gemaakt. Welke invloed zou dan het college verder nog kunnen uitoefenen als college, en daardoor als raad? En als gemeente lopen we er natuurlijk heel erg in vast. En welke inspanning zijn wij daartoe verplicht aan onze inwoner?

De voorzitter: Ik denk dat we er even scherp op moeten zijn, los van of je lid bent van een politieke partij die landelijk georganiseerd is, dat je de mensen die hier gekozen zijn voor deze raad leggen hier verantwoording af voor het bestuur van deze stad. Ik denk dat we wel even die knip moeten maken in het debat, voordat we nu de keuzes van de rijksoverheid gaan neerleggen bij collega's hier in de raad die bij een kabinetspartij zijn aangesloten. De wethouder.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, wij oefenen invloed uit op het Rijk, samen met de andere gemeenten, via de VNG. Ik ben zelf ook in Den Haag geweest, met een heel aantal collega-wethouders van Financiën uit de regio en uit het land, om daarvoor te pleiten. Dat heeft ook effect gehad, want we hebben voor de komende twee jaar veel meer geld gehad en voor de jaren daarna een klein beetje meer geld. En dat zal niet ophouden. We doen dat niet als gemeente individueel. We trekken daarin op samen met de VNG. Op die manier beïnvloeden we. En voor de rest zou ik tegen iedereen hier willen zeggen die lid is van de landelijke partij, als je wil dat je invloed uitoefent, doe dat dan ook over de as van je partij, maar niet over de as van het college.

De voorzitter: Dank, wethouder. Volgens mij was dat hem. U heeft uw spreektijd wel echt volop benut. Dank u wel. Zeer informatief. Met ook een aantal scherpe interrupties. Wethouder Burggraaf. En dat was heel positief. De wethouder.

De heer Burggraaf: Dank u wel, voorzitter. Er is veel gewisseld over het bouwen in onze stad. Het woningtekort is natuurlijk in heel Nederland nijpend, zoals ook in Dordrecht. En daar gaan we morgen uitgebreid bijilstaan. En daar krijgt u ook nog voor de zomer een bouwmonitor van ons. We kunnen daar heel goed het inhoudelijk gesprek verder voeren. Ik kan wel alvast een teaser geven. En dat is dat u zal zien dat de woningbouw in onze stad in de afgelopen jaren onafgebroken weer in de stijgende lijn zit. En de resultaten van alle inzet die we daarop hebben gepleegd, omdat u ons als opdracht heeft gegeven om 11.000 woningen aan planvoorraad te maken, goed op stoom ligt. Maar goed, dat is voor een volgend debat. Voorzitter, voor nu wil ik vooral ingaan op de levendige stad, de gezellige stad, de evenementen, omdat daar moties op zitten. Evenilstaan bij de inkomstenkant, de riviercruise. En de veiligheid van onze stad. Om te beginnen bij de levendige stad. Het doet me erg goed om te horen dat u nog steeds de levendigheid in onze stad en de evenementen zo'n warm hart toedraagt. En dat is iets wat zeer consistent al de afgelopen jaren het geval is. En toch moet je ook in een tijd waarin je gaat ombuigen, gaat bezuinigen bij de evenementen gaan zoeken, waar kan het een onsje minder en toch die evenementen waar we zo trots op zijn met zijn allen in stand houden? Dat doe je allereerst door het vooral samen te doen. Dat is de motie van de Dordtse VVD, M5. Waarin sinds kort ook een evenementenplatform is vanuit de evenementenorganisatoren, wat ook maakt dat we heel goed gezamenlijk kunnen optrekken en waarin de Dordtse VVD aandacht vraagt voor het feit dat er toch wel erg veel regeldruk is. Dat is een feit. Het is ook een feit dat gewoon heel veel daarvan niet lokaal bepaald is, maar gewoon landelijke of Europese regelgeving is, die steeds op ons af blijft komen en inderdaad maar blijft stapelen. Daar kunnen wij helaas lokaal niet heel veel anders op doen dan vooral met elkaar het overleg ingaan en kijken, hoe kunnen we van elkaar dingen lenen?

Kijken, waar zijn we het op een andere manier een keer mee omgegaan? Assisteren als het gaat om ons evenementenbureau wat we hebben. En natuurlijk ook lokaal kijken waar je zorgt dat je niet zelf daar nog eens een keer in gaat stapelen in regeldruk. Of als het gaat om het subsidieproces, kijken hoe kan je bij meerjarige subsidies daar de processen eigenlijk vereenvoudigen en niet elk jaar weer opnieuw dezelfde dingen opvragen? Dat zijn zaken, die zullen we absoluut meenemen in het nieuwe evenementenbeleid wat na de zomer naar u toe komt. En aspecten die in deze motie zitten, kunnen we daarin ook meenemen. Dan het andere aandachtspunt, die vanuit de motie van GroenLinks en volgens mij CDA Dordrecht is meegegeven, als je bezuinigt bij de evenementen, doe het dan slim en ga niet stapelen van bezuinigingsmaatregelen. Dat is iets wat absoluut bij het college ook zeer nadrukkelijk de afweging is geweest. U heeft ook gezien dat er minder bezuinigingen is opgenomen dan in de oorspronkelijke lijst heeft gestaan. En daar hebben we nadrukkelijk gekeken, hoe kunnen we het in een tempo doen waarin je samen met de evenementenorganisatoren ook per jaar kan kijken, hoe kan je he daaraan aanpassen, hoe kan je externe financieringsbronnen vinden? En we ook heel goed hebben gekeken, ga zorgen dat je het niet via de legesverhoging, via subsidie terugdringen, et cetera, een stapeling gaat krijgen. Dat aandachtspunt nog eens een keer in een motie toe oproepen, dat onderschrijven we. Dat kan je nooit genoeg

benadrukken. Maar het laatste dictum dat het college verzoekt om dan de begroting van 2026 aan te passen met een voorstel, dat gaat te ver. Want we staan wel achter de bezuinigingsopgave die we voor evenementen hier hebben opgevoerd voor de komende meerjarenreeks. Alleen we zijn overtuigd dat we in het gesprek vervolgens ook kunnen gaan vormgeven hoe die maatregel dan in een slim mandje vormgegeven kan worden om die stapeling te voorkomen. Die oproep omarmen we. En dat we dat in een goed voorstel met de sector moeten doen, maar om dan met een aangepast voorstel te komen, wij verwachten niet dat dat nodig is. Dat we op een verantwoorde manier deze ombuiging kunnen vormgeven en toch de evenementen in onze stad nog steeds op dat hele hoge niveau vast kunnen blijven houden.

De voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, dank u wel. Het wordt steeds mooier, Kruger.

De voorzitter: Sorry.

Mevrouw Kruger: Ik hoor de wethouder zeggen, we kunnen niet de begroting aanpassen. Het is vooral ook om te kijken naar wat die stapelingen dan zijn. En om dan te zien waar er wel een maatregel niet hoeft te worden genomen of waar we op een aangepaste manier een bezuiniging niet kunnen doorvoeren, omdat dat dan samenvalt met iets anders. En als je de begroting regelrecht gaat uitvoeren naar nu het voorstel, zoals het er ligt, dan krijg je toch een stapeling van kortingen. Omdat de evenementenbranche heeft natuurlijk niet alleen te maken met nu de korting van 10 procent, die er zo meteen opkomt, maar ze hebben te maken met fair pay. Terecht. Dat de lonen stijgen. Ze hebben te maken ... Dat hoef ik u allemaal niet te vertellen. En misschien gaan we dat zo nog ook wel in de commissie daarover hebben. Maar het is wel iets meer nog als alleen maar rekening houden met. Vandaar ook dat verzoek.

Maar goed, u heeft nu gezegd hoe u staat. En misschien komen we nog wel op een ander punt tijdens de commissie. Dank u wel.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

Mevrouw Kruger: Tijdens zo wat ik aan het praten was, denk ik, ik heb eigenlijk geen vraag. Ik wilde alleen wat meegeven.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: Voor deze ene keer dan.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De wethouder alstublieft.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De heer Burggraaf: Voorzitter, dat gesprek gaan we absoluut in de commissie goed met elkaar voortzetten.

De heer Den Heijer: Hierzo.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik wilde de wethouder wel graag een vraag stellen, nog over de motie die hij zojuist beoordeeld heeft van de Dordtse VVD. Waarvoor dank. Ik had nog een verduidelijkingsvraag. Het college stelt namelijk een onderzoek naar deregulering te doen bij de Omgevingsdienst, die zich richt op de regels die in het omgevingsplan opgenomen zijn en bouwactiviteiten. En verwijst voor deregulering bij vergunningverlening inderdaad, zoals de wethouder stelt, naar evenementenbeleid. Waarom kiest het college daarvoor?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Burggraaf: Ik weet niet goed of ik de vraag helemaal goed begrijp. Maar wat ik u net duidde, was dat we zien dat vooral heel veel regeldruk van nationale regelgeving afkomstig is. En dat is iets waar wij niet direct invloed op hebben, anders dan dat evenementenorganisatoren zich goed kunnen verenigen en dat ook aan de kaak kunnen stellen en daarop kunnen reflecteren en zeggen, rijksoverheid, let op, als u dit allemaal doet, dan gaan er allemaal leuke dingen aan ten onder. En dat kan uw bedoeling toch ook niet zijn. En als zij daar vervolgens ook geluid van onze kant op nodig hebben, dan gaan wij dat absoluut ondersteunen en ook onze Haagse invloeden gebruiken om dat goed onder de aandacht te brengen daar. En verder zal u zien in de tweede helft van dit jaar, met het nieuwe evenementenbeleid, dat het een continu aandachtspunt van ons is om te zorgen dat we proberen daar waar er heel veel stapeling is dat we ze helpen, met kennis en ervaring in een evenementenbureau, om ze daarin te ondersteunen.

En anderzijds in onze eigen lokale processen, om te zorgen dat we daar niet zelf ook nog weer een schep bovenop doen.

De voorzitter: De heer Den Heijer nog, voor de laatste keer.

De heer Den Heijer: Is het een rechtvaardige conclusie die ik dan trek dat de wethouder stelt, want ik ken hem inderdaad als warm pleitbezorger ook richting het Rijk om dit soort regels te versoepelen, dat als je snelheid wil hebben in het dereguleren binnen de evenementensector, dat de snelste route daarvoor het evenementenbeleid is? En dat dat zich dan uiteindelijk ook doorvertaalt in hoe de Omgevingsdienst dan ook rondom de vergunningen toetst.

De heer Burggraaf: In het evenementenbeleid stelt u de kaders vast waarbinnen u wil dat de evenementen kunnen acteren. En uiteindelijk zit natuurlijk bij een Omgevingsdienst ook bepaalde veiligheid, het toetsen en dergelijke. Daar zitten bepaalde normeringen aan, waar je niet altijd van af kan wijken. Maar u bepaalt wel daar de uitgangspunten die nodig zijn om een goede evenementenstad te kunnen zijn die faciliterend is.

De heer Den Heijer: Ons beeld is namelijk dat juist bij dat tweede wat u zegt, bij die Omgevingsdienst, dat op die aspecten de grootste stapeling plaatsvindt. We gaan in de

commissie verder om te kijken of we dat binnen de Omgevingsdienst dan ook scherper geformuleerd kunnen krijgen in de motie.

De voorzitter: De wethouder, ter afronding.

De heer Burggraaf: Volgens mij hebben we dan hier dat bruggetje naar de commissievergadering. Die zetten we voort, volgende week. Dan had ik nog even kort de riviercruise. Het beeld wat daar door de Partij voor de Dieren wordt geschetst, herkennen wij absoluut niet. Het feit dat we daar meer riviercruises kunnen laten aanmeren, zou echt zorgen voor gewoon harde inkomsten voor de stad. Daar hebben we ook de sector aan onze zijde gevonden om daarin mee te investeren, als het gaat om goede faciliteiten, ook langs de kades, als het gaat om walstroom. En is daar de beperkende factor vooral eigenlijk de netcongestie. En is toerisme bij uitstek er eentje waar we in de stad nog echt veel meer inkomsten uit kunnen halen, wat de doelen zal ondersteunen die u belangrijk vindt, namelijk bezoek aan musea, aan andere culturele instellingen, onze evenementen, onze horeca en onze lokale ondernemers.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti eerst.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, fijn dat de wethouder over toerisme begint en dat het juist belangrijk is voor onze stad. Ik weet niet of het het juiste moment is, maar ik was eigenlijk een beetje benieuwd naar de motie die wij ooit hebben ingediend, met ook CDA en andere partijen, over de toeristische borden in onze stad. Ik was daar best benieuwd naar, hoever u bent daarmee?

De voorzitter: De heer Wethouder.

De heer Burggraaf: Voorzitter, daar hebben we bij de vorige, ik meen, Kadernota op teruggelegd aan u dat er een aantal verzoeken waren vanuit de raad waar budget voor nodig was en we gegeven de financiële omstandigheden er geen uitvoering aan gingen geven. En dat was ook de motie met betrekking tot toeristische borden. Daar waar het gaat om het meer reclame kunnen maken op evenementen die in de stad plaatsvinden en dergelijke. Tegenwoordig zijn wel deabri's in de bushalte of in de bushokjes, dat was toen nog niet het geval, inmiddels gedigitaliseerd, een aantal. En op die plekken kunnen ook evenementen de aankondiging doen, via Dordrecht Marketing. En zullen we in de binnenstad, vanuit het Binnenstadsbedrijf, ook nog weer eens een keer kijken naar goede verwijzing binnen de binnenstad zelf. Maar verder gaan we geen extra investeringen doen in toeristische borden verwijzing, omdat daar het budget niet voor is. Dat hebben we bij, ik meen, de vorige Kadernota in een lijst van maatregelen aan u teruggekoppeld.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Toch nog het even wat scherper maken. Want de wethouder heeft het in het algemeen over inkomsten voor de gemeente. In onze bijdrage hebben wij het heel specifiek gehad over twee problemen. A, de luchtkwaliteitsimpact van cruiseschepen, en welke maatregelen je zou moeten nemen die geld kosten om daar dan

weer mee om te gaan. En twee, dat we betwijfelen wat in de stukken staat, dat riviercruisebezoek voor toeristenbelasting zorgt, omdat die mensen niet in een hotel slapen, maar op het cruiseschip zelf. Misschien kan de wethouder daar nog op reageren, maar anders dan voeren we het gesprek verder in de commissie.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Burggraaf: Het is goed dat u ze nog even zo scherp maakt. Die kan ik zeker adresseren. Het eerste punt gaat om de luchtkwaliteit. Daar is de sector zich zeer van doordrongen en hebben we ook een eigen agenda om enorm te gaan verduurzamen daarin en in de roadmap naar zo emissiearm mogelijk te komen. En zij realiseren zich ook heel goed dat ze die agenda nodig hebben om te kunnen blijven aanmeren in onze steden. Want alle steden zullen die leefbaarheidseisen aan de riviercruise stellen. Dat zullen wij ook vanuit Dordrecht doen. Dat maakt ook dat je ziet dat ze heel veel gebruikmaken van walstroomfaciliteiten en we daar ook een agenda op hebben in Dordrecht om die weer verder te moderniseren en de capaciteit te vergroten. Dat is één. Het tweede punt, klopt, riviercruise zal niet zo snel logiesheffing bijdrage opleveren, maar vooral het liggeld die ze betalen aan de gemeente. Dat is de opbrengstenkant. De andere kant is dat aantoonbaar is, daar hebben we ook een programma op gemaakt, dat we zeggen, u mag hier aanmeren, maar dan moeten ook minstens zoveel van de toeristen hier ook echt een programma in de stad komen doen. Daar hebben we nu inmiddels ook met ondernemers in de binnenstad, met het museum, culturele instellingen een werkgroep op touw staan, om met elkaar echt gericht programma's te gaan maken, zodat daarmee ook echt omzet in de stad terechtkomt. Naast het feit dat ze een keer op een terras zitten, een keer de winkel ingaan.

Als ik vaak bij winkeliers langskom, dan hoor ik geregeld dat ze toch echt wel een keer een jurkje in de winkel komen kopen of een kopje koffie of een aandenken, et cetera. En dan als laatste, in dit stuk zit inderdaad ook een stijging van de logiesheffing. Maar dat is meer een langetermijneffect. En dat betekent echt dat we eerst ook vooral hotelcapaciteit moeten uitbreiden. Het is een breder kopje dan alleen riviercruise. Op de lange termijn zeggen we ook, blijvend investeren in nog meer toerisme naar de stad halen. Maar dat is iets van een wat langere adem, want een hotel heb je niet van vandaag op morgen er staan.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

De heer Groenewege: Voorzitter.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, even aansluitend op de heer Groenewege. Want de wethouder heeft het over het meer verduurzamen van die cruiseschepen. Maar ik zou dan graag willen weten hoe snel dat dan gaat? Want we kunnen nog niet eens de waterbussen elektrisch laten varen.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Burggraaf: Voorzitter, zoals ik zei, daar waar het in onze invloedssfeer ligt als gemeente, is dat door te zorgen dat je walstroomfaciliteiten hebt. Zodra een schip aanmeert, dat dan vervolgens ze gewoon op stroom kunnen en daarmee geen uitstoot hebben in de stad zelf. Als het gaat om het varen van de schepen, daar zit een hele lange ontwikkelagenda op, die in Dordrecht sowieso van belang is voor eigenlijk al de scheepvaart wat over onze rivieren komt. Want je kan eigenlijk wel stellen dat we hebben natuurlijk een prachtig rivier. Die geeft enorme kwaliteiten, ook voor de toeristische aantrekkelijkheid. Maar als je er vanuit schone lucht perspectief naar kijkt, is dat de binnenvaart en de scheepvaart ook een grote bijdrage levert aan de fijnstofuitstoot in de stad. Daar zit absoluut voor onze stad ook een belang in om die naar beneden te krijgen. Dat is vooral nationale, Europese regelgeving die daarop moet sturen. In ons economisch programma hebben we daar ook een programma op, waarin we de bedrijvigheid die in onze regio zit, begeleiden om innovatieprogramma's op te starten, om sneller naar alternatieve brandstoffen en alternatieve motoren te komen die minder fijnstof uitstoten. Maar uiteindelijk is het vooral iets wat vanuit nationaal en Europese regelgeving en subsidies en dergelijke gestuurd wordt.

De voorzitter: Mevrouw Kruger nog.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, een verduidelijkende vraag. Want hoorde ik de wethouder zeggen dat er een verband was tussen de cruiseschepen en hotelgelegenheden? Want volgens mij, een cruiseschip blijven mensen op slapen. Die gaan niet zo gauw naar een hotel. Ik snap die combinatie niet, meer cruiseschepen en het uitbreiden van de hotels.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Burggraaf: Voorzitter, ik begrijp dat u dat niet begrijpt. En ik probeerde uit te leggen dat deze inkomstenpot, die hier is gezet, vooral op het toeristisch beleid zit, wat één poot heeft, en dat is riviercruises. Dus via liggelden. En daarnaast, hebben we gezegd, zien we ook nog heel veel potentie in nog meer toerisme naar onze stad halen, maar dat is via hotelovernachting of bed & breakfast, et cetera. En dat zit nog niet in de meerjarenreeks die u nu ziet. Misschien pas op het eind van die meerjarenreeks een klein beetje inkomsten aan verwerkt. Want dat is echt iets, voordat je een hotel er weer bij hebt, ben je zo twee, drie jaar verder. Maar dat is wel degelijk ook het gezamenlijke spoor, zowel op de riviercruise als op de dagjestoeristen als op de overnachtingstoeristen in de reguliere branche.

De voorzitter: Dan nog de heer Groenewege. En dan hebben we echt zoveel hierover gesproken, dan kunnen we wel door. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Fijn. Dank u wel. Het valt mij op dat de inkomsten van de riviercruises zijn al wel voor volgend jaar ingeboekt, maar de verduurzaming is nog een langetermijntraject. De bewoners die eraan wonen, die zitten voorlopig nog in de rook. Maar de wethouder zegt, we willen wel leefbaarheidseisen stellen. Is voor mij persoonlijk voor het eerst dat ik dat hoor. Waar kan ik dat vinden of kan de wethouder dat voor de commissie nog daar wat informatie over toesturen?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Burggraaf: Voorzitter, ik zal daar in de commissie wat nader over kunnen uitweiden. En de concrete winst of de manier waarop we dat kunnen sturen, nogmaals, is walstroom. Zorgen dat we walstroom hebben op de plek waar de schepen aanmeren, want dan hoeven ze op dat moment de motoren niet te laten draaien, maar kunnen ze gewoon van elektriciteit gebruikmaken.

De voorzitter: Mooi. En u bent volgens mij ook door uw spreektijd heen.

De heer Burggraaf: Maar dan heb ik nog een laatste, sorry voorzitter, om niet Beter voor Dordt tekort te doen. Want die hebben wel degelijk een hele belangrijke motie. Excuus, dat ik daar mijn tijd niet goed op in de gaten heb gehouden. En dat was de digitale veiligheid voor de stad. Ik zie overigens ook door VSP, volgens mij, erbij staan. Klopt dat? Ja. Erg goed dat hier aandacht voor gevraagd wordt. De veiligheid in onze stad is tegenwoordig niet alleen in de fysieke omgeving, maar absoluut ook daar waar het gaat om onze digitale wereld. En dat kan echt niet genoeg aandacht krijgen. In die zin omarmen we deze motie. Tegelijkertijd vraagt u in dit aan het college om nu al een aantal dingen te gaan uitvoeren. En we hebben een notitie al op de rit staan om na de zomer naar uw raad te sturen. En dat hangt ook samen met het feit dat het VNG en de rijksoverheid bezig zijn om juist op die digitale strategie het vanuit Nederland veel meer te gaan centraliseren, omdat je daarmee veel krachtiger op die digitale veiligheid ook kan opereren. Ik zou eigenlijk de oproep willen doen aan de beide partijen om absoluut een motie in te dienen. En zou ik willen aanmoedigen om daar als raad ook duidelijk te laten zien dat u het belangrijk vindt.

Maar nog iets om te bouwen om de tijd te geven om na de zomer, ook mee oplopend in de nationale ontwikkelingen, uit te leggen hoe we daar dan in Dordrecht handen en voeten aan gaan geven. Dat was hem, voorzitter.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Even over dat laatste punt, over die motie over dat digitale gebeuren. Want ik heb een kleine expert bij mij in de fractie zitten, dat mogelijk dat niet kan in verband met een gelijk speelveld binnen de EU. Er schijnen nog wat haken en ogen aan te zitten dat dat niet zomaar kan, zoals het nu wordt gevraagd. Kan de wethouder dat meenemen?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Burggraaf: Daarom, voorzitter, mijn oproep zou zijn, richting de motie indieners, om eens te kijken, hoe kunt u wel dit belang onderstrepen en zeggen dat we er actie op moeten ontnemen, maar het college de vrijheid geven om daar na de zomer goed op terug te kunnen komen, zodat we, precies wat u noemt, mevrouw Koene, dat soort aspecten kunnen duiden, maar ook gewoon de nationale en Europese ontwikkelingen erin en hoe we ons daartoe gaan verhouden. En dan kunnen we ook terugkomen op de wijze waarop u als raad vervolgens ook de vinger aan de pols kan houden. Want daar roept u ook in de motie toe op. En dat lijkt me echt belangrijk. Want het is toch nog steeds dat de digitale omgeving wordt steeds belangrijker, maar we vergeten vaak dat

dat absoluut steeds belangrijker wordt en daar onze veiligheid ook een belangrijke rol van ons als overheid vraagt.

De voorzitter: Duidelijk. Ik zag ook bij de beide andere fracties instemmend geknik. Volgens mij gaat dat wel lukken. Dank, wethouder Burggraaf. Dan is het woord aan mevrouw Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Dank u wel, voorzitter. De voorliggende Perspectiefnota vraagt om stevige keuzes van deze raad. En ik snap dat dat ingewikkeld is, met name als het gaat over het sociaal domein, onze kwetsbare inwoners. Maar in deze Perspectiefnota eigenlijk meer in het bijzonder op de Wmo. En om de context een beetje te kunnen schetsen, zeker na alles wat ik gehoord heb in deze raad, geef ik u graag wat cijfers mee. In 2026 geven we 10 miljoen uit aan hulpmiddelen en vervoer, 15 miljoen aan huishoudelijke ondersteuning, 15 miljoen aan individuele begeleiding, 5 miljoen aan dagbesteding en 3,2 miljoen aan het pgb binnen de Wmo. Dit alles bij elkaar telt op tot ongeveer 50 miljoen euro. En dan denk je dat dit het allerbelangrijkste is. Maar als ik het dan heb over, waarom moeten we ingrijpen in de Wmo, dan gaat het er eigenlijk vooral om dat we op dit moment ongeveer 10.700 unieke cliënten hebben binnen de Wmo. Dat de Drechthopper 220.000 ritten per jaar rijdt. Dat de huishoudelijke ondersteuningsindicaties 4.500 tellen. Dat we 4.400 cliënten hebben die gebruikmaken van de Drechthopper. Individuele begeleiding 1.900 cliënten. En zo kan ik nog een heel rijtje afdraan.

We hebben de mensen niet. En we kunnen het blijven hebben over of het sociaal of asociaal is om in te grijpen in de Wmo. Maar ik zeg hier echt recht vanuit mijn hart, we zijn asociaal als we niets doen. Want wat er gebeurt, is dat de druk op de zorg alleen maar verder toeneemt, dat we geen mensen hebben die de zorg kunnen leveren en dat kwetsbare inwoners in onze stad moeten wachten op noodzakelijke hulp om mee te kunnen doen in deze samenleving. De Wlz drukt steeds verder terug. Steeds verder wordt die uitgekleeft, worden voorzieningen niet meer gedekt vanuit de Wlz, niet meer vanuit de Zorgverzekeringswet. En iedereen komt terecht bij de Wmo. Wat doen we op het moment dat wachtlijsten niet langer 11 weken zijn, maar 20 weken of langer? Wie helpen we dan eerst? En om die keuze te kunnen maken en om hem aan de voorkant te maken, zodat we niet in een situatie komen waarin we er geen grip op hebben, stellen we voor om een aantal maatregelen in te voeren, zodat we mensen vragen om bij te dragen naar draagkracht. Wat kun je zelf, wat kan het netwerk en wat kun je bijdragen, financieel, wat kun je dragen in een financiële bijdrage? Want het Rijk heeft het ons niet makkelijk gemaakt. Mensen betalen 21,50 euro per maand voor een Wmo-abonnementstarief, ongeacht hoeveel indicaties ze gebruiken. Terwijl mijn simpele rekensom van net laat zien dat per unieke gebruiker van de Wmo de kosten ongeveer een kleine 5.000 euro per jaar zijn. Het is niet houdbaar. Dat is waarom wij maatregelen voorstellen om algemene voorzieningen in te voeren, zodat we ...

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, tot op zekere hoogte kan ik de portefeuillehouder heel goed volgen. Maar dan rest mij wel de vraag, die hulpvraag is er. Die neemt niet af. En u

geeft terecht aan, we kunnen überhaupt die hulp niet aanbieden, omdat we weinig personeel hebben of niet voldoende personeel hebben. Maar degene die die hulpvraag heeft, die blijft. Die blijft ook toenemen. En u zegt, dan moeten zij ook in hun eigen netwerk, mantelzorg, et cetera een beroep op doen. Tot op zekere hoogte zal dat ook wel zo gaan. Maar hoe rijmt dat überhaupt met die hulpvraag die continu blijft toenemen? Dat is niet aan regels onderhevig. Ik ben even benieuwd. We kunnen wel zeggen, we gaan bezuinigen en dan hopen dat er minder aanbod is. Maar ik probeer dat even te duiden. Ik begrijp het niet helemaal.

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw Van Benschop: Dank voor deze vraag. Er zijn eigenlijk twee vormen van Wmo. Je hebt de maatwerkvoorzieningen. Dat zijn de voorzieningen die ik net opnoemde. Daar vraagt iemand een indicatie aan bij de GR Sociaal, in ons geval. En die krijgt dan via die indicatie de hulp die gevraagd is. Dat vraagt ook iets van keukentafelgesprekken, indicatiestellingen, herindicaties, noem het hele verhaal maar op wat daarbij hoort. En voor mensen met een zwaardere hulpvraag, wil je dat systeem ook houden zoals het is. Daar zijn we het helemaal over eens. Maar er zijn ook mensen die bijvoorbeeld één keer in de twee weken gebruikmaken van huishoudelijke ondersteuning, een uurtje. En dat is gewoon om, letterlijk zoals het is, ondersteuning. Dat valt niet meer echt onder zorg, maar onder ondersteuning.

Wat wij voorstellen, is om daar een algemene voorziening voor te maken, waar alleen een lichte toets afdoende is. Dan hoeft er geen keukentafelgesprek, geen indicatiestelling. Dan is het een lichte toets, waarbij we de inwoner vragen om daar een eigen bijdrage naar draagkracht te betalen, want daarom hebben we het sociaal fonds, kom ik zo meteen op, om daaraan bij te dragen financieel, voor zover mogelijk. Daarmee houden we aan de ene kant de financiën enigszins beperkt, want bezuinigen doen we niet, we geven minder uit, want de kosten blijven stijgen. En aan de andere kant zorgen we er ook voor dat mensen in gesprek zoeken naar andere mogelijkheden dan direct de weg richting de Wmo-indicatie te zoeken. Dat is wat we hiermee beogen en dat is hoe we willen voorkomen dat we geen grip hebben op wat er dadelijk aan wachtlijsten ontstaat en dat mensen geen zorg meer gaan ontvangen. Dat neemt niet weg, en dat is in de raad ook meerdere keren, ik ga denk ik weer verder, voorbijgekomen, en dat is ook geheel terecht, dat als je verschillende maatregelen neemt binnen de Wmo of in ieder geval op het sociaal domein dat daar een stapelrisico zit. Dat kan betekenen dat mensen op verschillende plekken een bijdrage moeten gaan betalen, waardoor op een gegeven moment die kosten gewoon de pan uitrijzen. Dat is de reden dat dit college heeft voorgesteld om een sociaal fonds in te stellen. Dat is geen incidenteel geld. Dat is structureel en loopt ook structureel mee in de begroting, met de ombuigingen die we nu voorstellen. Dat fonds moet nog vorm krijgen. Dan kom ik op de motie. Tenminste wat we weten, is dat we het in willen zetten voor de mensen in een kwetsbare positie, ten behoeve van de maatregelen die we invoeren. Maar er ligt een motie van, ik heb alle plaatjes erop staan, ik moet even schuldig blijven van wie die precies is, CDA ChristenUnie/SGP, VVD, VSP. Dat was het, geloof ik. Die vraagt om in uiterlijk het eerste kwartaal van 2026 met een uitgewerkt voorstel te komen. Dat is echt te kort. 2026 willen we gebruiken om juist uit te vinden van, hoe kunnen we dat sociaal fonds inzetten? Welke kaders moeten we dan stellen? En ook met dat voorstel naar de raad komen, om

met de raad dat fonds vast te stellen. Of in ieder geval de kaders vast te stellen waarbinnen we dat fonds kunnen besteden.

Mevrouw Pichel: Voorzitter. Deze kant.

De voorzitter: Mevrouw Pichel, gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Een beetje een vervolgvraag eigenlijk wat de heer Gündogdu net zei. Want eigenlijk als Forum voor Democratie zeggen we ook, niet te veel mensen pamperen, maar vooral zelfstandigheid en zorgen dat mensen het zelf kunnen doen. En daar waar ze het nodig hebben natuurlijk wel zeker ondersteunen. In dat opzicht kan ik de wethouder helemaal volgen. Aan de andere kant snap ik ook de vraag van de heer Gündogdu om te zeggen, maar die hulpvraag is er wel. En gewoon korten, hoe gaat dat helpen? En ik merk toch wel dat we in de commissies, en dan kan ik niet de eer naar mezelf toe trekken, want het was eigenlijk vooral Nick Bootsman van GroenLinks die heel erg heeft gekeken naar niet zomaar korten, maar vooral kijken, waar kun je optimaliseren en waar kun je het slimmer doen, hoe kunnen we slimmer geld gaan besteden waar we het nu eigenlijk weg laten vloeien? En mijn vraag aan de wethouder is, is er al iets te delen om er ook op die manier naar te kijken of hoort dat inderdaad verder nog bij de uitwerking die dan nog moet gaan komen?

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw Van Benschop: Een van die dingen is, door niet langer iedereen richting een indicatie van de GR te sturen, maar ook om met een lichte toets mogelijk te maken dat mensen wel sneller ondersteuning kunnen krijgen. Dat heeft ook een positief financieel effect, omdat je aan de andere kant minder duurdere maatwerkvoorzieningen inzet. Maar dat is een van die dingen hoe je slimmer sneller kunt ingrijpen, meer kunt vragen van mensen hun eigen netwerk, voor zover ze dat hebben, en de financiële draagkracht. En toch ondersteuning kunnen blijven leveren aan de mensen die het meest kwetsbaar zijn of in de meest kwetsbare positie zitten. Dat onderschrijf ik alleen maar. Dat gaan we in '26 nog veel verder uitwerken.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Laat ik beginnen met te zeggen dat ik het een heel krachtig betoog van de wethouder vind. En nu verder op de motie die het CDA heeft ingediend, die ook op sympathie van ons kan rekenen. Tegelijkertijd zitten we ook nog een klein beetje in een dilemma. Want u zegt, deze termijn gaat voor mij iets te snel. En tegelijkertijd is dat ook voorwaardelijk in de motie opgenomen, dat dat pakket er wel moet liggen voordat ook die maatregelen genomen gaan worden. En we zouden het zelf wel prettig vinden dat we met beide zaken eigenlijk tempo kunnen maken, zodat ze gelijk oplopen met de rest van de bezuinigingen. Hoe kijkt de wethouder daarnaar?

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw Van Benschop: Dat ben ik helemaal met de heer Den Heijer eens. Dat is ook waarom alle maatregelen op de Wmo, met uitzondering van de Drechthopper, daar kom ik zo op terug, pas in '27 ingaan. Juist omdat we willen dat dat gelijktijdig oploopt. Zowel de uitwerking van de maatregelen als de uitwerking van het sociaal fonds, zodat het allebei in '27 ingezet kan worden. Daarom wat dat betreft ondersteun ik deze motie helemaal, alleen de termijn is te kort. Wat betreft het tweede bulletpoint kan ik hem helemaal ondersteunen. Ik realiseer me dat voor de Drechthopper de maatregel wel al in '26 ingaat. En dat is waarom ik in ieder geval wil toezeggen dat ik uit ga zoeken of we daar een tijdelijke oplossing voor kunnen verzinnen, zodat we voor '26 een tijdelijke oplossing hebben en vanaf '27 structureel met dat sociaal fonds aan de gang kunnen. Dan was er nog een motie ...

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, ook namens onze fractie dank aan de wethouder voor dit betoog. We horen over voorzieningen die aangepast worden, zodat ze meer inkomensafhankelijk worden en meer naar draagkracht. En dat steunen we, die gedachte. Een zorg die bij ons wel leeft, is het dan ook straks allemaal uitvoerbaar?

Zeker wanneer dat zaken inkomensafhankelijk worden van de afgelopen jaren, wanneer dat in commissies werd besproken, heb ik maar al te vaak ook teruggehoord, ja maar uitvoerbaarheid. Zeker wanneer we het hebben over, niet alleen bij de Wmo aan de kant van de zorgaanbieders dat er tekorten zijn, maar ook in de ambtelijke organisatie. Is dat een zorg die de wethouder bij ons kan wegnemen?

Mevrouw Van Benschop: Ja, dat denk ik wel. Inkomensafhankelijk kan niet. Dat mag ook niet. We kunnen wel een eigen bijdrage vragen. En ik neem dan even een voorschotje op wat we in '26 willen gaan uitwerken, en eigenlijk komend jaar ook al een beetje, als het gaat over het sociaal fonds. Maar je zou dan kunnen denken aan dat je extra minimaregelingen toevoegt, om mensen die onder een bepaalde grens vallen te compenseren voor die eigen bijdrage. Je kunt hem nooit inkomensafhankelijk maken. Dat staat de wet niet toe. Wat vanuit de SP werd aangegeven met de maatwerkvoorzieningen, daar ligt wel de ambitie om inkomensafhankelijk een bijdrage te rekenen. Maar goed, die belofte hoor ik al vanaf 2024. Toen zou die ingevoerd worden. We zijn nu in 2025 en hij moet ingaan in '27. Ik moet het nog maar zien. Maar de toets die we doen, is heel licht, omdat we alleen hoeven te toetsen of iemand boven of onder een bepaald inkomen zit. Het gaat niet over een glijdende schaal of iets dergelijks. Het maakt juist de bureaucratische rompslomp, noem ik het dan maar even, minder. Het maakt het een lichte toets, waarmee we makkelijker zorg en ondersteuning in kunnen zetten, en wanneer nodig ook weer af kunnen schalen.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Korte vervolgvraag. De draagkracht veronderstelt een beetje of geeft de suggestie dat het voor heel veel verschillende mensen verschillende bedragen zijn. Dat is niet, zoals ik begrijp. Er is één tarief, één bijdrage. En zoals ik het begrijp, dat is even een verduidelijkende vraag, voor de groep die dat niet aankan, daar is compensatie. In die zin twee categorieën?

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw Van Benschop: Ja, dat klopt. Via het sociaal fonds, wat door de raad moet worden vastgesteld. Dit is even mijn top of mind dat ik denk, zo zou je het kunnen doen.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Een vervolg daarop. Omdat de discussie dan inderdaad op die zorg zit en bij onze fractie zit ook een zorg bij mensen die niet onder de bekende groep van kwetsbaren valt, maar bijvoorbeeld wel gewoon een ongelooflijke tegenslag in het leven kunnen hebben, terwijl ze altijd hun eigen boontjes hebben gedopt. Maar als die te maken krijgen met de opstapeling, bijvoorbeeld binnen de Wmo, waar u het zojuist over heeft, ziet de wethouder dat risico ook? En is zij bereid om dat dan ook mee te nemen in de uitwerking van het fonds?

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw Van Benschop: Zeker. Kwetsbaar moeten we definiëren. Iemand die nu niet kwetsbaar is, kan door verschillende maatregelen die stapelen wel ineens kwetsbaar worden. Daar hebben we absoluut oog voor. Dan heb ik nog de motie van ...

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: Excuus. De heer Gündogdu. We gaan wat doen aan dat spreekgestoelte, want ik kan u precies net niet zien. Gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Een beetje naar achteren. Kijk. Voorzitter, mag ik een vraag stellen? Voorzitter, ik ben toch even benieuwd. Nu geeft de portefeuillehouder, althans houdt een warm pleidooi voor deze ombuiging. En dat begrijp ik volledig. Maar het moment verbaast me wel. Als wij met zijn allen weten dat de budgetten voor het sociaal domein al jaar en dag eigenlijk zodanig hoog zijn dat het niet meer verantwoord is om dat überhaupt uit te geven, waarom heeft u dan tot nu toe gewacht, totdat deze Perspectiefnota is verschenen? U had ook eerder bij ons aan de bel kunnen trekken. Ik heb daar in ieder geval nooit iets van meegemaakt.

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw Van Benschop: Naar mijn weten ben ik hier al drie jaar mee bezig. Ik heb eerder een Wmo-verordening door de raad laten gaan, waar ik hetzelfde pleidooi heb gehouden. We moeten iets doen aan de toegang. De raad heeft daar ook wat keuzes in gemaakt, maar die waren nog beperkt. Bij de vorige Perspectiefnota hebben we als enige vanuit de Wmo een aantal bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd, met goedkeuring van de raad. Om te zeggen dat we er nu pas mee beginnen, dat is niet zo. Maar de raad heeft ook duidelijk aangegeven een integrale afweging te willen maken op een totaalpakket aan ombuigingen. Dan vind ik het niet gepast om halverwege een jaar toch met een Wmo-verordening te komen, waar ik allerlei maatregelen in voorstel. Er zijn

verschillende momenten geweest. Maar dit is het totaal moment, waarin u met elkaar kunt wegen of dat passend is binnen het totaalpakket.

De voorzitter: Het is prima hoor, maar de discussie wordt nu een beetje gratis. We hebben het hier over de Perspectiefnota. We moeten ook vooruitkijken. En als we gaan kijken, waarom allemaal niet eerder en anders en beter, daar schieten we in dit debat ook niet mee op. Mijnheer Gündogdu, laatste keer.

De heer Gündogdu: Voorzitter, ik ben het toch niet volledig eens. Kijk, deze wethouder, en ik weet hoe betrokken zij is, bij het sociaal domein in ieder geval, maar als dit niet alleen überhaupt deze periode, maar ook de vorige periode zo hoog heeft gespeeld en heel veel geld eigenlijk heeft weg doen vloeien, dan vraag ik me oprecht af dat u dan op een gegeven moment concreet met een voorstel richting de raad had moeten komen om te zeggen, luister eens, we gaan helemaal niet wachten totdat er ombuigingen zijn. Ik heb nu jullie hulp nodig en dit is concreet mijn voorstel.

De voorzitter: Wethouder, u mag er antwoord op geven hoor, maar daarna gaan we deze echt afkappen.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, het enige antwoord wat ik er nog op kan geven, is dat we verschillende commissievergaderingen hebben gehad waarin we met stellingen hebben gewerkt, om te kijken welke keuzes de raad zou willen maken, omdat dit probleem al speelde. Dat is 2,5 jaar geleden. Veel eerder dan dat had ik het niet kunnen doen, want toen zat ik nog op uw plek. Als we dan kijken naar de scootmobiel motie, dan begrijp ik deze vraag, met name als ik in de motie zie dat het ook gaat over de deelscootmobielen. En de deelscootmobielen vallen niet binnen de maatregel, als er een scootmobiel is, geen gebruik van de Drechthopper. Dat is één. De deelscootmobiel is meer zoals de Green Wheels of hoe u het wil zien. Zoals we autodeelvervoer hebben, kan dat met scootmobielen ook. En daarbij is dat, dat is blijkbaar ook niet helemaal duidelijk, steek ik hand in eigen boezem, uit Perspectiefnota gebleken. Maar in deze maatregel hoort ook dat dit niet geldt voor binnen. Ik moet het goed zeggen. Ik moet even niet in de ontkenning, want dan gaat het fout. Deze maatregel, die wij voorstellen, geldt alleen binnen Dordrecht. Niet buiten Dordrecht. Als iemand een scootmobiel heeft, dan kan hij binnen Dordrecht geen gebruik maken van de Drechthopper, daarbuiten wel. En dan is er ook altijd nog de valies om gebruik van te maken. En als het gaat over noodgevallen of maatwerk, dan is dat altijd mogelijk. Dat doen we nu ook al. Namelijk het ziekenvervoer waar vaak over gesproken wordt, hoort niet in de Wmo. Die zit in de Zorgverzekeringswet. Die zat in de Wlz. Is daar allemaal uitgeduwd. En wij hebben hem opgepakt. Maar formeel hoeven we dat vanuit de Wmo niet te doen. Dat doen we wel, omdat het bijdraagt aan het mee kunnen doen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik wil de wethouder vast bedanken voor deze eerste beantwoording. En dat geeft me ook nog wel wat huiswerk. Dat ga ik dan ook nog eens netjes doen. Ik wil wel even meegeven, de motie gaat niet over de deelscootmobiel. Hij gaat echt alleen over de scootmobiel.

De voorzitter: Duidelijk. Dank. Nemen we mee.

Mevrouw Van Benschop: Mijn tijd is op. Ik heb nog een motie.

De voorzitter: Die doen we dan wel. Komt u maar.

Mevrouw Van Benschop: Wat fijn. De dementievriendelijke gemeente. Ik begrijp deze vraag, want het is een groeiende groep ouderen, en helaas ook jongere mensen, die hiermee geconfronteerd worden. Het advies vanuit het college is in ieder geval om dit te ontraden. En dat heeft te maken met dat we een integrale visie sociaal domein hebben. We werken daar aan een integrale toegang, een integrale dienstverlening voor al onze inwoners. En we doen ook echt veel op dit gebied. Dat nemen we mee in beleid.

Zo doen we al jaren mee aan de dementiescan van Alzheimer Nederland. We faciliteren verschillende initiatieven van laagdrempelige ontmoeting, respijtzorg, maatwerk, dagbesteding. Maar we doen ook mee aan de verlengde keten dementie met onze partners Salios. We doen dingen voor mantelzorgers, met naasten die geconfronteerd worden met dementie. We doen op een heleboel manieren al hier onze bijdrage. En de reden dat we hem echt ontraden, is omdat we anders moeten gaan toewerken naar een keurmerk, noem ik het maar even, wat om een apart plan van aanpak vraagt, wat niet past binnen de maatregelen die wij nu nemen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ook hier geef ik toch even iets mee. Ik denk dat nog de versie van gisteren nu besproken wordt. We vragen nu niet meer om een keurmerk. Dat geeft voor nu niet. Maar als we in de commissies dan maar de goede bespreken. Dan vind ik het verder helemaal goed.

Mevrouw Van Benschop: Prima.

Mevrouw Van Vugt-Roose: En ik zou wel nog willen vragen, is het mogelijk om de resultaten van zo'n scan ook te delen met de raad?

De voorzitter: Wacht even, ik denk mevrouw Stolk op hetzelfde thema. Pakken we die meteen even mee. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik denk inderdaad dat het de oude versie nog is. Maar weet je, het is nu te warm. En laten we dat vooral benutten in de commissies om dat verder uit te diepen.

Mevrouw Van Benschop: Graag.

De voorzitter: En zo gaan we het doen. Mooi. Dank.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter. Hier.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik heb nog een vraag. In de woordvoering noemde ik de jeugdstrategie. En ik ben benieuwd hoe de wethouder daar tegenaan kijkt.

De voorzitter: Jeugdstrategie.

Mevrouw Schnabel: Jeugdstrategie. Daar heb ik het in mijn woordvoering over gehad. Dat is een strategie, maar ik snap, het is warm, die in meerdere gemeenten wordt toegepast. En wij stelden voor om dat als onderdeel van Glansrijke Toekomst op te nemen.

Mevrouw Van Benschop: Excuus, daar heb ik een ambtelijk advies op, en dat ligt daar.

De voorzitter: Zullen we deze in de commissie meepakken? Ja. Doen we het zo. Top. Mooi. Dan nodig ik wethouder Van der Linden uit.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Ik heb ook in ieder geval een vraag gehoord en een motie. De motie doen we als eerste. Cultuur, Onderwijsmuseum. Een aantal van u heeft opmerkingen gemaakt over, zijn bezuinigingen of ombuigingen niet te zwaar of kunnen we ze wel dragen, onder andere voor de sector cultuur. Ik denk dat we het daar in de commissie verder over gaan hebben. Deze motie is het meest concreet wat u nu voorlegt. Vraagt om op korte termijn, in nauwe samenwerking met het NOM, het gesprek aan te gaan met het ministerie van OCW. Dat kunnen we gewoon toezeggen, want dat heb ik namelijk vrijdag, dat gesprek. Dat is niet voor de eerste keer dit jaar. Ik heb het al eerder gehad. We zijn op zich in gesprek. En ons is ook wel duidelijk geworden, dat heeft u misschien ook gezien 2 weken terug, dat op zich in de Kamer een Voorjaarsnota is vastgesteld, waarin de subsidie voor het NOM wordt stopgezet. Maar dat gesprek gaan we voeren. En dat doen we vrijdag. Daar kan ik over terugmelden. In de vervolgbolletjes bij het dictum worden een paar dingen gezegd waar je een politiek oordeel over zou kunnen hebben, waarvan je je af moet vragen, hoever moet je gaan? Want wie is verantwoordelijk voor het museum? Het Rijk heeft een wettelijke taak, een collectietaak. Die hebben wij niet. Ik vind het ook niet zo gek dat je het Rijk dan aanspreekt op het mogelijk maken van het voortbestaan van die collectie, bijvoorbeeld in een museum. Wij zijn van onze kant altijd heel royaal geweest met 4 ton per jaar, die we ook geïndexeerd hebben. Het Rijk heeft al een aantal jaren een beetje teruggeduwd op dat bedrag. Daar zijn overwegingen bij. Maar daar moeten we het denk ik even over gaan hebben in de commissie, hoever u die verantwoordelijkheid zou willen laten gelden. En in principe wat we dan bespreken aanstaande vrijdag kunnen we betrekken bij het commissiedebat. Dat laatste bolletje is niet zo ingewikkeld. Dan ga ik even naar de vraag die gesteld is over de Wegennota. Die kwam helemaal uit het Blauwe hinein. Was niet aangekondigd of wat ook. Maar ik heb eventjes snel gekeken. Kijk, wat we doen met de Wegennota is per 4 of 5 jaar, in deze periode is het '21-'25, in een soort meerjarenplanning uitleggen hoe wij de wegen gaan beheren en onderhouden, welke kosten we daarbij maken, welke wegen we dan beetpakken. Dat doen we meestal in een meerjarenplanning, die we ook in de begroting hebben opgenomen. En in de begroting voor dit jaar staat ook gewoon voor '26, '27 en '28 een bedrag opgenomen. En bij elke Perspectiefnota buigt dat bedrag een beetje om. Soms een beetje omhoog, soms een beetje naar beneden. Dat hangt soms af van subsidies, soms ook van keuzes in de programmering, want sommige projecten zijn nog niet klaar, andere projecten heb je misschien wat te weinig capaciteit voor. Dat schuift altijd een beetje. Dat doen we ook

met kademuren, dat doen we ook met riool, dat doen we ook met openbare verlichting. Er zijn zo een aantal van die programma's die altijd een klein beetje meebewegen door de jaren heen. Voor het volgend jaar en de 2 jaren daarna weten we globaal wat we willen. Wat we meestal om de 4 of 5 jaar doen, is daar even een beleidsmatige strik omheen leggen. Het is niet erg dat die er nu nog niet is, terwijl die volgend jaar, want hij zal er volgend jaar wel zijn.

Een discussie die we altijd voeren op dit thema is, wil je voor wegen, openbare verlichting, riool, kades, enzovoorts aparte, of we het liefst integraal? Integraal is verleidelijk, maar het kost altijd meer tijd. In dat gesprek zitten we nog een beetje. Ik zie een hand aan de knop. Zo is het. Maar ik neem gewoon even adem. Doen we dat.

De voorzitter: De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. De reden dat de heer Katif en ik de vragen toentertijd hebben gesteld, is omdat Rijkswaterstaat voorspelt dat de gemeente ongelooflijk veel geld moeten gaan uittrekken voor het onderhoud van de bruggen en voor andere onderdelen, zoals viaducten. En daar hebben wij als gemeente onze verantwoording voor te dragen. En daar maken zij zich grote zorgen over. En in dezelfde artikelen staat ook dat Rijkswaterstaat hun bruggen en viaducten duidelijk in zicht hebben en dat gemeenten dat niet hebben. Vandaar de vragen van de heer Katif en van mij. Dat betekent ook dat ik er eigenlijk van uit had mogen gaan, als volksvertegenwoordiger en in mijn controlerende taak, dat een college de verantwoording pakt in 2022, toen zij aantraden, van, wacht eens eventjes, in 2026 moet dat inzichtelijk zijn. En zeker met de aankondiging van vorig jaar, dat we een ravijnjaar tegemoet gaan, verwacht ik van dit college dat zij de gemeenteraad in positie brengt door die duidelijkheid te geven. Heeft de wethouder, heeft het college, moet ik zeggen, sowieso zicht op de kostenplaatjes van welke bruggen, welke viaducten hier in Dordrecht aangepakt moeten worden, of wordt dat pas bekend in Q1 van 2026?

De voorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Ik kies voor een appelijsje. Ik ben er nu weer helemaal bij. Dat overzicht hebben wij. En het is natuurlijk altijd op hoofdlijnen. We hebben volgens mij al in de vorige periode, in 2015 tot '19, ook een meerjarenprogramma vastgesteld. Ik geef u even ook gelegenheid om een appelijsje te eten, perenijsje. En toen is er ook in 2020 geen nieuw plan vastgesteld. Dat hebben we ook een jaar later gedaan. Dat was toevallig midden in een periode. Want in '18 waren er verkiezingen en in '22. Dit is niks anders dan wat we al een aantal decennia zo doen. Om de paar jaar maak je even een nieuwe beleidsmatige notitie, hoe willen we hiernaar kijken? Daar hoort ook de inschatting bij hoeveel we achterlopen. En we hebben ongeveer 130 miljoen aan onderhoud te doen. En voor heel veel thema's hebben we globaal in de gaten hoeveel het is. Bij ons is het ongeveer 130 miljoen. Daar is ook destijds over gesproken, bij de vaststelling van het vorige plan. En dat komt onder andere omdat wij veel jaren 70 wijken hebben, jaren 70 en 80, waarvan de asfaltlaag op een gegeven moment zo versleten is dat je hem eens heel grootschalig moet aanpakken. Dan zit er een soort piek in. En daarna kun je weer enkele decennia iets minder piek hebben. Die afweging maken we altijd om de zoveel jaar. Die verandert niet substantieel. Natuurlijk heb je ook weleens een paar jaar dat je wat extra's doet. Bijvoorbeeld kademuren, een vergelijkbaar

programma. Hebben we een aantal jaren geleden gezien, onze kademuren staan echt niet op instorten, maar daar is echt aandacht voor nodig. Hebben we op ingegrepen, hebben we een meerjarenprogramma voor gebouwd voor 30 miljoen. U zag een paar jaar geleden een van de andere steden in Nederland, Amsterdam, dat opeens een stuk kade wegspoelde.

Amsterdam heeft ook heel veel kades, net als Utrecht en veel andere steden. Wij zijn goed bij met onze kademuren. Ik kan mij voorstellen dat in de volgende raadsperiode het onderdeel wegenbeheer nog wat extra nadruk krijgt. En die meerjarenreeks is steeds afgestemd op de keuzes die we hebben gemaakt. Het is niet erg dat we nu een jaar geen nieuw plan hebben, want die meerjarenreeks loopt gewoon door. En we hebben in beeld wat we aan onderhoudsopgave hebben. Ik weet dat Rijkswaterstaat dat ook in beeld heeft. Alleen Rijkswaterstaat vindt het heel moeilijk om goed te programmeren. Neem alleen al in ons gebied, een relatief bescheiden stuk van Nederland, 50 bruggen, tunnels en andere moeilijke kunstwerken. Hoe ga je het alleen al in de tijd wegzetten, wetend hoeveel afhankelijkheden er zijn in het verkeersbeeld? Dat geldt ook voor onze stad.

De heer Van der Spoel: Dan heb ik nog een vraag, voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Ter geruststelling voor mij. Het onderdeel van onze organisatie die onder andere verantwoordelijk is voor het brugonderhoud en de viaducten, waar wij als gemeente voor verantwoordelijk zijn, is dat hetzelfde onderdeel als die de parkeergarages bekijkt hier in Dordrecht?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Van der Linden: Ik hou heel erg van grappen. Dit was geen grap, denk ik. Ik hoor er wel wat gelach over. Nee, dat is niet hetzelfde. Kijk, en dit is ook wat je hebt als je 50 jaar oude infra hebt. Of het een brug is, een tunnel of een parkeergarage, voorspellen is moeilijk, zeker als het over de toekomst gaat, is ooit een zegswijze geweest. Maar het is ook moeilijk als het over het verleden gaat. Een parkeerbak van 50 jaar oud kan er veel beter bij liggen dan die van ons of veel slechter. Is afhankelijk van het gebruik, is afhankelijk van een aantal klimatologische invloeden. Dat zien we nou ook bij de Spuihavengarage. Je hebt een afschrijvingstermijn, maar die wordt in de loop van de jaren misschien wat verkort of verlengd. Dat geldt ook voor bruggen en tunnels. Een aantal bruggen en tunnels van Rijkswaterstaat weten we van, die worden heel goed in beeld gehouden. Zijn ooit uitgelegd op bijvoorbeeld 50 jaar. Maar 50 jaar terug was een zware truck veel lichter dan een zware truck van nu. Kijk naar onze parkeergarages. Een Volkswagen Golf van 850 kilo uit 1974 is dezelfde middenklasse met 4inzittenden als een Tesla die nu misschien de parkeergarage inrijdt, maar die is 2 keer zo zwaar. Dat doet allemaal iets met zo'n constructie. Dat houden we in de gaten. Het zijn dezelfde mensen, of het zijn niet dezelfde mensen, maar wel in dezelfde hoek van de organisatie.

De voorzitter: Duidelijk.

De heer Van der Linden: Ik kijk even naar mijn aantekeningen. Dit waren de meest concrete vragen die mij gesteld zijn. Dank u.

De voorzitter: Een interruptie van de heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, toch heel graag nog even terug naar het Onderwijsmuseum. Het ging heel snel opeens over de bruggen en de wegen. En daar wilde ik niet op interrumperen en even afwachten. Maar mijn vraag was, er volgt deze week zelfs nog een gesprek vanuit de wethouder met het ministerie van OCW. Dat was al direct een toezegging. Dat is heel fijn om te horen. Maar wat wordt precies de insteek van de wethouder in dat gesprek? Ook omdat deze motie aangeeft, aan te geven dat er een gemeentelijke subsidie volgt, zodra het Rijk definitief positief besluit. Kan de wethouder daar iets meer over zeggen?

De heer Van der Linden: Het Rijk weet dat wij een stevige subsidie geven. Het Rijk weet ook dat wij daar niet mee stoppen. Hij staat op een reservelijst. Het Rijk heeft ons meegedeeld, wij stoppen. Dat is een mededeling geweest. En natuurlijk is hij eerst naar het museum gegaan ook, want het museum zit in de onmiddellijke context. Dat gesprek gaan wij voeren. En er zijn een aantal uitkomsten denkbaar. Ofwel we constateren, er is een Voorjaarsnota aangenomen waarin op pagina zoveel staat, deze subsidie verdwijnt. En natuurlijk voor het beeld, 6 ton valt weg in de miljardenbezuinigingen die het Rijk aan het nemen is. Ik ben vorig jaar ook weleens bij OCW geweest. En daar lag een opdracht voor tientallen procenten bezuinigen op subsidies. En natuurlijk is een museum in zo'n groot OCW ook een ... Ik meen dat er iets van 8.000 scholen in beheer zijn. Dat is natuurlijk een enorme machine. Dan is een museum iets heel apart. Dan kun je zeggen, boffen, dan kun je het in het licht zetten. Er is gekozen voor een hele andere benadering. Daar hebben wij het nu mee te doen. Dat gesprek gaan we voeren. En wat de uitkomst is, kan ik niet voorspellen.

De voorzitter: Dank, wethouder. Dat was hem. Dank u wel. Dan nodig ik uit wethouder Merx.

De heer Merx: Dank u wel, voorzitter. Er zijn een paar thema's benoemd. Zoals elk jaar kwam groen voorbij, handhaving, bomen, personeel is een onderwerp en sport. Ik ga ze een voor een af. Ik begin met de bomen. En allereerst wil ik een compliment maken, via u voorzitter, aan de Partij voor de Dieren, die wederom een creatieve manier heeft gevonden om dit thema aan de orde te stellen en hogere machten aan te roepen om te kijken van, kunt u wat betekenen? Maar ik vermoed dat de brief al is verzonden. Morgen? Misschien kunt u dan nog een zinnetje toevoegen. En als u vindt dat het niet voldoende is, of ze dan ook voldoende middelen willen opsturen. Dat zou ons in ieder geval weer een pijnlijke keuze minder maken. Maar complimenten met dit initiatief. Groen, een thema wat elk jaar terugkomt. En niet verrassend ook in deze tijd van het jaar. Want in deze tijd van het jaar gaat alles weer bloeien en groeien. Is daar druk mee bezig. Als er nog een goede regenbui overheen komt, dan schiet het helemaal de grond uit. En dan gaat het zo hard dat we het gewoon niet bij kunnen houden. Zo simpel is het. En dan wordt vooral gekeken naar de plekken op basis van Fixi-melding, maar ook op basis van ervaring die we hebben, waar als eerste gesnoeid moet worden om onveilige situaties te voorkomen. En overigens is dat dan een probleem dat niet alleen in Dordrecht gebeurt, maar ook in de Drechtsteden. En niet alleen in de Drechtsteden, maar waarschijnlijk ook in heel Zuid-Holland het uit de grond schiet.

Personeel is dan echt een probleem. En dan zouden we wel kunnen inhuren als ze er al zijn, maar dan komen we weer op een ander thema.

De heer Struijk: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, vorig jaar deze zelfde tijd hadden we ongeveer negen maanden regen achter de rug. Toen schoot het groen overal tegelijk de grond uit. Toen zou ik dit antwoord van de wethouder wel normaal gevonden hebben. Maar we hebben nu eigenlijk heel weinig regen gehad. Volgens mij een uitermate gelijkmatige groei. En dat betekent dat in mijn ogen de groenvoorzieners een ideaal voorjaar hebben, waarbij ze keurig hun programma af kunnen werken. Of zie ik dat verkeerd?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Merx: Voorzitter, ja, dat ziet u misschien een beetje verkeerd. In ieder geval, maak uw borst maar nat als het dadelijk ineens heel hard gaat regenen, want dan gaat het nog erger worden. Tegelijkertijd is het wel gewoon het jaargetijde, ik kan er niks aan veranderen, waarin het groen groeit en bloeit. En we hebben te maken met een bepaalde hoeveelheid mensen die dit moeten doen. Tegelijkertijd is de andere kant van de medaille, en dat hebben we ook met elkaar vastgesteld, dat we meer biodiversiteit willen in deze stad. En u heeft het zelf ook genoemd. Vele mensen noemen het onkruid. Er zijn heel veel mensen die klagen over het feit dat er heel veel onkruid is. Wij willen graag meer biodiversiteit. En onkruid bestaat niet. Het is ook weer beter voor de bijtjes en bloemetjes. Het zou ons in ieder geval ook helpen als we met elkaar datzelfde beeld uitdragen, behalve op onveilige plekken.

De heer Struijk: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: De wethouder heeft gelijk eigenlijk al het antwoord wat ik van hem wil horen. Alleen moet hij het doen en niet. Ik vind zijn antwoord heel logisch. Maar zou dat dan misschien in de communicatie richting de burgers een keertje meegenomen kunnen worden, want hun verwachtingspatroon is blijkbaar, wij hebben recht op 365 dagen 2 centimeter hoog groen. En ik heb net ook gezegd in mijn woordvoering, die biodiversiteit ben ik voor. Het woord onkruid ken ik niet. Maar ik ben hier voor de burgers. En daar zijn wel heel veel klachten. Misschien is communicatie een oplossing.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Merx: Zeker, sorry voorzitter, helemaal eens. Ik zal ook nog nagaan of we daar nog duidelijker over moeten communiceren. Maar sommige mensen accepteren ook gewoon dit antwoord niet. Die zeggen, het is gewoon onkruid, het moet weg, het moet 2 centimeter hoog.

En waar ik u allen toe oproep is, als wij met elkaar, en ik weet dat u dat ook vindt, dit belangrijk vinden, biodiversiteit, moeten we dat ook uitdragen, zoals wij dat ook op een goede manier moeten doen. De handhaving. Gelukkig moet ik constateren dat de handhavers, sinds dat we ze in dienst nemen na een jaar ingehuurd te hebben, veel langer blijven. Voorheen gingen ze binnen een jaar of rond een jaar waren ze weg. En nu blijven ze echt wel een paar jaar. We hebben wel te maken met een enorme concurrentie. Nu nog alleen van de politie. Want het is gewoon voor handhavers erg interessant, als ze een paar jaar bij ons hebben gewerkt, veel ervaring op hebben gedaan, om naar de politie te gaan, omdat dat voor hen toch wat meer aanspreekt, althans voor een aantal van hen, dan het werken bij ons in de handhaving, waar het toch ook vooral gaat over de leefbaarheid en bij de politie het veel meer gaat over de veiligheid. En ik voorspel nog een andere concurrent. En mevrouw Pichel heeft het er al over gehad. Dat is Defensie. Die gaat gewoon echt aan onze mensen trekken. Ik heb er gewoon bijgestaan dat een hele hoge mijnheer van de marechaussee bij onze handhavers aan het vragen was, zou je bij ons willen komen werken? Het wordt alleen maar moeilijker. Uw suggestie om na 3 jaar, tenminste als ze een opleiding hebben gehad, ze 3 jaar aan ons te binden. Dat gaat helaas niet, want wij verplichten ze tot een bepaalde opleiding om het werk te kunnen doen. Dat kan wel, tenminste dan praat ik even uit mijn eigen geschiedenis, dat als ik werk heb waar ik een opleiding wil gaan volgen die door de baas betaald wordt, maar die niet relevant is voor mijn werk. Dan kan mijn baas zeggen, als je weggaat, dan moet je de opleiding terugbetalen of in ieder geval minimaal 3 jaar blijven. En als je eerder weggaat, terugbetalen voor een deel. Politie, hebben we inmiddels ervaren, betaalt gewoon die kosten. Die prikkel werkt op dit moment niet echt. Dan kom ik bij het laatste punt. In ieder geval personeel. Nee, het een na laatste punt. Sorry. Dat zijn een motie en een amendement. En beide moeten we helaas, zoals het opgeschreven is, ontraden. De strekking zijn we het enorm mee eens. We moeten gewoon proberen zo min mogelijk in te huren. Maar we willen wel de flexibiliteit houden om ons werk te kunnen blijven doen. En ik moet zeggen, ik ben er trots op, en daar mag ook trots op zijn met ons, want dit is niet de eerste keer dat we over dit onderwerp praten, u heeft ons daar ook toe uitgedaagd, dat we inmiddels, we begonnen op 28 procent in '22 inhuur, we zitten nu het eerste kwartaal op 15 procent. En het tweede kwartaal lijkt ongeveer op hetzelfde uit te komen. We maken echt hele forse stappen. En dat komt omdat we daar heel scherp op zijn met elkaar. Voorheen was het vrij makkelijk om te zeggen, we gaan inhuren. En dan werd dat gedaan. Tegenwoordig is het een heel afwegingskader waar de mensen echt gedwongen worden na te denken A, moet ik iemand inhuren, B, of kan ik beter iemand in dienst nemen?

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Wacht even. Eerst mevrouw Schnabel. Dan de heer Schalken. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik heb eigenlijk een andere vraag. Als de vraag van de heer Schalken hierop aansluit, kan ik ook na de heer Schalken mijn vraag stellen.

De voorzitter: Ik denk dat de wethouder het aankan ze allebei te beantwoorden.

Mevrouw Schnabel: Dat is fijn. Ik heb twee vragen. Het ging net al zo even over handhaving. Als er meer ingezet wordt op handhaving, kan dan ook toegezegd worden

dat daar veel jeugdboa's bij zitten? Tweede vraag gaat over de speelplekken. In de lijst met bezuinigingen, zien we dat de speelplekken naar niveau D worden teruggeschroefd. Kan ook de wethouder aangeven om hoeveel speelplekken dat echt gaat?

De voorzitter: De heer Schalken. Doe maar. Gaat goed.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel, voorzitter. De wethouder noemde net dat de externe inhuur dit jaar voor nu de eerste helft op 15 procent zit. En vanuit ons dan eigenlijk vinden we het heel bijzonder dat in de Perspectiefnota wordt aangegeven dat het de ambitie is om te streven naar 18 procent. Ik weet niet of de wethouder daarop kan reageren?

De heer Merx: Wij zijn nog beter dan de ambitie die we ons hebben voorgenomen. Meer kan ik er niet op zeggen. Want omdat het ons streven is, echt om een aantal redenen. Financieel maakt het niet eens zoveel uit of je iemand inhuurt. Ik heb een berekening laten maken, schaal 10, als het eigen dienst is, exclusief transitievergoeding, want als iemand ontslag neemt, dan moet je nog betalen ook. Opleidingen, enzovoort, kost dat ongeveer per uur, ik meen 68 euro. Inhuur, maar dan hoeft je niet zoveel aan opleidingen te doen, want dat is gewoon het bedrag wat je betaalt en dan ben je ermee klaar, 80 tot 85 euro per uur. Maar het gaat er vooral om dat je mensen wil binden aan je organisatie. Dat je mensen wil hebben die voor jouw organisatie gaan, die voor jouw taak gaan. En dat is vooral de insteek die we hebben gekozen om dat inhuur terug te dringen.

De voorzitter: De heer Schalken nog een vervolgvraag.

De heer Schalken-den Hartog: Een korte opmerking. Want wij komen hier graag in de commissie nog op terug. En daar zouden we ook heel graag de berekeningen zien, zoals u die nu net noemt, want die konden we eerder niet aangeleverd krijgen.

De heer Merx: Dat klopt. Die is vandaag ook pas bij mij gekomen. Vandaar dat ik hem noem. En ik kijk even met de ambtelijke organisatie hoe we dat tot u kunnen laten komen.

De voorzitter: De jeugdboa's.

De heer Merx: Dan de jeugdboa's. We hebben er twee in Dordt West. In het kader van Preventie met Gezag hebben we twee jeugdboa's die daar bezig zijn. Maar ik heb u daarstraks inderdaad erover horen spreken. Toen dacht ik, en dan sluit ik even aan bij wat de heer Van der Spoel zei, via u voorzitter, als het gaat om jeugd te behoeden voor verkeerde paden, contacten en dat soort zaken, doen we heel veel. En daar willen we best weleens een keer graag over praten. Maar Life Goals werd al genoemd. En daar maken we echt hele mooie resultaten mee. En dat doen we met elkaar. Dat is niet alleen maar Live Goals. Al die professionals staan in verbinding met elkaar.

De jeugdboa's zien wat, de buurtsportcoaches zien wat, Dordt Sociaal, de buurtwerkers zien wat, jongerenwerk zien wat. En die zijn heel goed met elkaar in contact om te kijken, wat past het beste bij deze jongeren? En dan bereiken we hele mooie resultaten. Ik zou vooral niet richten, is mijn advies aan u, op één aspect, meer jeugdboa's. Het gaat om de combinatie.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Wij hebben juist heel veel positieve geluiden van jongeren gehoord over jeugdboa's, omdat zij zich echt kunnen verplaatsen in de leefwereld. Dat is iets enorm goeds. En zouden wij ook een raadsinformatiebrief of iets kunnen ontvangen, waarbij we inzicht krijgen in al het moois waar de wethouder over vertelt?

De heer Merx: Ja hoor, zeker. En dat doen we al. Dat doen we namelijk met de raadsinformatiebrieven over Dordt West, want daar zit het met name in. Maar ik zal nog eens een keer goed kijken of daar ook voldoende in staat, op basis van wat we net met elkaar hebben gewisseld. Dan de speelplekken. Hoeveel? Daar kom ik graag op terug. Maar dat zijn er nogal wat. Ik wil daar, voordat ik daar echt een concreet antwoord op geef, even de laatste update over hebben. Maar we hebben, ook weer in Dordt West, in de afgelopen jaren, het was jaren geleden, met incidenteel geld, daar is hij weer, heel veel speelplekken aangelegd. En daar hebben we nooit voor gespaard om die te vervangen. En we hebben ook geen geld meer om die te vervangen. Daarom komt het op dit scenario uit. Maar tegelijkertijd zijn we wel aan het onderzoeken of we hier op een andere manier, gegeven de financiële taakstellingen die we hebben, invulling aan kunnen geven, zodat kinderen en volwassenen en jongeren elkaar kunnen ontmoeten met spelen, sporten, bewegen. Ouderen ook erbij. Zodat je echt veel meer die ontmoeting en die sociale cohesie in die wijken gaat bevorderen. Maar daar komen we nog op terug.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Komt daar ook een voorstel voor naar de raad?

De heer Merx: Zeker. Maar daar zijn we echt nog wel even aan het studeren, want we hebben nu, hoe heet dat, TNO ook ingehuurd, die daar kijkt naar de maatschappelijke meerwaarde van dit soort voorzieningen. Wat is de maatschappelijke impact die je ermee bereikt? Om hen te betrekken in zo'n onderzoek. Want we willen wel gefundeerd met een goed voorstel komen, wat ook betaalbaar is.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: En als laatste, wanneer zouden we dat voorstel dan kunnen verwachten?

De heer Merx: Die vraag was ik al bang voor. Dat durf ik zo niet te zeggen. Dat wordt echt wel ergens volgend jaar. Zo'n onderzoek kost tijd. We moeten echt met elkaar nieuw beleid gaan ontwikkelen. We hebben nieuw beleid waarop we op zoveel meter afstand speelplekken hebben van 0 tot 4 jaar en van 4 tot 8 en enzovoort. En het kan weleens zijn, ik zeg niet dat het gebeurt, maar dat maakt onderdeel uit van het onderzoek en de discussie die we met elkaar voeren, dat dat op een andere manier ingevuld moet gaan worden.

Mevrouw Schnabel: Excuus, nog een allerlaatste.

De voorzitter: Dit doet u heel knap. Maar dat is nu al de vierde interruptie op een rij. Rond u hem ook echt af nu, graag.

Mevrouw Schnabel: De allerlaatste vraag, dat begrijp ik dat we het inderdaad nog niet kunnen krijgen, maar kunnen we dan niet een tussentijdse stand van zaken aan het eind van dit jaar ontvangen, waarbij we in ieder geval wat hoofdlijnen hebben?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Merx: Ik ga u een toezegging doen dat ik daar mijn best voor ga doen. Ik wil namelijk niet, voorzitter, u met een kluitje in het riet sturen en zeggen, er komt aan het eind van het jaar iets en aan het eind van het jaar heeft u niks, omdat we net wat meer tijd nodig hebben om misschien begin volgend jaar met een soort startnotitie te komen, want daar stel ik me dan wat bij voor. Een startnotitie over, hoe gaan we om het speelbeleid? En dat u daarop input kan leveren en dat we dan verdergaan met de uitwerking. Maar misschien moeten we er volgende week eens even op terugkomen. Dan heeft de ambtelijke organisatie ook even de tijd om erover na te denken wat een realistische tijdspanne is om met zo'n startnotitie te komen.

De voorzitter: Punt.

De heer Merx: Dan kom ik tot mijn laatste punt. Ik heb nog 33 seconden. En dat is het amendement, wat was het, Met kinderen sporten tot 2030. Dat is een soortgelijk amendement als we al eerder bij de Sportnota hebben gehad. Vanuit het college prima, maar ben ervan bewust dat de raad volgend jaar een hele andere keuze kan maken met alle reserves. Het is houdbaar totdat het houdbaar is.

De voorzitter: En dat is ook een nieuwe wijsheid. Het is houdbaar tot het houdbaar is. Top. Dank, wethouder Merx. En dan komen we bij wethouder De Jonge. Ik wilde haar uitnodigen, maar ze is er al. Gaat uw gang.

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, dank u wel. En ik heb 5 minuten voor 3 vragen, 5 moties. Ik laat mijn visie en beschouwingen vanuit mijn portefeuille bij deze Perspectiefnota maar even achterwege, want dat zou zonde zijn van de tijd. Alhoewel de inhoud wel interessant is natuurlijk. Maar laat ik gelijk beginnen met de vraag over het Energiehuis. Er werd gevraagd, hoe zit het met het verdienmodel wat met de raad zou worden gedeeld?

U heeft in de Perspectiefnota kunnen lezen, pagina 40, dat we de combinatie hebben opgezocht van de renovatie en het ontwikkelen van een verdienmodel, namelijk omdat dit elkaar enorm raakt. Als we weten wat het verdienmodel wordt, weten we hoe we moeten renoveren. Als we weten wat we kunnen renoveren, kunnen we ook kijken van, wat past er dan in de zalen? Dit grijpt op elkaar in. Zo hebben we ook de vacature opgezet om daar een projectleider voor te vinden. Dat is helaas nog niet succesvol. We zijn ook aan het kijken van, stellen we niet te veel vragen? Maar we gaan hem echt wel heel snel proberen in te vullen. Ondertussen blijven we doorgaan met partners te kijken, wat kan er in het gebouw? En we zijn ook al met onze medewerkers aan het

kijken, vanuit verschillende beleidsvelden. We kijken ook naar de omgeving, het Energieplein en omgeving, want daarom vinden we ook dat er aansluiting moet zijn. En vanuit vastgoed hebben we ook al gezegd, we gaan de technische kant, de installaties, ook alvast tegen het licht houden, om te kijken wat de stand van zaken is en wat daaraan moet gebeuren? Er is volop aandacht voor, maar het vraagt wel even een gedegen traject wat we moeten doorlopen.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kruger. Het is een beetje gek, maar uw plaats staat hier in het systeem als zitplaats 31. Dat moet aangepast worden. Vandaar dat ik u steeds even moet opzoeken.

Mevrouw Kruger: 31. Ik wist niet dat ik een nummer had.

De voorzitter: De griffier.

Mevrouw Wepster: Als u even uw microfoon uitzet. Even uw microfoon uitzetten, uw kaartje eruit halen en er weer opnieuw in doen, dan zou hij het moeten doen.

Mevrouw Kruger: Welk nummer heb ik nu?

De voorzitter: Mevrouw Kruger, aan u het woord.

Mevrouw Kruger: Kijk, geweldig. Even denken of ik mijn vraag nog weet. Voorzitter, over het Energiehuis, inderdaad. Ik hoor mevrouw De Jonge net zeggen over een projectleider aangesteld. Is dat toch alleen een projectleider voor de verduurzaming en de renovatie? Dat heeft niets te maken met hoe het Energiehuis wordt ingevuld? Of begrijp ik het verkeerd?

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, het is wel degelijk voor beide, omdat we een projectleider moeten hebben die het geheel overziet en daarbinnen weer eventueel subopdrachten aan andere mensen kan geven. Maar we willen juist die integraliteit van het gebouw en de inhoud in een keer gaan borgen. Dus 1 projectleider. Ga ik verder naar het Biesboschcentrum. Er werd een vraag gesteld van, maakt het college zich zorgen? Ja, wij maken ons inderdaad zorgen.

We hebben ons uiterste best gedaan om daar te kijken naar meer inkomsten, hoe het efficiënter kan. Trots op mijn mensen, die daar zitten, want ze hebben meer dan 2 ton weten te vinden. Maar als je 7 ton moest vinden, is dat nog niet genoeg. We hebben het als college erover gehad. Wij vinden het zodanig belangrijk dat we doorgaan met de opdracht om die 5 ton te vinden. Maar we gaan het wel breder trekken dat we zeggen, Biesbosch is een gebied met potentie. Wat kunnen we daar zoeken en vinden? De derde vraag die ik had is Stedin. Ik zal hem heel blauw beantwoorden, met een heel klein groen staartje, want dat zit er toch wel in. Ik zit daar in de aandeelhouderscommissie bij Stedin. Ik heb daar echt een financiële pet op. Wij zijn aandeelhouder. En een correctie op voorhand, er staat structureel 6 miljoen inkomsten van Stedin in onze begroting. Bij

verkoop van aandelen zijn we die 6 miljoen kwijt. Het tweede wat ik daarover kwijt wil, verkopen betekent incidenteel een keer een bedrag ontvangen. Kijk maar naar de Eneco-gelden. Daar kun je wat leuks mee doen, maar het helpt ons niet in de structurele begroting. Het derde punt is, het is geen aandeel op de handelsmarkt.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, nu doet de wethouder het een beetje af van, incidentele middelen. Maar als we kijken wat we kunnen doen met deze Eneco-middelen, dan is dat niet zomaar even van, het is incidenteel geld, want anders hadden we heel veel dingen in deze stad niet kunnen doen.

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw De Jonge: Zeker niet. Dat zeg ik ook niet. We kunnen er hartstikke mooie dingen van doen. Maar u moet zich wel realiseren dat daar weer de kapitaalkosten en andere exploitatielasten bij horen, die een plek moeten krijgen in de begroting. Dat moet dan wel in één keer ook weer geregeld worden. En dat geld hebben we niet. Dat is het enige wat ik meegeef. Tweede wat ik meegeef, deze aandelen zijn niet genoteerd op de handelsmarkt. Het is een beperkte markt. Het is een publiek bedrijf. Het moet in publieke handen blijven. De enigen die het mogelijk zouden kunnen overnemen, zijn andere gemeenten of provincies. We hebben net een heel traject achter de rug dat we de staat hebben binnengekregen waarin we gevraagd hebben aan andere gemeenten en provincies. De interesse is echt heel weinig. Het derde punt wat ik mee wil geven, 6 miljoen is al een heel mooi bedrag, maar het is ook nog gerelateerd, we zitten bij Stedin, we noemen dat de badkuip. We zitten volop in de investeringen om alles te doen. Om onder andere de netcongestie op te lossen, de energiezekerheid te garanderen. We zitten ook in het laagste punt van Stedin om te kunnen zeggen, er valt ook nog iets uit te keren aan de aandeelhouders. Nu uitstappen zou eigenlijk het meest slechte moment zijn, want dit is de tijd waarin ook de dividenden gewoon laag zijn, vanwege de investeringspotentie. En dan het groen staartje. We zitten er ook in. Ik zit in die aandeelhouderscommissie. We kunnen invloed hebben op de investeringsagenda. Wij kunnen invloed hebben over waar de stations verzwaaard gaan worden. Er zit inderdaad ook echt wel een groen staartje, want ze zijn onze maatschappelijke partner. Ga ik door naar de moties, voorzitter.

Dagrecreatieterrein. U heeft zelf als raad besloten in '22 dat we eerst de inrichting moesten doen en dan de horeca. U zegt nu, zoek toch weer de combinatie op om dat te doen. Super. Er ligt een ontwerp. Dat heeft het college vastgesteld. Wij noemen dat de stip aan de horizon. In de motie staat dat die er niet zou zijn, maar die is er wel. Financiën gaan het tempo van realisatie aangeven. In fase 1 hebben we gezegd, we willen gelijk de aantrekkelijkheid van het gebied ontwikkelen. En daar zou horeca inderdaad een aspect van kunnen zijn. We hebben altijd gezegd, ook in overleg met u al in '22, dat gaan we samen doen met de inwoners. We hebben al aanbod van Koninklijke Horeca Nederland om mee te mogen denken. En dat moeten we uiteraard via Didam-systematiek gaan doen. Dat willen we wel. Het enige wat bij deze motie is om hem over te kunnen nemen, u schrijft echt dat het een gezinsvriendelijke horeca moet zijn. We

hebben een leefstijlenonderzoek laten doen. Dat zit ook in het rapport wat u heeft. Dat is wel breder dan alleen maar gezinsvriendelijk. Als de motie iets op dat punt aangepast kan worden, dat het horeca is die past bij het leefstijlenonderzoek, zoals dat voort is gekomen, dan kan het college deze motie overnemen. Motie Herten. Het is geen collegevoorstel. Het ligt niet ter besluitvorming voor, wat ons betreft. Oordeel raad. Dan hebben we de motie Waardebepaling vastgoed cultuur. Ik heb het ook al tegen de indiener gezegd, een nieuw onderwerp eigenlijk. De inspreker kwam ermee. U heeft het ook in deze motie neergelegd. We kennen dit eigenlijk in gemeenteland nog niet echt. Ik was een beetje zoekende, wat moet ik hiermee? Zullen we het misschien met de VNG samen gaan verkennen, zodat we gemeenten breed gaan kijken naar, hoe kun je anders omgaan met maatschappelijk vastgoed, met een andere waardering daarvan? Want er komen wel vragen bij mij op. Ik ben gehouden aan de BBV. Ik ben gehouden aan de Wet markt en overheid. We zoeken naar transparantie, want wat kost eigenlijk het vastgoed voor alle taken die de overheid heeft? En dit gaat eigenlijk een andere kant op. Ik wilde voorstellen, misschien is het een idee om eerst een commissie met experts of zo in het leven te roepen, die ons helpt met deze materie wat beter onder onze vingers te krijgen. En dan kunnen we altijd nog kijken van, is het ook iets voor Dordrecht om verder te verkennen? Dat wil ik u meegeven, naast dat ook de tijdslijn te snel zou zijn. Ga ik snel door naar de motie Klimaatneutraal. Deze ontraden wij toch wel, want we hebben een ambitie, die is net een jaar jong. We hebben daar met heel veel inwoners en partners uit de stad aan gewerkt. Die staan hier allemaal achter. En we zitten op dit moment volop in de uitvoering. Er zijn diverse regelingen die onze inwoners helpen, financieel, allemaal regelingen. We zijn de kennis aan het verspreiden. En we maken echt heel veel meters op dit moment. Waarbij we ook steeds voorop blijven hebben, het gaat hier om gezondheid en comfortabele leefomgeving, maar we kijken ook naar de economische kant. Onze bedrijvigheid moet door kunnen gaan. In die zin, ik hoorde het woord netcongestie heel vaak vallen, maar we zijn juist aan het inzetten op die lokale oplossingen. We zijn aan het kijken hoe we met bedrijfsleven kunnen delen, kunnen opslaan hoe we nog veel meer kunnen besparen. We zijn juist nu midden in de actie om alles eraan te doen om die energierekeningen naar beneden te krijgen. En de eerste resultaten zijn daar ook van. We hebben de samenwerking met partners helemaal opgebouwd, afgelopen jaar. Ik denk ook dat er zoiets is als bestuurlijke betrouwbaarheid. Als je nu weer dat gaat loslaten, dan zullen zij waarschijnlijk ook afhaken voor een deadline in 2050. En dan als laatste de motie ...

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u wel. Een enorm warm pleidooi voor klimaatneutraal in 2040, vanuit de wethouder. Zelfs een beroep op bestuurlijke betrouwbaarheid. We hebben een technische vraag gesteld over het gemeentelijk vastgoed. Hoe we op koers liggen om dat klimaatneutraal te maken in 2040? En daar was het antwoord van het college op, dat is helemaal niet de doelstelling. We willen het niet klimaatneutraal maken per 2040, maar alleen CO2-neutraal of energieneutraal. Hoe kan dat, als je van de rest van de stad verwacht dat die wel klimaatneutraal wordt, om dat dan met notabene je eigen vastgoed niet te doen?

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, u stelde uw vraag in het kader van het programma Duurzame Stad. Het programma Duurzame Stad heeft in de Agenda '20 de opdracht om tot de energiebesparing te komen, de CO2-besparing. We hebben het nu over het programma Klimaatneutraal. Daar gaan we verder. Als u kijkt naar de Doorstartnotitie Energietransitie en naar het programma Klimaatneutraal, leest u daarin dat we ook voor ons eigen vastgoed de volgende stap nemen. Naast de duurzame stad, wat echt gericht is puur op de elektriciteit en op het gasverbruik en op alle energie, hebben we met het programma Klimaatneutraal ook onze eigen opgave verbreed om te kijken hoe we de gebouwen vervolgens echt naar klimaatneutraal kunnen krijgen. We gaan zeker de opdracht wel aan hoor. Ga ik toch door naar de motie Materiaaldepot. Interessante motie. En eigenlijk ook wel mooi dat u over dit onderwerp begint. We zijn nu 1,5 jaar lid ook van het NVUI convenant. En daar hoort ook bij dat je inderdaad naar circulariteit kijkt. We zijn al bezig binnen de gemeente om ook inderdaad binnen ons eigen werk te kijken van, hoe kan dat? En we erkennen ook gelijk, dat is voornamelijk nog incidenteel. We hebben projecten waar we materialen over hebben, dan wordt er op dat moment gekeken van, zijn er andere projecten waarin we het kunnen hergebruiken? Maar we kijken ook naar hoe we dit structureel en eventueel met een depot kunnen gaan regelen. Zo zijn we bijvoorbeeld met Rotterdam in overleg. Die hebben ook al een dergelijk circulair depot voor hun eigen projecten. Daar zijn we ook mee in gesprek om te kijken, hoe werkt dat? Hoe kan dat? En wel het grote vraagstuk van, waar en hoe zou dat kunnen in Dordrecht? Want ruimte is echt superschaars. Deze motie spreekt ons wel heel erg aan. Het enige puntje wat we erbij hebben is, voorjaar '26 is echt te vroeg om helemaal uitgezocht en uitgewerkt te kunnen hebben. Dat er dan ook echt iets ligt over hoe we in Dordrecht naar een circulair depot voor materialen kunnen gaan. En dat wilde ik even namens het college meegeven.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Daarop een vraag. Welke deadline is wel haalbaar?

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw De Jonge: Daar kom ik graag volgende week in de commissie op terug. Dan overleg ik dat even intern. Dank u.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dank. Mag ik mevrouw De Jonge ook een vraag stellen over de afvalstoffenheffing, of betreft dat een andere portefeuillehouder?

De voorzitter: De wethouder, afvalstoffenheffing.

Mevrouw De Jonge: Ligt eraan waar het over gaat. In principe, heffingen is het onderdeel van de wethouder Financiën.

De heer Den Heijer: Dan ga ik u er niet mee lastigvallen. Ik had nog een andere vraag over het Energiehuis. Kan het zijn dat ik door de hitte bevangen ben geweest, maar er is eerder een motie ingediend over de bezetting en de invulling en het rendement van het Energiehuis. En onze vraag was, wanneer komt dat plan? Nu is er een projectleider aangesteld. Maar wanneer kunnen we er iets op verwachten? Omdat wij daar toch ook sinds het vertrek van een grote commerciële huurder erg veel zorgen om maken, en de winkel wel openblijft.

De voorzitter: De wethouder.

Mevrouw De Jonge: Dank u, voorzitter. Die zorgen delen wij ook. We zitten hier bovenop. Zoals u weet, is de verhuur op dit moment nog in handen van een hoofdhuurder van ons. Vandaar dat wij zelf nog niet kunnen. Dat hoort ook bij dat proces van, hoe gaan we de toekomst van het Energiehuis met elkaar bepalen? Een tijdlijn wanneer dat weer allemaal kan, durf ik niet te zeggen. Wat ik net zei, we gaan echt wel in volle vaart door, maar we hebben straks echt wel die projectleider nodig voor die integrale aanpak.

De heer Den Heijer: Mijn vraag ziet er ook meer op dat volgens mij is het proces wat u schetst tot de renovatie, dat heeft geen enkele discussie. Maar in de tussentijd is de winkel wel gewoon open en moet er ook gewoon invulling komen voor die ruimte die daar commercieel nog een enorme bleeder is. De vraag is heel even, en dat kunnen we ook in de commissie verder uitdiepen, kunnen we die twee dingen uit elkaar trekken en ervoor zorgen dat nu de winkel daar open is er ook geld in het laatje komt?

De voorzitter: Mooi punt voor in de commissie, wethouder.

Mevrouw De Jonge: Zeker. Maar ik herhaal wel, wij gaan niet over de verhuur. Dat ligt bij Kunstmin die dat als hoofdhuurder van ons als gemeente op zich heeft genomen. Daar zijn we uiteraard heel erg mee in gesprek. Wij proberen hen ook aan te moedigen om er nu ook wel iets van te maken. Maar meer dan dat kunnen wij op dit moment niet. We hebben gesprekken met hen ook over de toekomst, over het hoofdhuurderschap en hoe dat in te vullen?

De voorzitter: Dan de heer Klerk nog.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Ik ga even terug in de tijd, naar aanleiding van uw opmerkingen over de motie van het Dagrecreatieterrein. Ik heb even snel geschakeld met collega-indieners en wij kunnen die formuleren wel aanpassen naar gezellige daghoreca voor jong en oud. Mijn vraag aan de wethouder, kan ze daarmee leven? En wat de stip op de horizon betreft, dat snap ik. Alleen ook wat we in de RIB lezen, is dat er eigenlijk geen einddatum in het verhaal zit. En dat is de reden dat we deze prioritering hebben heroverwogen.

De voorzitter: Kan de wethouder leven met gezellige daghoreca voor jong en oud?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, volgens mij kan niemand tegen gezellige daghoreca zijn. En ik denk dat dat prima bij dat leefstijlonderzoek ook aansluit. Voor de bezoeker die daar waarschijnlijk gaat komen, die wil je gewoon goed bedienen. Fijn als u de motie op dat punt zou willen aanpassen, dan kunnen we hem zeker omarmen. En u heeft gelijk,

een stip op de horizon van hoe het eruit moet zien, hebben we. De datum, dat kunnen we nu niet zeggen.

De voorzitter: Mooi. Dan was dat ook de eerste termijn van wethouder De Jonge. En zijn we daarmee aan het einde gekomen van de eerste termijn van de Perspectiefnota. Dat is hartstikke goed gegaan. We zijn nog niet klaar met de vergadering, maar ik heb voor u nog het verzoek om eventuele politieke vragen, aanvullende moties en amendementen bij de griffie aan te leveren, ter voorbereiding op de oordeelsvormende commissies op dinsdag 8 juli. En er wordt verzocht deze voor maandag 7 juli 11.00 uur aan te leveren. De griffie maakt dan een conceptschema voor de behandeling op 8 juli in de commissies. Zij leggen dit begin van de middag voor aan de Agendacommissie. En voor 17.00 uur krijgt u allemaal het behandelschema voor 8 juli, dank je wel, gemaild en wordt het gepubliceerd. Met andere woorden, wilt u voor maandagochtend alles doorgeven, 11.00 uur, die u wilt bespreken in de commissies. En u krijgt sowieso nog een overzicht van de griffie over alle moties die vandaag zijn ingediend en de verschillende adviezen die daarop zijn geschreven. De griffier knikt bevestigend.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ik wil graag even een opmerking maken. Ik heb wat moeite met de gang van zaken, zoals wij de Perspectiefnota behandelen. De commissies zullen wij waarschijnlijk helemaal niet bijwonen. En ik wil alvast alleen wel de winstwaarschuwing geven dat ik in de tweede termijn wellicht een aantal dingen zeg waar het volgende week over gaat, maar dat moet dan maar zo zijn.

De voorzitter: Duidelijk. Dan ga ik door naar het volgende agendapunt, want wij moeten nog stemmen over een amendement. En daarmee ook over het voorstel over het Rekenkamercommissierapport over ondermijning. En dat was, help, agendapunt 27. En dat wordt nu agendapunt ... Blijft 27, maar we behandelen het nu. Dan hebben wij een amendement, dat is volgens mij toegelicht door mevrouw Kruger. Een aantal fracties heeft gezegd, dat willen wij nog even kunnen lezen. Willen we dat opnieuw toelichten of zegt u, we hebben het voldoende gelezen? Want dan kan ik het ... Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Graag opnieuw toelichten, om eventjes nog ...

De voorzitter: Mevrouw Kruger, gaat uw gang.

Mevrouw Kruger: Dank u, voorzitter. Ik ga het proberen zo kort, krachtig mogelijk neer te zetten. We hebben op 3 juni in een commissie, waarbij de Rekenkamer over ondermijning een rapport heeft gepresenteerd, met elkaar besproken, omdat het zo'n belangrijk onderwerp is en er eigenlijk weinig feeling bij is voor de meeste raads- en commissieleden over, wat is nu precies ondermijning, is trouwens ook een heel breed onderwerp, om dan 2 keer per jaar een bijeenkomst te hebben. En we dachten gewoon aan de Dordtse Dinsdag. Dat kan of in een commissie of om 16.00 uur bijvoorbeeld. Waarbij er dan een besloten vergadering is. Helaas moet dat zo, op deze manier. Waarbij dan een casus besproken wordt op een onderdeel van ondermijning, zodat we wat beter grip krijgen over wat het is. Omdat dat niet echt ook in dat voorstel stond, hebben wij

gezegd, laten we dat dan 2 keer per jaar doen. En toen werd er geadviseerd om een technisch amendement te maken, waarin dat geborgd is, om 2 keer per jaar zo'n consult te houden. Zodat het ook niet meer naar de Adviescommissie komt om iedere keer weer te zeggen, zullen we het wel, zullen we het niet? Dat is eigenlijk het enige waar dit amendement over gaat. Het stelt eigenlijk niet zoveel voor. Mag ik ook een keertje? Nee hoor, het onderwerp is superbelangrijk.

De voorzitter: En volgens mij is het nu voldoende duidelijk wat er staat in het amendement. U gaat natuurlijk over uw eigen agenda en uw rapporten. Ik ben uw raadsvoorzitter, maar ook portefeuillehouder Openbare Orde en Veiligheid. Ik heb in mijn installatietoespraak met name aandacht besteed ook aan ondermijning. Ik ben heel erg blij met de aandacht die u vraagt en ook het amendement dat u indient. Ik kan me ook voorstellen dat u 5 jaar, 2 keer per jaar bent voorgelicht over ondermijning, dat u het wel een beetje zat bent. Laten we ook een beetje onze eigen agenda bewaken. Maar volgens mij een hartstikke goed amendement. Wenst iemand stemming over het amendement? Kunnen we het dan gewoon beschouwen als aangenomen? En dan het hoofdvoorstel. Wenst iemand daar nog stemming over? Dat is dan hierbij ook aangenomen. En dan kom ik bij de sluiting van deze raadsvergadering. Niet voordat ik vanaf hier, namens u, misschien helpt het ook als even meekijkt naar de tribune, want er zitten ontzettend veel medewerkers van onze organisatie die hebben meegeholpen aan de stukken van vandaag, met name de voorbereiding, die luisteren ook op afstand mee in andere kamers of thuis, ik denk dat een gepast tromgeroffel op zijn plaats is. Dan wil ik de bodes en de griffie bedanken voor de uitstekende voorbereiding vandaag en een fijne temperatuur waarin we dat hebben kunnen doen.

En dan wil ik Alexander en de collega's van FLES&MES nog bedanken voor de uitzonderlijk goede verzorging van onze hele avond, met ook de ijsjes. Tromgeroffel is gepast. En dan sluit ik hierbij de vergadering.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 23 september 2025.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

N. Mol